

METODIKA K PREVENCI DĚTSKÝCH ÚRAZŮ

PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY
PRO I. STUPEŇ ZÁKLADNÍCH ŠKOL
PRO II. STUPEŇ ZÁKLADNÍCH ŠKOL
PRO VOLNÝ ČAS DĚTÍ

DĚTSTVÍ BEZ ÚRAZŮ

Vytvořme pro dítě bezpečné prostředí.
Naučme dítě, jak se chovat, aby k úrazu nedošlo.

Metodika k prevenci dětských úrazů

Pro mateřské školy

Pro první stupeň základních škol

Pro druhý stupeň základních škol

Pro volný čas dětí

Úvod

Vážení přátelé,

držíte v ruce **metodiku k prevenci dětských úrazů** pro školy i pro volný čas dětí.

Tato publikace by měla být doporučením a souborem nápadů, jak s jednotlivými pomůckami pracovat.

Obsahuje tipy a návrhy na realizaci preventivního programu:

- 1) v mateřské škole,
- 2) na prvním stupni základní školy,
- 3) na druhém stupni základní školy,
- 4) pro pořádání her a soutěží ve volném čase dětí — tzv. **Dětský den bez úrazů**.

Vedle metodiky vám posíláme soubor materiálů k realizaci preventivního programu pro vaši výchovnou kategorii.

V kapitole **Přílohy ke kopírování** navíc naleznete materiály pro všechny výchovné kategorie, nejen pro tu vaši. Věříme, že i tyto materiály ve své činnosti využijete a tím rozšíříte repertoár možných činností.

Spolu s pomůckami k realizaci preventivního programu vám zasíláme také **ODPOVĚDNÍ LIST**. Budeme rádi, když nám jej zašlete zpět vyplněný. Vaše zkušenosti s využitím balíčku, vaše nápady a připomínky nám budou vodítkem pro další vymýšlení a zlepšování protiúrazových pomůcek pro děti.

Další materiály pro práci s dětmi najdete na www.DetstviBezUrazu.cz

Přejeme vám mnoho úspěchů a radosti při práci s dětmi.

Projekt Dětsví bez úrazů

Projekt Dětsví bez úrazů se zabývá problematikou primární prevence úrazů dětí, vznikl v roce 1997 jako reakce na hrozivě vysoký počet zraněných dětí a dětských úmrtí na následky úrazů u nás.

Cílem projektu je výrazně snížit počet a zmírnit závažnost dětských úrazů v České republice.

Učíme děti, jak se chránit před úrazy. Vytváříme výukové a metodické materiály pro rodiče a pedagogy. Informujeme veřejnost.

Několik slov o úrazech

Co to je úraz?

Polovinu úmrtí na následky úrazů mají na svědomí úrazy v dopravě, kde děti vystupují jako cyklisté, chodci a spolujezdcí. Druhou neméně důležitou polovinu ovšem tvoří otravy, poleptání, opaření, popáleniny a tonutí. V případě, že takovýto úraz není přímo smrtelný, mívá o to vážnější následky po zbytek života dítěte.

Úraz se stane během jedné vteřiny, jeho následky jsou pak na celý život.

- Dvouletá holčička našla babiččiny léky — silná otrava. Stačilo léky zamknout do lékárničky.
- Tříletý chlapec se poleptal tabletami NaOH na pročištění odpadu. Stačilo nebezpečné látky uschovat mimo dosah dítěte.
- Malé dítě na sebe strhlo ubrus, na kterém bylo prostřeno k obědu, a opařilo se hrcem polévky. Stačilo ubrus přichytit sponami.
- Roční holčička se při nejisté chůzi chytila šňůry od varné konvice. Opaření litrem horké vody mělo osudné následky. Neznalost či nedbalost?
- Šestileté dítě si hrálo se zásuvkou a popálilo se elektrickým proudem. Dítě nevědělo, že elektrický proud je nebezpečný. Zásuvka nebyla zajištěna krytkou.
- Při autonehodě dítě proletělo předním sklem. Následky byly osudné. Dítě nesedělo v autosedačce a nebylo připoutané.
- Poranění hlavy při pádu z kola mělo pro třináctiletého chlapce smrtelné následky. Život mu mohla zachránit přilba.
- Čtyřletý chlapec se utopil v bazénu na zahradě rodinného domu. Rodiče se v té době věnovali návštěvě, kolem bazénu nebylo hrazení.
- Malé dítě vypadlo z okna. Přežilo, ale s doživotním postižením. Stačilo okno proti otevření zajistit řetízem.
- Malé dítě dostalo na hraní knoflíky. Udušilo se. Zanedbání péče!
- Dvanáctiletá dívka se utopila v rybníce. Přecenila své síly a nedoplavala zpět. Kde byli rodiče? Věděli, kde je jejich dcera? Věděla dívka, jaké jí hrozilo nebezpečí?

Žádný úraz není náhoda, vždy má své příčiny a vždy mu lze zabránit. Úrazy se „nestávají jen tak“.

Hlavní příčiny úrazů

- 1) Prostředí, v němž se dítě pohybuje, není bezpečné.
- 2) Dítě neví, jak se chovat, aby k úrazu nedošlo.

Vytvořme pro děti bezpečné prostředí.

Naučme děti, jak se chovat, aby k úrazu nedošlo.

Úmrtí na úrazy

Vývoj úrazovosti v České republice v letech 1997–2003

Počet úmrtí způsobených úrazy a otravami v kategorii 0–19 let

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Počet zemřelých	421	353	358	340	282	295	268

Zdroj: ÚZIS MZ ČR 2004

Za poklesem zemřelých dětí na následky úrazů v České republice stojí nejen preventivní aktivity všech, kteří se na tomto poli angažují, ale také práce záchranářů, lékařů, pedagogů a rodičů. V tomto trendu poklesu smrtelných úrazů u dětí bychom rádi pokračovali i v budoucnu.

Dělení úrazů podle věku dítěte

Děti předškolního věku:

Více než polovina všech úrazů se stane doma. Nejčastější a nejnebezpečnější jsou pro děti (zejména pro děti do 3 let) popáleniny a opaření a také otravy léky, chemikáliemi či domácími rostlinami. Velice časté jsou také pády z výšky (úrazy hlavy a lebky) či tonutí.

Děti mladšího školního věku:

Klesá počet úrazů doma, narůstá počet úrazů ve škole, na ulici a silnici.

Zahraníční studie uvádějí, že dvě třetiny všech smrtelných úrazů dětí v tomto věku jsou způsobeny právě úrazy dopravními.

Děti staršího školního věku:

Nejčastějším místem vzniku úrazů se stává škola.

Nejrizikovější aktivitou v tomto věku je tělesná výchova a organizovaný sport, následují domácí práce a konflikt s jiným dítětem. Objevují se také násilná zranění vznikající na základě konfliktu mezi dětmi.

Dospívající:

Úrazy se nejčastěji stávají při sportování (extrémní sporty, skoky do vody) a na motocyklu na silnici. Tato věková kategorie se vyznačuje nejvyšším procentem dlouhodobých či trvalých následků.

Prevence úrazů

**Úrazy být nemusí. Každému úrazu předchází konkrétní nebezpečná situace.
Každému úrazu můžeme zabránit.**

Jsou dvě základní cesty, jak chránit děti před úrazy:

- 1) Kolem dítěte vytvoříme bezpečné prostředí**
(zábrany schodů, jištění oken, dveří a skříněk, chrániče ostrých rohů, kryty elektrických zásuvek, protiskluzové povrchy, řešení dopravní situace v okolí škol a hřišť, frekventovaných komunikací a křižovatek, bezpečná dětská hřiště, zajištěné rizikové prostory a další).
- 2) Naučíme děti:**
 - a) poznat, jaké situace, předměty a chování jsou pro ně nebezpečné,
 - b) chápat, proč jsou nebezpečné,
 - c) předvídat, co se může stát,
 - d) jak se chovat, aby se k úrazu nedošlo,
 - e) používat ochranné pomůcky.

Preventivní program pro mateřské školy

Děti předškolního věku jsou velmi aktivní, zvědavé, rády napodobují dospělé a jejich práci. Při svých hrách ale neberou na vědomí možná rizika, zejména doma mají pocit nenarušitelného bezpečí. Avšak právě doma se stane více než polovina všech úrazů!

Jak pro děti zajistit bezpečné prostředí?

- Zajistíme schodiště, okna a balkony proti možnosti pádu dítěte – řetízky do oken či dveří, neklouzavá podlahová krytina.
- Instalujeme bezpečnostní doplňky do vybavení domácnosti – ochranné kryty elektrických zásuvek, kryty na ostré rohy nábytku, bezpečnostní spony k upevnění ubrusu.
- Nenecháváme dítě bez dozoru.
- Léky, úklidové prostředky a jiné chemikálie skladujeme mimo dosah dítěte (v uzamčených prostorách).
- Nenecháváme bez dozoru zapnuté elektrické přístroje ani volně uložené špičaté nástroje a nářadí.
- Umožníme dítěti používat pomůcky, které je chrání před úrazem – ochranná přilba při jízdě na kole, vhodné vybavení pro sport a hry, bezpečnostní sedačka pro jízdu v autě.

Nejčastější a nejnebezpečnější úrazy u dětí předškolního věku:

- **popáleniny:** děti si hrají se zásuvkou či žárovkou, škrábají zápalkami, mohou rozkousnout přírodní šňůru k elektrickému spotřebiči, stáhnout na sebe horkou žehličku,
- **opařeniny:** dítě na sebe strhne ubrus ze stolu (a s ním hrnek s horkou kávou), pomáhá v kuchyni (vylije na sebe hrnek s horkou polévkou), menší děti se při nejisté chůzi chytanou šňůry od varné konvice (litr vroucí vody může být osudný!), pustí na sebe v koupelně horkou vodu,
- **otravy:** nejčastěji nalezenými léky, pokojovými rostlinami nebo chemikáliemi (čisticí prostředky – často kyselina nebo louh odlité v lahvích od pitné vody), nebezpečné odpadky,
- **pády:** z výšky, ze schodů, uklouznutí na mokré dlažbě v koupelně, nárazy na ostré hrany nábytku, pády z tříkolky či kola,
- **tonutí:** často v bazénech doma na zahradě, ale i v přírodě.

S přibývajícím věkem se stává více úrazů na ulici a ve škole.

Hlavní formy sdělení, které by se k dětem skrze protiúrazové aktivity měly dostat:

- Úraz **BOLÍ!**
- Některé věci, situace, chování jsou **NEBEZPEČNÉ!**
- Na tohle **POZOR**, tohle **NESMÍŠ!**

Měli bychom děti naučit:

- 1) jaké situace, předměty a chování jsou pro ně nebezpečné,
- 2) proč jsou nebezpečné,
- 3) jak se chovat, aby se jim nestal úraz.

Videokazeta „Rozhodni se!“

Výchovný pořad k primární prevenci dětských úrazů. Pořad je rozdělen na dvanáct dílů, jejichž délka nepřesahuje 13 minut, každý díl je věnován jednomu typu úrazů.

Pořadem provázejí dva dospělí přátelé Pavel s Marií, kteří se pomocí kouzelných buchet dostanou do svého dětství a mohou tak vzpomínat na různé příhody, či spíše nehody, které se jim staly. Jejich vyprávění je vždy doplněno krátkou kreslenou pohádkou s daným tématem úrazů. Dva maskoti pořadu (resp. celého projektu protiúrazové prevence) pan Pip a zaječice Vilemína na závěr každého dílu shrnou hlavní zásady bezpečného chování a předcházení úrazům.

Práce s videokazetou:

Doporučujeme, abyste nejprve videokazetu pro lepší orientaci zhlédli sami!!

Je vhodné sledovat s dětmi pořad po jednotlivých dílech. Po každém dílu lze navázat herními aktivitami k danému tématu úrazů, při nichž si děti různými aktivními formami zopakují hlavní zásady bezpečného chování.

Rozšiřující aktivity:

- Navázat povídáním o vlastních zkušenostech dětí s podobnými úrazy a vyzdvihnout, jak se úrazům dalo předejít.
- Děti mohou secvičit krátké scénky na motivy shlédnuté pohádky. Po shlédnutí všech dílů lze jednoduchými dramatickými metodami secvičit velký pohádkový příběh se všemi postavami a různými úrazy a zahrát jej rodičům.
- Děti si mohou založit protiúrazový notýsek, do kterého si ke každému dílu nakreslí pohádkovou postavu, která se v pohádce objevila, a symbol úrazu či nebezpečí, které hrozilo (např. čert – oheň). Lépe si tak zapamatují, o čem dané díly vyprávěly.
- Vytvořit společně protiúrazový nástěnný obraz ke každému tématu: doprostřed nakreslete pohádkovou postavu a okolo ní pak nalepte obrázky dětí k danému typu úrazů.
- Na zhlédnutí dílu pořadu lze navázat (např. s jednodenním odstupem pro zopakování poznatků) vybarvením příslušné dvojstrany omalovánky (viz dále).

Stručný obsah jednotlivých dílů a metodické poznámky:

Poznámka: Hlavní sdělení k jednotlivým tématům pořadu jsou shrnuta v metodických poznámkách k omalovánkám.

1. díl: Nejsou pády jako pády aneb Pip a Vilemína už jsou zase tady (0:00 – 0:10)

Téma: pády ze schodů, z okna, ze stromu

Pohádka: Víla umí létat, ale děti ne.

2. díl: Oheň je zlý pán a dobrý sluha aneb Je tady naše putování (0:10 – 0:21)

Téma: nebezpečné zapalování ohně a vzplanutí oblečení

Pohádka: Děti odolají čertovi, který je láká, aby podpálily les.

3. díl: Nebezpečí opaření aneb Větší bolest už snad není (0:21 – 0:31)

Téma: horké jídlo, čaj na stole, smažení, sprcha, horký hrnec

Pohádka: Mluvící voda varuje děti před opařením.

4. díl: Vodička studená jako led aneb Nejlepší je naučit se plavat hned (0:31 – 0:42)

Téma: na loďce, skoky do vody, děti nesmí samy do vody

Pohádka: Vodník Vrbíčka zachrání Vašíka a naučí ho plavat.

5. díl: Co značí slovo otrava aneb Ne vše, co v lese roste, je potrava (0:42 – 0:55)

Téma: jedlé a jedovaté plody, houby, pokojové rostliny, léky

Pohádka: Hodní a zlí lesní skřítky se starají o jedlé a jedovaté houby.

6. díl: Na kolečku dokolečka aneb Pozor dej a puntík, tečka (0:55 – 1:06)

Téma: výbava kola, oblečení a přilba, dopravní předpisy

Pohádka: Jirka dostane od kouzelné babičky kolo.

7. díl: Z auta se může stát drak aneb Mysli na to, je to tak (1:06 – 1:15)

Téma: přecházení přes silnici, v autě vzadu na sedačce

Pohádka: Létající auta jsou jen v pohádce, my se musíme naučit správně přecházet silnici.

8. díl: Sport je radost, sport je hra aneb V kondici být každý má (1:15 – 1:28)

Pozn.: Tento díl není tematicky zcela vhodný pro předškolní děti – doporučujeme využít pouze pohádku a téma sportování doplnit omalovánkami.

Téma: rozvíčování před sportem, nepřeceňovat se, výstroj

Pohádka: Posel nesportoval a nemohl donést zprávu, splnil to za něj osel.

9. díl: O kousavých psech aneb Kdo má zuby, toho radši na pokoji nech (1:28 – 1:40)

Téma: cizí psi nehladit, neprovokovat a nedráždit

Pohádka: Hodný pes Barnabáš kousne kluka, který ho dráždí.

10. díl: Umíte si hrát aneb Čeho je lepší se pro jistotu bát (1:40 – 1:52)

Téma: hry v lomu, střelení

Pohádka: Střela Emilka se schválně netrefila do srnce, ale všechny nejsou takové hodné.

11. díl: Petardy a ohňostroje aneb Pekelné stroje nezvi nikdy do pokoje (1:52 – 2:03)

Pozor! V tomto dílu jsou fotografie popálených dětí. Tyto záběry mohou být pro děti předškolního věku příliš drastické. Proto tento díl doporučujeme dětem z MŠ nepouštět.

12. díl: Co dělat proti napadení aneb Jsou chvíle, kdy se dobrý nápad cení (2:03 – 2:13)

Téma: šikana, sebeobrana, nebezpečí v parku

Pohádka: Krejčí převezl zlého loupežníka Brumboše.

Omalovánky

Témata (a jejich uspořádání) odpovídají jednotlivým dílům videopořadu „Rozhodni se!“, vynecháno je pouze téma zábavné pyrotechniky (viz 11. díl pořadu, který tématem ani ztvárněním není vhodný pro předškolní děti). V omalovánkách naleznete jedenáct témat zobrazených na 11 dvoustranách. Každé téma je nakresleno na dvou obrázcích – ve dvou situacích ze života dětí. Jeden obrázek vždy představuje situaci nebezpečnou (rizikové předměty, prostředí, chování postav), druhý obrázek je tematicky shodný, ale upravený tak, aby byly postavy chráněny před úrazem.

Některé věci na obrázcích jsou personifikované – mračí se či smějí – napovídají tak, zda v daných situacích dětem hrozí nebezpečí.

Všechny obrázky v omalovánkách jsou černobílé, není zde barevná předloha pro vybarvování. Děti si tedy mohou každý obrázek vybarvit, jak chtějí.

V horním okraji každé stránky najdete dvě ikony – zamračený, hrozící vykřičník a usmívající se sluníčko. Úkolem dětí je vybarvit správnou ikonu, odpovídající situaci na obrázku. Pokud je situace nebezpečná (riziková), vybarví vykřičník, u situace bezpečné (správné) vybarví sluníčko. Nesprávnou ikonu mohou děti zabarvit černě.

Obrázky jsou doplněny krátkou poučnou říkankou na každé straně.

Práce s omalovánkami:

- Práci s omalovánkami může předcházet zhlédnutí příslušného dílu videopořadu nebo je lze využít samostatně.
- Doporučujeme k aktuálnímu zpracování vybrat vždy jen jedno téma, tj. jednu dvoustranu.
- Nejprve si s dětmi povídáme o tom, co na obou obrázcích vidí (děti mohou soutěžit, kdo najde více rozdílů).
- Pak se děti ptáme, co je bezpečné/nebezpečné (Proč se některé věci mračí/smějí?) Co by se mohlo stát? Jak se správně zachovat, aby se nestal úraz?
- Vždy je dobré nejprve nechat děti říci, co už vědí samy, poté teprve dodávat rozšiřující informace.
- U jednotlivých úrazů bychom měli dostatečně vyzdvihnout, že úraz je jako nemoc – bolí, dlouho se léčí, některé úrazy nejdou vyléčit, člověk pak nemůže dělat spoustu běžných činností (lidé mohou zůstat postižení = nemocní). Otázky pro děti: Co byste nemohli dělat, kdybyste si zlomili nohu, opařili se apod.? (Chodit do školky, běhat, jezdit na kole, hrát si venku s dětmi apod.)
- přečtete dětem protiúrazové říkanky, děti se je mohou naučit.
- Následně si děti samostatně vybarví oba obrázky.
- Po vymalování obrázků se děti samy rozhodnou, která situace je nebezpečná a která bezpečná – podle toho pak vybarví odpovídající ikonu a začerní ikonu nesprávnou (správná situace = sluníčko, špatná situace = vykřičník).
- Po splnění obou úkolů si s dětmi povídáme, jaký obrázek zvolili za bezpečný a proč.
- Na úplný závěr shrneme zásady prevence.

Rozšiřující aktivity:

- Říkadla lze doplnit pohybovým, rytmickým nebo pantomimickým doprovodem, příp. secvičit s dětmi krátké říkankové protiúrazové pásmo pro rodiče.
- Pro zopakování nových informací můžeme dětem sehrát krátké scénky – ukázky bezpečného a rizikového chování. Vyzveme děti, aby nás pozorovaly a vždy, když uvidí chybu (něco nebezpečného), zakřičely: „Ne, to nedělejte!“
- Vždy po probírání jednoho typu úrazů lze vybrat jedno dítě, které vybarví společně omalovánky – resp. jen obrázek s bezpečným chováním. Postupně pak lze všech 11 obrázků nalepit na jeden velký nástěnný obraz „Chráníme se před úrazy“ a vystavit si jej ve třídě.
- Listy omalovánek je možno jednotlivě okopírovat (každý dvakrát – tzn. vznikne 22 dvojic) a zahrát si s dětmi velké protiúrazové pexeso. Když dítě najde dvojici, může si ji nechat, jen pokud správně určí, zda jde o nebezpečnou či bezpečnou situaci a proč.
- Každému dítěti můžeme rozdat jednu kartu se situací z omalovánek. Děti se pak vzájemně hledají do dvojic bezpečná/nebezpečná situace. Když se všechny dvojice najdou, mohou si společně s učitelem povídat, proč k sobě patří, co je dobře a co špatně.
- Je dobré s dětmi projít mateřskou školku a popovídat si, která místa/které situace by mohly být nebezpečné a jak se chovat, aby se nestal úraz.

Metodické poznámky k jednotlivým tematickým dvojlistům omalovánek:

Hlavní sdělení shrnují nejdůležitější poznatky, které by si děti měly odnést z jednotlivých témat videopořadu a omalovánek.

A1 – Pády (viz 1. díl videa)

Zobrazená nebezpečí:

- schody – dítě si nevidí pod nohy, má plné ruce, nedrží se zábradlí,
- otevřené okno – nebezpečí vyklánění se z oken a balkonů.

Další nebezpečí:

- nebezpečí pádu do neznámých prostor (sklepy, sudy, díry),
- uklouznutí na mokré dlažbě v bazénu,
- pády na ostré rohy nábytku,
- pády z prolézaček, ze stromů,
- přišlápnutí rozvázané tkaničky.

Hlavní sdělení:

- Při pádu si mohou rozbít koleno, zlomit ruku/nohu nebo si způsobit jinou bolest.
- Když jdu po schodech, vždy musím dobře vidět pod nohy. Nesmím mít plné ruce, abych se mohl držet zábradlí.
- Lezení do výšek (na stromy, nábytek, židle) je nebezpečné.
- Když na něco nedosáhnu, poprosím dospělého, aby mi to podal.
- Nikdy se nevykláním z oken a balkonů – mohl bych uklouznout a spadnout.
- Pevně si zavazuji tkaničky u bot (nebo někoho poprosím o zavázání), abych si je nepřišlápl.
- Na mokré podlaze (v koupelně, bazénu) chodím opatrně – mohl bych uklouznout a zranit se.
- Venku se dívám, kam šlapu, nechodím tam, kde to neznám – mohl bych někam spadnout.

A2 – Nebezpečí popálení (viz 2. díl videa)

Zobrazená nebezpečí:

- hra se zápalkami,
- elektrické zásuvky – jejich prozkoumávání, strkání předmětů do otvorů,
- žehlička bez dozoru dospělého – dítě může zavadit o šňůru, strhnout ji na sebe.

Další nebezpečí:

- rozdělávání ohýnku – kdekoli (na zahradě, v lese),
- horké věci v domácnosti – sporák, kamna.

Hlavní sdělení:

- Elektrický proud dokáže popálit stejně jako oheň.
- Popáleniny moc bolí a dlouho se hojí.
- Zápalky nejsou na hraní – oheň může zapálit celý byt, les či naše oblečení a popálit nás.
- Rozdělávat oheň mohou jen dospělí.
- Elektrické zásuvky by měly mít bezpečnostní krytky – sdělení zejména pro dospělé.
- Nikdy nesahám na elektrickou zásuvku – mohl by mě popálit elektrický proud.
- Nikdy si nehraji blízko zapojených elektrických přístrojů – mohl bych je na sebe omylem strhnout a popálit se.
- Doma dávám pozor na horké věci (kamna, sporák) – raději se k nim nepřibližuji, abych se nespálil.

A3 – Nebezpečí opaření (viz 3. díl videa)

Zobrazená nebezpečí:

- zapnutý sporák, ponechaný bez dozoru dospělého,
- horký hrnek s vařícím se jídlem,
- kohoutek s horkou vodou – dítě se může opařit, když pustí nejprve červený kohoutek,
- dítě tahá za nezajištěný ubrus, na kraji stolu stojí talíř s horkou polévkou a hrnek s horkým čajem.

Další nebezpečí:

- varná konvice – dítě se může chytit za šňůru a vylít na sebe horkou vodu.

Hlavní sdělení:

- Horká voda a vařící jídlo nás mohou opařit.
- Opařenina moc bolí a dlouho se hojí.
- Když se v kuchyni vaří jídlo, nechodím blízko ke sporáku, nesahám na hrnce – mohl bych je na sebe zvrhnout a opařit se. (Když maminka není v kuchyni a něco se vaří, zavolám ji.)
- Když se myji, pustím nejprve studenou vodu (modrý kohoutek), potom teprve přidávám teplou (červený kohoutek). Zavírám nejprve teplou a potom studenou – mohl bych se opařit.
- Ubrus má být ke stolu připevněn bezpečnostní sponou – sdělení zejména pro dospělé.
- Hrnky a talíře nepokládám na okraj stolu, ale doprostřed – malý sourozenec by je na sebe mohl zvrhnout.
- Když je jídlo horké, nejprve je pečlivě pofoukám.

Rozšiřující aktivity:

Je-li ve školce dětská kuchyňka, děti si mohou zahrát na maminky a tatínky a uvařit svým „dětem“ (medvídkům, panenkám) v kuchyňce oběd bezpečně je nakrmit, aby se neopařily.

A4 – Nebezpečí tonutí (viz 4. díl videa)**Zobrazená nebezpečí:**

- rybník – malé dítě jde samo do vody, bez doprovodu dospělého,
- dítě nemá kruh ani rukávky.

Další nebezpečí:

- skákání do vody – zejména starší děti,
- domácí bazény, vany, nezakryté sudy a studny – děti do nich mohou spadnout,
- jízda na lodi – nebezpečí utonutí, když dítě nemá vestu,
- bruslení, klouzání na tenkém ledu.

Hlavní sdělení:

- Pod vodou člověk nemůže dýchat. Člověk se musí naučit plavat, aby se udržel nad vodou. Kdo zůstane pod vodou (protože neumí plavat nebo spadl někam, odkud se nemůže dostat), může se utopit.
- Člověk, který se topil, může zůstat postižený (= nemůže hýbat nohama nebo rukama).
- Do vody (v přírodě, v bazénu i doma v koupelně) mohou jít, jen, když je se mnou někdo dospělý.
- Pokud neumím dobře plavat, nosím do vody kruh, vestu nebo rukávky.
- Nikdy neskáču do neznámé vody – mohl bych si zranit hlavu či nohy a utopit se.
- Kolem řek, rybníků a bazénů chodím opatrně – mohl bych tam spadnout a utopit se.
- Sudy a studny mohou být velice nebezpečné, raději se jim vyhýbám.
- Na lodi jezdím jen s rodiči, vždy mám na sobě vestu.
- V zimě se kloužu (bruslím) jen s rodiči a jen když je hodně pevný led – tenký led se pode mnou může prolomit.

A5 – Nebezpečí otravy (viz 5. díl videa)**Zobrazená nebezpečí:**

- dítě pojídá list pokojové květiny – může být jedovatá,
- léky vysypané na stole,
- chemikálie – uložené na polici blízko dítěte.

Další nebezpečí:

- sběr hub a lesních plodů – možnost záměny jedlých za jedovaté,
- odpadky, neumyté jídlo, jídlo ze země,
- doma: náplně do vonných svíček, vonné oleje, chemikálie

Hlavní sdělení:

- Některé věci (rostliny, chemikálie, léky) mohou být jedovaté.
- Když sním něco jedovatého, můžu se otrávit – bude mi moc špatně (bolavé břicho).
- Když mám hlad nebo žízeň, požádám rodiče/babičku/paní učitelku. Nikdy si nic neberu sám.
- Léky mi předepíše pan doktor a dávají mi je rodiče, sám si nikdy žádné neberu.
- Léky, čistící prostředky a chemikálie musí být uloženy, příp. i uzamčeny mimo dosah dětí – sdělení zejména pro dospělé.
- Lesní plody a houby sbírám, jen, když jsou se mnou rodiče.
- Některé jedovaté lesní plody se mohou podobat jedlým – zeptám se rodičů, jestli je mohu jíst.
- Do pusy nepatří nic, co někdo jiný vyhodil nebo co upadlo na zem – špinavé věci mohou být jedovaté.
- Dřív než jdu jíst, umyji si ruce mýdlem a teplou vodou. Vše co jím, by mělo být dobře očištěné a omyté (ovoce, zelenina).

A6 – Jízda na kole nebo na tříkolce (viz 6. díl videa)**Zobrazená nebezpečí:**

- dítě jede na kole bez doprovodu dospělého,
- jízda bez správného sportovního a bezpečnostního vybavení (bez helmy, v pantoflíčkách, v sukýnce),
- jízda po silnici – možnost střetu s autem.

Další nebezpečí:

- špatně vybavené kolo – chybí brzdy, zvonek,
- nedodržování dopravních předpisů a značek (zejména starší děti),
- jízda v nevhodném terénu – za deště, v nerovném lese.

Hlavní sdělení:

- Při pádu z kola se mohou zranit – odřít se, zlomit si ruku, nohu, poranit si hlavu.
- Abych se nezranil, jezdím opatrně a na hlavě mám vždy helmu. Helma mi může zachránit život!
- Na kolo sedám jen ve sportovním oblečení a botách – špatné oblečení (sukně, široké kalhoty) se mi může zaplést do kola, pantofle se mohou vyzout.
- Na kole/tříkolce jezdím jen v doprovodu dospělého.
- Na kole jezdím jen na hřišti nebo po cestách v parku a v přírodě – na silnici mě může porazit auto.
- Než usednu na kolo, zkontroluji, jestli dobře fungují brzdy a zvonek.

Rozšiřující aktivity:

- Můžeme dětem ukázat správné bezpečnostní vybavení kola a začít děti učit základní dopravní značky.
- Na zahradě školky či na hřišti můžeme uspořádat pro děti jednoduchou jízdu zručnosti na tříkolkách či kolech – nevyhrává ten nejrychlejší, ale ten, kdo projel nejbezpečněji.

A7 – Silniční provoz (viz 7. díl videa)

Zobrazená nebezpečí:

- dítě samo přebíhá silnici, nerozhlíží se, nedává pozor,
- na silnici není přechod, blíží se auto.

Další nebezpečí:

- přecházení na červenou,
- dítě v autě – na předním sedadle, bez autosedačky, nepřipoutané, špatně dovřené dveře.

Hlavní sdělení:

- Když vběhnu do silnice, auto nemusí stihnout zabrzdit a může mě porazit.
- Když mě porazí auto, mohu být dlouho nemocný.
- Silnici přecházím jen s někým dospělým – raději se držím rodičů za ruku.
- Dříve než přejdu, rozhlédnu se na obě strany, jestli nejede auto.
- Ve městě přecházím jen na přechodu pro chodce.
- Zelený panáček na semaforu znamená „Můžeš jít!“, červený „Stůj!“ – přecházím jen, když mají auta červenou a chodci zelenou.
- V autě jezdím připoután v autosedačce pro děti – sdělení zejména pro dospělé.

Rozšiřující aktivity:

- Je dobré s dětmi nacvičit zásady bezpečného přecházení silnice (rozhlížení) nejprve pomocí krátkých hraných situací ve školce, poté i v reálné situaci venku na procházce.
- Je-li ve školce dopravní koberec, děti mohou zahrát dopravní situace na přechodu pomocí autíček a panenek či jiných figurek.

A8 – Sportování, zdravý životní styl (viz 8. díl videa – není pro děti v MŠ příliš vhodný)

Zobrazená nebezpečí:

- málo pohybu – slabé tělo je více náchylné k úrazům.

Další nebezpečí:

- nedodržování pravidelného denního režimu (málo spánku a odpočinku),
- nezdravá strava,
- přeceňování sil.

Hlavní sdělení:

- Pravidelný pohyb a sportování udržují naše tělo silné.
- Kdo má silné, obratné tělo, ten se dokáže lépe chránit před úrazy (i před nemocí).
- Před sportem/během/jízdou na kole je třeba se nejprve rozcvičit.
- Sportuji/běhám/jezdím na kole, jen, pokud mi na to stačí síly. Když jsem unavený, odpočinu si.
- Abych byl zdravý a silný, jím zdravě (ovoce a zeleninu a maso), chodím ven na čerstvý vzduch, chodím včas spát.
- Přejídání sladkostmi a zahálení doma u televize není pro naše tělo zdravé.

Rozšiřující aktivity:

Děti si mohou společně stanovit zásady zdravého života a zkusit je po celý týden dodržovat, každé ráno si povídat, jak se jim vedlo minulý den. Můžeme s plánem seznámit i rodiče a poprosit je o spolupráci. Návrhy na zásady: Ráno se protáhnou a zacvičí si s maminkou nebo s tatínkem. Umyjí se vlažnou vodou. Každý den sním dva kusy ovoce a dva kusy zeleniny. Po obědě si odpočinu. Každé odpoledne půjdu s rodiči na procházku nebo sportovat. Večer se pečlivě umyji. Půjdu spát hned po večerníčku.

A9 – Psi (viz 9. díl videa)

Zobrazená nebezpečí:

- pes za plotem – nepřivázaný, není u něj pán,
- dítě strká skrz plot ruku, dráždí psa klackem.

Další nebezpečí:

- psi v dopravních prostředcích,
- psi na dětských hřištích,
- volně pobíhající psi – bez pána, vodítka, náhubku,
- hlazení psů, především na hlavě, zezadu – pes se může leknout,
- jiná zvířata – v lese, v ZOO.

Hlavní sdělení:

- Pokousání od zvířete moc bolí a léčení trvá dlouho.
- Zvířata, která jsou moc krotká (např. když se nás lesní zvířata nebojí, chtějí se mazlit), mohou být nemocná (mít vzteklinu) a nakazit nás.
- Žádné cizí zvíře si nehladím, pokud u něj není jeho pán a nedovolí mi to. I tak psa hladím jen po zádech, ne po hlavě.
- Před zvířaty neutíkáme – budou si myslet, že se jich bojíme a začnou nás honit.
- Nestrkám ruce za plot, kde je pes.
- Když vidím osamělého psa, nechodím k němu, obejdu ho, někomu o tom řeknu.
- Psa nikdy nedráždím.
- Pes na ulici nebo jinde mezi lidmi má mít náhubek a vodítko – sdělení zejména pro dospělé.
- Pes nesmí na dětské hřiště – sdělení zejména pro dospělé.

A10 – Nebezpečné hry (viz 10. díl videa – není pro děti v MŠ příliš vhodný)

Zobrazená nebezpečí:

- hry s ostrými předměty (šermování s pastelkami),
- hrozí poškození (vypíchnutí) oka či jiný úraz.

Další nebezpečí:

- hry na schovávanou v neznámém prostředí – hrozí, že dítě někam spadne, ztratí se,
- sportování či hry, na které dítěti nestačí síly,
- házení ostrými či tvrdými předměty,
- praní se, nepřátelství mezi dětmi,
- střílení z kuličkové pistolky, praku.

Poznámka:

Zde je nutné posoudit, co děti samy znají a provádějí, a je třeba je varovat před riziky. Nebezpečné hry, které děti zatím neznají, doporučujeme nezmiňovat, aby nepůsobily návodně!

Hlavní sdělení:

- Oči máme jenom dvě a zrak se může snadno poškodit – např. ranou ostrým předmětem do oka, spadnutím z výšky na hlavu. Své oči si musíme chránit.
- Hry s ostrými předměty (např. klacky) jsou nebezpečné – mohou sobě nebo někomu jinému vypíchnout oko nebo jinak ublížit/způsobit bolest.
- Nikdy nedělám nikomu nic, co by se nelíbilo mně samotnému.
- Když mě někdo láká, abych dělal něco, na co nestačím, nemám sílu, nechci to dělat, řeknu mu: „Ne, to nechci dělat!“
- Nehraji si tam, kde to neznám.
- Střelnou zbraň nikdy neberu do ruky, i kdybych ji našel doma.

A11 – Nebezpečí od cizích lidí (viz 12. díl videa)

Zobrazená nebezpečí:

- dítě je samo doma a otvírá dveře cizímu člověku.

Další nebezpečí:

- dítě je samo mimo domov – může se ztratit, být osloveno cizím člověkem (ve vchodu do domu, ve výtahu),
- lidé známí (sousedé, příbuzní) – také mohou dítěti ublížovat, dělat něco, co se mu nelíbí,
- cizí lidé nabízející něco dítěti – svezení autem, bonbony.

Hlavní sdělení:

- Když jsem doma sám, nikomu neotvírám. Rodiče mají klíče.
- Všude chodím s rodiči, sám nikdy nikam nejdu!
- Nikdo (ani rodiče či známí) mi nesmí dělat nic nepříjemného!
- Kdyby se mi něco nepříjemného dělo, začnu křičet nebo požádám někoho o pomoc, svěřím se.

Rozšiřující aktivity:

Můžeme dětem připomenout pohádku o třech kůzlátkách a upozornit, kdo může být „vlkem“ i mimo pohádku (cizí pán za dveřmi, někdo, kdo říká, že je opravář nebo kamarád rodičů, ale i někdo známý – soused).

Výukové dokreslovací plakáty (lamina)

Balíček obsahuje čtyři výukové dokreslovací plakáty s tématy ze života rodiny Neplechových: Neplechovi doma, venku, v létě a v zimě. Na plakáty je možné opakovaně psát či kreslit pomocí stíratelných fixů na bílé tabule. Suchým hadrem je lze lehce smazat.

Neplechovi se při svých hrách chovají nebezpečně – hrozí, že se jim stane nějaký úraz. Děti se ze situací na plakátech naučí rozpoznávat rizikové chování a předměty. Měly by vědět, proč mohou být některé věci a činnosti v domácnosti či venku (v létě či v zimě) nebezpečné, jaký úraz se může stát a jak mu předcházet.

Práce s dokreslovacími plakáty:

- Nejprve si s dětmi o celém obrázku povídáme, jaké tam jsou situace, co jednotlivé děti z rodiny Neplechů dělají, s čím a jak si hrají.
- Pak si s dětmi povídáme o každé postavě zvlášť: Je její chování bezpečné, nebo nebezpečné a proč? Čím může být věc, se kterou si hraje, nebezpečná? Co by se mohlo stát? Jak se správně zachovat, aby se nestal úraz? (Vždy je dobré nejprve nechat děti říci, co už vědí samy, poté teprve dodávat rozšiřující informace.)
- Měli bychom průběžně zdůrazňovat, že úrazy, které Neplechovým hrozí, bolí, dlouho a těžko se léčí, zraněné děti jsou nemocné (někdy se musí léčit v nemocnici) a nemohou dělat to, co by chtěly a co mají rády.
- Děti postupně vyzýváme, aby si každé vybralo jednu postavu v nebezpečné situaci a označilo fixou na plakátu. Potom dítě samo ostatním vysvětlí, co této postavě může hrozit za nebezpečí a jak by se měla chovat, aby se jí nic nestalo.

Neplechovi v létě

Téma:

nebezpečí v létě

Hlavní sdělení:

- Alenka, Anička, Lenka, Karlík: Neskáču do neznámé vody, může tam být malá hloubka nebo kameny – mohl bych se zranit a utopit.
- Luděk a Hanička: Dávám si pozor i při hrách ve vodě, abych se nenapil, neuhodil, neublížil někomu jinému.
- Helena: Na lodi jezdím jen s rodiči – vždy v záchranné vestě a s helmou – jako opravdoví sportovci!
- Petr: Vždy dávám pozor na to, co jím a piji, abych nespolknul vosu nebo včelu. Také dávám pozor, kam šlapu a kam si sedám, abych nějakou vosu/včelu nezmáčkł.
- Prokop a Evička: Nechoďm blízko včelích úlů. Vosí/včelí bodnutí bolí, můžeme po něm otéct a mít potíže s dýcháním.
- Pavel: Na sluníčku se vždy mažu ochranným krémem, abych se nespálil.
- pes: Nikdy si nehladím psa, který nemá pána. Psi nedráždím.
- bouřka: Za bouřky se nikdy neschovávám pod vysokým stromem – mohl by do něj uhodit blesk a popálit mě.
- V létě hodně piji, mažu se ochranným krémem, nosím čepici a sluneční brýle – mohl bych se spálit nebo dostat úpal ze sluníčka (bolení hlavy a brýška).
- Nikdy se nekoupu sám, vždy jen s dospělým člověkem. Dokud si nejsem jistý v plavání, nosím vestu, rukávky nebo kruh.

Neplechovi v zimě

Téma:

nebezpečí v zimě

Hlavní sdělení:

- Lenka: Dávám si pozor na zledovatělé chodníky, nekloužu se – mohl bych upadnout a zlomit si ruku nebo nohu.
- Pavel a Karlík: Nikdy neházím ledovaté koule – jsou tvrdé a mohly by někomu zranit oko.
- Petr: Jdu-li v zimě ven, teple se obléknu – nezapomenu čepici, šálu a rukavice – mohl bych nastydnout. Dobré oblečení mě chrání i před úrazy při zimních sportech.
- Anička: Nelyžuji mezi stromy, mohl bych do nich narazit. Měla bych mít přilbu.
- Alenka a Luděk: Bruslit chodím jen s dospělými člověkem. Ten musí nejdřív vyzkoušet, jestli je led dost silný – tenký led se pod námi může prolomit.
- Luděk: Bruslím jen ve správném oblečení: čepice na hlavě, silné rukavice na rukách (chrání ruce proti případnému rozříznutí bruslí při pádu).
- Prokop, Evička a Helena: Sáňkuji/lyžuji jen tam, kde nejedí auta, kde nemůžu do něčeho narazit ani nikam spadnout.
- Pozor, auta na ledu nemusí stihnout zabrzdit.
- V zimě je brzy tma a řidiči špatně vidí – nosím oblečení s jasnými barvami nebo odrazkami.

Neplechovi doma

Téma:

nebezpečné předměty doma

Hlavní sdělení:

- Pavel: Nikdy si nehraji v blízkosti (zapnuté) žehličky nebo jiného spotřebiče. Žehlička mě může popálit, rozbít mi hlavu.
- Zuzanka: Drobné předměty (korálky, kostičky) necucám ani nikam nestrkám, mohl bych se udusit.
- Hanička: Nikdy si nehraji s igelitovými taškami (nedávám si je na hlavu), je to nebezpečné, mohl bych se udusit.
- Vojsa: Nikdy si nehraji v blízkosti varné konvice nebo jiného spotřebiče v kuchyni. Mohl bych se opařit.
- Alenka: V kuchyni nesahám na hrnce, ani na sporák – mohou být horké, mohu se popálit. (Hrnce/pánvičky dáváme vždy na zadní plotýnku, rukojetí otočenou ke zdi.)
- Prokop: Dávám si pozor na horké jídlo a pití, abych je na sebe nezvrhnul. Když na něco nedosáhnu, požádám někoho, aby mi to podal. Hrnky nepokládám na kraj stolu – mohl bych je na sebe strhnout. (Ubrus by měl být zajištěn sponou.)

- **Evička:** Z okna se nevykláním, u okna si nehraji – mohla bych z něj vypadnout. Když dole u dveří zvoní kamarád, raději sejdi dolů po schodech, nevykláním se.
- **Karlík:** Nikdy nejím žádné léky, pokud mi je nepředepsal lékař! Ani tak si je neberu sám, ale jen od rodičů.
- **Anička:** Jím jen to, co mi dají rodiče. Pokojové rostliny mohou být jedovaté.
- **Matěj:** Nehraji si s chemikáliemi nebo čistícími prostředky, mohl bych se poleptat. Nikdy nepiji neznámou tekutinu, ani když je v láhvi od limonády – rodiče v ní mohou mít odlišné čistící prostředky nebo hnojivo na květiny či jiné chemikálie – mohl bych se otrávit. Piji jen to, co mi dají rodiče.
- **Helena:** Nikdy nesahám na elektrickou zásuvku mokrou rukou, nestrkám do ní žádné předměty – hrozí mi popálení elektrickým proudem. (Zásuvky by měly být chráněny krytkou.)
- **Lenka:** Při chůzi po schodech dávám pozor na cestu, abych neupadla.
- **Petr:** Dávám pozor v koupelně, abych neuklouzl. Utírám po sobě mokrou podlahu.
- **Luděk:** K neznámým látkám nečichám, nedotýkám se jich ani si s nimi nehraji – mohou být jedovaté, otrávit mě, popálit mi kůži či vystříknout do oka, některé mohou i začít hořet.

Neplechovi na výletě

Téma:

nebezpečí venku

Hlavní sdělení:

- **Vojta:** Nikdy se nedotýkám neznámých nalezených věcí, nehraji si s nimi – mohl bych se poleptat, pořezat či nakazit nějakou nemocí. Neznámou tekutinu nikdy nepiji ani k ní nečichám – mohl bych se otrávit.
- **Luděk:** Nikdy nechodím blízko ke sloupům elektrického vedení, v žádném případě na ně nelezu, nesahám na dráty spadlé na zem – mohl by mě popálit elektrický proud.
- **Anička:** Hraji si vždy jen na hřišti, na zahradě nebo na místech pro děti. Neznámé domy, skládky, lesy mohou být nebezpečné – mohl bych se ztratit, někam spadnout, zranit se. Nikdy nelezu do sklepních okýnek/otvorů ve starých domech. Můžu se někam propadnout, můžou mě zavalit staré stěny. Na takovém místě se jen těžko dovolám pomoci.
- **Evička:** Cvičím, šplhám, houpu se a jinak sportuji jen v tělocvičně nebo na hřišti – za dozoru dospělého.
- **Prokop:** Oheň smí rozdělávat jen dospělí lidé. S ohněm si nikdy nehraji – mohl by mě popálit, zapálit les či dům. Všechna pyrotechnika patří do rukou jen dospělým, nikdy si s ní nehraji! – mohl bych přijít o oči, o ruce a zle se popálit.
- **Zuzanka a Hanička:** Rostliny a plody sbírám, jen když je se mnou někdo dospělý, kdo pozná, jestli nejsou jedovaté – mohla bych se otrávit.
- **Petr a Pavel:** Nešermuji, mohl bych kamaráda zranit (vypíchnout mu oči). Pokud chci s kamarádem měřit síly, poprosím dospělého, ať pro nás uspořádá nějakou soutěž a je rozhodčím. Ostré předměty (větvě, nůžky, nože, jehlice) jsou na práci, a ne na hraní – mohl bych si poranit oči nebo se jinak bolestivě zranit.
- **Matěj:** Nikdy nelezu na strom. Při pádu si mohu poranit např. páteř – po takovém úraze bych mohl být upoutaný na invalidní vozík. Zvláště nebezpečné jsou suché větve, které se snadno zlomí, a mokré, které kloužou.
- **Karlík:** Na skálu mohou lézt jen horolezci, kteří mají dostatečné vybavení (včetně přilby) a jsou jištěni proti pádu. Pokud si chci lezení vyzkoušet, poprosím dospělého, ať se mnou navštíví umělou horolezeckou stěnu, nebo se přihlásím do kroužku horolezců. Vždy musím mít správné vybavení a bezpečné jištění!
- **Tomáš:** Žádné lesní zvíře si nehladím (ani když je krotké), nikdy zvířata neruším a nedráždím. Zvíře by mě mohlo pokousat a nakazit vzteklinou.
- **Klíště:** Klíště přenáší nebezpečné nemoci. Abych ho nechytla, na výlet do přírody nosím dlouhé nohavice a dlouhé rukávy, můžu se nastříkat repelentem proti klíšťatům. Když přijdu domů, ihned se prohlédnu, jestli nemám klíště, pokud ano, poprosím dospělého, aby ho co nejdříve vytočil a místo vydezinfikoval.

Preventivní program pro první stupeň základní školy

Nejčastější úrazy dětí mladšího školního věku:

Klesá počet úrazů doma, narůstá počet úrazů ve škole, na ulici a silnici. Mnoho smrtelných úrazů se stává v dopravě, nebezpečné je také tonutí. Velice vážné úrazy jsou po pokousání psem, při rizikových hrách s kamarády, doma hrozí otravy a poleptání, úraz elektrickým proudem, opaření a popálení a pády.

Výukové materiály a metodika jsou připraveny tak, aby se daly ihned použít ve vyučovací hodině bez dlouhé a náročné přípravy.

Děti by se měly naučit:

- 1) rozeznat rizikové situace a pochopit, proč jsou nebezpečné,
- 2) vědět, jaký úraz se může v rizikové situaci stát,
- 3) naučit se bezpečnému chování a naučit se používat ochranné pomůcky.

V této metodice naleznete návrhy na práci s výukovými dokreslovacími plakáty a s pracovními listy. Pracovní listy jsou rozděleny do dvou skupin: pro 1. – 2. ročník a pro 3. – 5. ročník.

Neplechovi ve městě

Téma:

bezpečné chování v dopravě

Cíl:

Děti se naučí nejzákladnější návyky potřebné při pohybu po městě a v jeho okolí na kole, pěšky a v autě. Děti také pochopí, proč jsou tyto základní návyky nutné a jaké hrozí nebezpečí, pokud je nedodrží.

Postup:

Na laminovaném plátnu městečka je vyznačeno několik dětí a významných míst. Děti mají za úkol dovést jednoho vybraného kamaráda pěšky nebo na kole „odněkud někam“. Cestu kreslí do plátnu stíratelnou fixou.

Průběh cesty si promýšlí a pak si společně s učitelem povídají o tom, kde se rozhlédnou, komu dají přednost, jaká cesta je nejbezpečnější apod.

Možné doplňující otázky:

- Od kdy mohou jezdit děti samy na kole?
- Kdyby tě odvezl tatínek autem, na co nesmíš zapomenout?
- Na co nesmíš zapomenout u železničního přejezdu?
- Můžeš přeběhnout, i když blikají červená světla, když jsou stažené závory?
- Zvolíš raději podchod/nadchod nebo přejdeš vozovku jinde?
- Co musíš udělat na kole před odbočením?
- Na co nesmíš zapomenout na křižovatce?
- Na kterých místech je nebezpečné/bezpečné přecházet?

Hlavní sdělení:

- Na kole se smí po silnici bez doprovodu jezdit od 10 let.
- V autě musíme vždy používat pásy, děti do 12 let a do 150 cm musí jezdit v autosedačce.
- Je zapotřebí znát dopravní předpisy a zvládat dopravní situace, především přecházení silnice, pravidla o přednosti v jízdě a odbočování na kole.
- Když jedu na kole, musím mít na hlavě vždy ochrannou přilbu.
- I když přecházím na zelenou, vždy se ještě musím rozhlédnout, zda nevyjíždí nějaké auto ze zatáčky.

Jak se jezdí na kole

Téma:

správné vybavení kola – chování v rizikových situacích

Cíl:

Děti se naučí správné a bezpečné vybavení kola a ví, proč je takové vybavení nutné. Také se dozví základní pravidla jízdy na kole na silnici.

Postup:

Děti mají za úkol na laminované desce dokreslit stíratelným fixem základní a nezbytnou výbavu na kolo. Náповědou budou obrázky situací s cyklisty a začátky vět.

Vedle na papír si děti napíšou pokračování vět, uvedených na výukovém plakátu.

Po splnění úkolů si děti společně s učitelem povídají o:

- správném vybavení kola – Kdo dokreslil všechno chybějící vybavení? Kdo z dětí má a používá toto vybavení? Proč je nebezpečné, pokud nám některé vybavení chybí?
- doplněných větách z výukového plakátu, kde je zároveň i odůvodnění správného vybavení kola,
- obrázcích – např. Co cyklista na tomto obrázku udělal špatně? Proč by to dělat neměl? Co by se mu mohlo stát? Jak se má chovat správně?

Hlavní sdělení:

- Než vyjedu, musím zkontrolovat:
 - osvětlení a odrazky – je dobré upozornit na to, že jenom odrazky v žádném případě nestačí,
 - dvě funkční nezávislé brzdy,
 - blatníky a zvonek,
 - je dobré mít také pumpičku, náradí, láhev s pitím.
- Nikdy nesmím vyjíždět bez ochranné cyklistické přilby, je dobré mít také rukavice.
- Přídavné tašky nikdy nepatří na řídítka, vždy jen na nosič.
- Jezdit na kole bych měl v jasně barevném či reflexním oblečení, aby mě řidiči nepřehlédli.
- Když mě předjíždí auto, radši uhnu ke kraji silnice a dám si pozor na vítr od velkých nákladních aut.
- Když odbočuji, vždy musím ukázat rukou, na jakou stranu.
- Když jedu s kamarádem, nikdy na silnici nejedeme vedle sebe, ale vždy za sebou.
- Abych viděl a byl viděn, musím mít odrazky, světla a jasně barevné oblečení.
- Abych mohl zpomalit a zastavit, musím mít dvě na sobě nezávislé funkční brzdy.
- Abych si nezranil hlavu a ruce, musím mít helmu a rukavice.
- Aby o mě chodci věděli, musím mít zvonek.
- Abych mohl jezdit v dešti, musím mít blatníky.

Neplechovi doma

Téma:

nebezpečné předměty doma

Cíl:

Děti se naučí předvídat nebezpečí doma, které předměty v domácnosti běžně používané v sobě skrývají nějaké nebezpečí, jaké nebezpečí to je a jak se mu vyhnout.

Náplň:

Stíratelnou fixou děti zakroužkují ty předměty a činnosti, které jsou pro děti rodiny Neplechů nebezpečné. Rozmyslí si nebo napíší na papír, které to jsou, proč jsou nebezpečné a jak s nimi zacházet, aby se nikomu nestal úraz.

Pak si děti společně s učitelem porovnávají své odpovědi a u každé situace hledají správné řešení.

Otázky pro děti:

Co uděláte, když se Neplechovým nějaký úraz přece jenom stane? Kdo z dětí by se mohl otrávit? Kdo opařit? Kdo udusit? Kdo by si mohl poranit oči či hlavu? Jak by se měly děti chovat, aby se jim nic nestalo? apod.

Hlavní sdělení:

- **Prokop:** Dávám si pozor na horké jídlo a pití, abych je na sebe nezvrhнул. Když na něco nedosáhnu, požádám někoho, aby mi to podal. Hrnky nepokládám na kraj stolu – mohl bych je na sebe strhnout. Ubrus my měl být zajištěn sponou.
- **Alenka:** V kuchyni nesahám na hrnce, ani na sporák – mohou být horké, mohu se popálit. Hrnce/pánvičky dáváme vždy na zadní plotýnku, rukojeti otočenou ke zdi.
- **Karlík:** Nikdy nejím žádné léky, pokud mi je nepředepsal lékař! Ani tak si je neberu sám, ale jen od rodičů. Dávám pozor na malé sourozence, kteří si mohou splést léky s bonbony. Lékárnička musí být uložena mimo dosah dětí.
- **Matěj:** Nehraji si s chemikáliemi nebo čistícími prostředky, mohl bych se poleptat. Nikdy nepiji neznámou tekutinu, ani když je v láhvi od limonády – rodiče v ní mohou mít odtíle čisticí prostředky nebo hnojivo na květiny či jiné chemikálie – mohl bych se otrávit. Piji jen to, co mi dají rodiče.
- **Zuzanka:** Drobné předměty (korálky, kostičky) necucám ani nikam nestrkám, mohl bych se udusit. Drobné předměty jsou nebezpečné hlavně pro malé děti, dávám pozor na mladší sourozence.
- **Anička:** Jím jen to, co mi dají rodiče. Pokojové rostliny mohou být jedovaté.
- **Helena:** Nikdy nesahám na elektrickou zásuvku mokrou rukou, nestrkám do ní žádné předměty – hrozí mi popálení elektrickým proudem. Zásuvky by měly být chráněny krytkou.
- **Evička:** Z okna se nevykláním, u okna si nehraji – mohl bych z něj vypadnout. Když dole u dveří zvoní kamarád, radši sejdi dolů po schodech, nevykláním se.
- **Luděk:** K neznámým látkám nečichám, nedotýkám se jich ani si s nimi nehraji – mohou být jedovaté, otrávit mě, popálit mi kůži či vystříknout do oka, některé mohou i zažít hořet. Žádné domácí pokusy!
- **Hanička:** Nikdy si nehraji s igelitovými taškami (nedávám si je na hlavu), je to nebezpečné, mohl bych se udusit. Dávám pozor hlavně na malé děti.
- **Lenka:** Při chůzi po schodech dávám pozor na cestu, abych neupadl.
- **Petr:** Dávám pozor v koupelně, abych neuklouzl. Utírám po sobě mokrou podlahu.
- **Pavel:** Nikdy si nehraji v blízkosti (zapnuté) žehličky nebo jiného spotřebiče. Žehlička mě může popálit, rozbít mi hlavu. Pro malé děti je nebezpečná také šňůra a elektrická zásuvka.
- **Vojta:** Nikdy si nehraji v blízkosti varné konvice nebo jiného spotřebiče, v kuchyni. Mohl bych se opařit. Velké nebezpečí hrozí malým dětem, dávám na ně pozor. (Pozn. Litr vroucí vody může být pro malé dítě osudný.)

Neplechovi na výletě

Téma:

nebezpečí venku

Cíl:

Děti se naučí rozpoznávat nebezpečné činnosti a předměty ve svém okolí, proč jsou nebezpečné a co se může stát. Naučí se, jak se chovat, aby se jim nestal úraz.

Náplň:

Stíratelnou fixou děti zakroužkují ty předměty a činnosti, které jsou pro děti rodiny Neplechů nebezpečné. Řeknou, proč jsou nebezpečné a jak s nimi bezpečně zacházet, aby se nikomu nestal úraz.

Pak si děti společně s učitelem porovnávají své odpovědi a u každé situace hledají správné řešení.

Otázky pro děti:

Hrají si Neplechovi na správném a bezpečném místě? Proč je toto místo nebezpečné? Kde by si měly hrát? Co uděláte, kdyby se Neplechovým nějaký úraz přece jenom stal? Kdo z dětí by se mohl otrávit? Kdo by si mohl poranit oči? Kdo by se mohl popálit? Komu hrozí pád a poranění hlavy či zlomenina? Jak by se měly děti chovat, aby se jim nic nestalo? apod.

Hlavní sdělení:

- **Vojta:** Nikdy se nedotýkám neznámých nalezených věcí, nehraji si s nimi – mohl bych se poleptat, pořezat či nakazit nějakou nemocí. Neznámou tekutinu nikdy nepiji ani k ní nečichám – mohl bych se otrávit.
- **Luděk:** Nikdy nechodím blízko ke sloupům elektrického vedení, v žádném případě na ně nelezu, nesahám na dráty spadlé na zem – mohl by mě popálit elektrický proud.
- **Anička:** Hraji si vždy jen na hřišti, na zahradě nebo na místech pro děti. Neznámé domy, skládky, lesy mohou být nebezpečné – mohl bych se ztratit, někam spadnout, zranit se. Nikdy nelezu do sklepních okýnek/otvorů ve starých domech. Můžu se někam propadnout, můžou mě zavalit staré stěny. Na takovém místě se jen těžko dovolám pomoci.
- **Evička:** Cvičím, šplhám, houpu se a jinak sportuji jen v tělocvičně nebo na hřišti – za dozoru dospělého.
- **Prokop:** Oheň můžu rozdělávat jen dospělí lidé. S ohněm si nikdy nehraji – mohl by mě popálit, zapálit les či dům. Všechna pyrotechnika patří do rukou jen dospělým, nikdy si s ní nehraji! – mohl bych přijít o oči, o ruce a zle se popálit.
- **Zuzanka a Hanička:** Rostliny a plody sbírám, jen když je se mnou někdo dospělý, kdo pozná, jestli nejsou jedovaté – mohla bych se otrávit.
- **Petr a Pavel:** Nešermuji, mohl bych kamaráda zranit (vypíchnout mu oči). Pokud chci s kamarádem měřit síly, poprosím dospělého, ať pro nás uspořádá nějakou soutěž a je rozhodčí. Ostré předměty (větvě, nůžky, nože, jehlice) jsou na práci a ne na hraní – mohl bych si poranit oči nebo se jinak bolestivě zranit.
- **Matěj:** Nikdy nelezu na strom. Při pádu si mohu poranit např. páteř – po takovém úraze bych mohl být upoutaný na invalidní vozík. Zvláště nebezpečné jsou suché větve, které se snadno zlomí, a mokré, které kloužou.
- **Karlík:** Na skálu mohou lézt jen horolezci, kteří mají dostatečné vybavení (včetně prilby) a jsou jištěni proti pádu. Pokud si chci lezení vyzkoušet, poprosím dospělého, ať se mnou navštíví umělou horolezeckou stěnu, a nebo se přihlásím do kroužku horolezců. Vždy musím mít správné vybavení a bezpečné jištění!
- **Tomáš:** Žádné lesní zvíře si nehladím (ani když je krotké), nikdy zvířata neruším a nedráždím. Zvíře by mě mohlo pokousat a nakazit vzteklinou.
- **Klíště:** Klíště přenáší nebezpečné nemoci. Abych ho nechytł, na výlet do přírody nosím dlouhé nohavice a dlouhé rukávy, můžu se nastříkat repelentem proti klíšťatům. Když přijdu domů, ihned se prohlédnu, jestli nemám klíště, pokud ano, poprosím dospělého, aby ho co nejrychleji vytočil a místo vydezinfikoval.

Neplechovi v létě

Téma:

nebezpečí v létě

Cíl:

Děti se naučí rozpoznávat nebezpečí, která na ně číhají venku v létě, naučí se, jak se chovat, aby se jim nestal úraz.

Postup:

Stíratelnou fixou děti zakroužkují ty předměty a činnosti, které jsou pro děti rodiny Neplechů nebezpečné. Rozmyslí si nebo napíší na papír, které to jsou, proč jsou nebezpečné a jak se chovat, aby se nikomu nestal úraz. Pak si děti společně s učitelem porovnávají své odpovědi a u každé situace hledají správné řešení.

Hlavní sdělení:

- **Karlík a Lenka:** Neskáču do neznámé vody – může tam být malá hloubka nebo kameny – mohl bych se zranit a utopit. Vždy se koupu ve vodě, kde to bezpečně znám a za doprovodu dospělého.
- **Alenka, Luděk a Hanička:** Při hrách ve vodě si dávám pozor, abych se nenapil, neuhodil, neublížil někomu jinému. Takové hry jsou bezpečné pouze tehdy, pokud nás hlídá dospělý.
- **Helena:** Na lodi jezdím jen s rodiči – vždy v záchranné vestě a s helmou – jako opravdoví sportovci!
- **Petr:** Vždy dávám pozor na to, co jím a piji, abych nespolkł vosu nebo včelu. Při bodnutí do krku a do pusy hrozí udušení. Bodnutí je nebezpečné hlavně pro alergiky. Také dávám pozor, kam šlapu a kam si sedám, abych nějakou vosu/včelu nezmáčkł. Po vosím/včelím bodnutí můžu otéct a mít potíže s dýcháním.
- **Prokop a Evička:** Nechodím blízko ke včelím úlům, nehraji si tam.
- **Pavel:** Na sluníčku se vždy mažu ochranným krémem, abych se nespálil.
- **Anička:** Dokud si nejsem jistý v plavání, nosím vestu, rukávky nebo kruh. I když umím plavat dobře, nikdy neplavu sám, nepřeceňuji svoje síly.
- **pes:** Nikdy si nehladím psa, který nemá pána. Psy nedráždím.
- **bouřka:** Za bouřky se nikdy neschovávám pod vysokým stromem – mohl by do něj uhořet blesk a popálit mě.
- V létě hodně piji, mažu se ochranným krémem, nosím čepici a sluneční brýle – mohl bych se spálit nebo dostat úpal ze sluníčka.
- Nikdy se nekoupu sám, vždy jen v doprovodu dospělého.

Neplechovi v zimě

Téma:

nebezpečí v zimě

Cíl:

Děti se naučí rozpoznávat nebezpečí, která na ně číhají venku v zimě, naučí se, jak se chovat, aby se jim nestal úraz.

Postup:

Stíratelnou fixou děti zakroužkují ty předměty a činnosti, které jsou pro děti rodiny Neplechů nebezpečné. Rozmyslí si nebo napíší na papír, které to jsou, proč jsou nebezpečné a jak se chovat, aby se nikomu nestal úraz. Pak si děti společně s učitelem porovnávají své odpovědi a u každé situace hledají správné řešení.

Hlavní sdělení:

- Lenka: Dávám si pozor na zledovatělé chodníky, nekloužu se – mohl bych upadnout a zlomit si ruku nebo nohu.
- Pavel a Karlík: Nikdy neházím ledovaté koule – jsou tvrdé a mohly by někoho zranit.
- Petr: Jdu-li v zimě ven, teple se obléknu – nezapomenu čepici, šálu a rukavice – mohl bych nastydnout. Dobré oblečení mě chrání i před úrazy při zimních sportech.
- Anička: Nelyžuji mezi stromy, mohl bych do nich narazit. Při lyžování je dobré mít na hlavě přilbu, může nám zachránit život.
- Alenka a Luděk: Bruslit chodím jen s dospělým. Ten musí nejdřív vyzkoušet, jestli je led dost silný – tenký led se může pode mnou prolomit.
- Luděk: Bruslím jen se správným oblečením: čepice na hlavě, silné rukavice na rukách (chrání ruce proti případnému rozříznutí bruslí při pádu).
- Prokop, Evička a Helena: Sánkují/lyžuji jen tam, kde nejezdí auta, kde nemůžu do něčeho narazit ani nikam spadnout.
- Pozor, auta na ledu nemusí stihnout včas zabrzdit.
- V zimě je brzo tma a řidiči hůře vidí – nosím oblečení s jasnými barvami nebo odrazkami.

Pracovní listy pro 1. a 2. ročník ZŠ**B1 – Pozor, pálí!****Téma:**

opaření

Cíl:

Děti se naučí, kde v domácnosti jim hrozí opaření a jak se mu vyhnout.

Postup:

Děti spojí do dvojic osm obrázků nakreslených na pracovním listu (věc + nebezpečnou situaci).

Otázky pro děti:

Čím mohou být věci v prvním sloupečku nebezpečné? Jaký úraz se vám stane, když na sebe zvrhnete něco horkého? Jak předcházet opaření? Jak správně zacházet s horkými věcmi?

Možnosti rozšíření:

Na závěr si děti mohou obrázky vybarvit. Mohou nakreslit obrázek o svém vlastním úrazu (opaření). Bezpečné chování si děti mohou nacvičit ve školní kuchyňce.

Hlavní sdělení:

- Při vaření pomáhám mamince jen s tím, o co mě požádá. Děti nesmí vařit samy! Mohl bych se opařit nebo spálit o vařič nebo o nádobí.
- Nesahám na hrnce, ani je nezvedám! Mohou být horké a těžké.
- Jídlo na talíři může být horké. Dávám pozor, abych si nespálil pus (počkám, až jídlo trochu vychladne).
- Ve školní jídelně nosím talíř pomalu a opatrně, abych na sebe nebo na spolužáka nevyklopil horké jídlo.
- Při mytí pouštím nejprve kohoutek se studenou vodou, teprve potom teplou. Při zavírání naopak: nejdříve teplou, pak studenou.
- Hrnek s teplým pitím nastavíme na kraj stolu, abychom jej na sebe nezvrhli.
- Proti posunutí by měl být ubrus zajištěn sponou.

B2 – Jak zkrotit silnici**Téma:**

doprava – chodci v silničním provozu

Cíl:

Děti si osvojí základy bezpečného chování chodců na silnici.

Postup:

Děti si společně přečtou zadání a prohlédnou si horní obrázek – dopravní situace ve městě. Nejprve si společně vyberou jedno dítě na obrázku a zamyslí se, zda je jeho chování správné, nebo špatné a proč, pak vybarví kolečko u tohoto dítěte červenou (špatně) nebo zelenou (dobře) barvou. Poté již děti pracují samostatně. Vybarví kolečka u všech postav na obrázku.

Otázky pro děti:

Jaké chování bylo správné a jaké špatné? Proč? Co by se dětem na obrázku mohlo stát? Jak by se měly správně chovat, aby se jim nic nestalo? Ve druhé části pracovního listu je nakresleno sedm situací. Děti si je prohlédnou a zakroužkují, se kterými z nich se setkávají při své cestě do školy.

Na závěr si společně o těchto situacích popovídají. Mohou být nebezpečné? Proč? U každé situace učitel zdůrazní, jak se v ní bezpečně chovat. Na závěr si děti mohou obrázky vybarvit.

Možnost obměny:

Na horním obrázku mohou děti vybarvit jen ty postavy, které jednájí správně. Postavy, které se chovají nesprávně, nechají nevybarvené.

Hlavní sdělení:

- Silnici nikdy nepřecházím napříč křižovatkou, vždy jen na přechodu pro chodce (nebo podchodem či nadchodem pro chodce).
- Přecházím na zelenou, na červenou nevstupuji do vozovky!
- Přecházím-li silnici, nejprve se rozhlédnu vlevo, potom vpravo a pak znovu vlevo.
- Nikdy nepřecházím mezi auty. Nevidím přes ně a nemohu se pořádně rozhlédnout.
- Když vystoupím z autobusu, počkám, až odjede, teprve pak přejdu. Přes autobus bych neviděl auta jedoucí na silnici.
- Nikdy nepřecházím železniční trať, když jsou stažené závory nebo když bliká červené světlo.

B3 – Co tě může zachránit?

Téma:

nebezpečné věci – ochranné pomůcky

Cíl:

Děti si uvědomí, proč je důležité používat ochranné pomůcky a před jakými úrazy nás mohou chránit.

Postup:

Děti spojí 12 obrázků do šesti dvojic (předmět, který by mohl být nebezpečný + ochranná pomůcka, která může zabránit úrazu). Na každou dvojici mohou použít jinou pastelku, aby se v obrázcích lépe vyznaly.

Učitel si s dětmi popovídá o tom, v jakých situacích mohou být dané věci nebezpečné, proč je nutné používat ochranné pomůcky, jakým úrazům mohou zabránit, co by se mohlo stát, kdybychom je nepoužívali atd.

Na závěr si děti mohou vybarvit ty obrázky ochranných pomůcek, které samy používají.

Řešení:

kolo + helma, loď + vesta, zásuvka + krytka, ubrus + spona, slunce + brýle a čepice, auto + dětská autosedačka

Hlavní sdělení:

- Na kole jezdím vždy s ochrannou helmou! Chrání mou hlavu před úrazem a může mi tím zachránit život!
- Na lodi jezdím jen s dospělým člověkem. Mám na sobě oblečenou záchrannou vestu, i když jsem plavec!
- Do elektrické zásuvky nikdy nestrkám prsty ani žádné předměty, nedotýkám se jí mokrou rukou! Mohl by mě popálit elektrický proud. Zásuvka musí být chráněna krytkou.
- Hrnek s teplým pitím nestavíme na kraj stolu, abychom jej na sebe nezvrhli.
- Proti posunutí by měl být ubrus zajištěn sponou.
- Nadměrné slunění není zdravé, může spálit kůži. V létě se chráním opalovacím krémem, slunečními brýlemi a čepicí. Pijeme dostatečné množství tekutin.
- Při jízdě v autě je do 12 let a do 150 cm vždy povinná dětská autosedačka! Při nárazu (prudkém zabrzdění) bych mohl proletět předním sklem a vážně se zranit.

B4 – S čím si smím a nesmím hrát

Téma:

nebezpečné předměty

Cíl:

Děti se naučí, jaká nebezpečí mohou skrývat různé předměty a jaké jsou zásady bezpečného zacházení s nimi.

Postup:

Děti spojí osm obrázků nebezpečných předmětů s třemi obrázky, na nichž je situace, která by mohla nastat po neopatrném zacházení s těmito věcmi. (Pozn. Není chyba, když děti spojí jeden předmět s více typy situací.)

Učitel poté s dětmi probere, jakou situaci spojily s jakou věcí a proč. Děti vysvětlí, proč může být daný předmět nebezpečný a jak se chovat, aby se nestal úraz.

Řešení:

Bolesti břicha, nemoc, otrava: bonbony ze země, léky, neznámá rostlina, stříkačka, spreje.

Výbuch, popálení: rachejtla, sirky, spreje.

Zranění: nůž, stříkačka, rachejtla.

Možnost rozšíření:

Děti mohou ve dvojicích vymyslet a pro třídu zahrát krátké příběhy o zmíněných typech úrazů.

Hlavní sdělení:

- Nikdy nejím ani nepiji to, co mi dává neznámý člověk, nejím nalezené ani staré (prošlé) potraviny, neznámé houby a rostliny, nepiji pití v neoznačené láhvi atd. Mohl bych se otrávit!
- Nůž nepatří dětem do rukou! Mohu ho použít jen pod dohledem dospělého.
- Sirky nejsou na hraní! Mohl bych se popálit nebo omylem něco zapálit! Děti mohou rozdělávat oheň jen za přítomnosti dospělého.
- Najdu-li stříkačku, nikdy se jí nedotýkám, mohl bych se zranit a nakazit nějakou nemocí! Nález oznámím dospělému.

- Zábavnou pyrotechniku mohou kupovat a používat jen dospělí lidé!
- Najdu-li nádobu od spreje, nikdy si s ní nehraji! Náplň by mi mohla vystříknout do oka. Nádobu od spreje nikdy neházím do ohně.

B5 – Když mám psa

Téma:

psi na veřejnosti

Cíl:

Děti si zapamatují zásady bezpečnosti při venčení (chování) psů.

Postup:

Na pracovním listu jsou nakresleni čtyři pejsci (každý jinak vybaven ochrannými pomůckami) a pět různých prostředí.

Děti mají spojit psa s prostředím, kam by ho mohly vzít na procházku.

Učitel dětem vysvětlí, kam psi mohou a nemohou chodit a jak musí být vybaveni, aby nikoho neohrozili. Dále se může děti ptát na jejich vlastní zkušenosti s venčením psů.

Možné doplňující otázky:

Co by se mohlo stát, kdybyste nechali psa volně běhat bez dozoru po lese?

Proč musí mít pes ve veřejných dopravních prostředcích náhubek i vodítko?

Proč pes nemůže na dětské hřiště?

Víte, jak probíhá léčba po kousnutí psem?

Poznámka:

Je dobré zdůraznit rozdíl mezi psem, který je očkovaný, a psem bez pána, o němž nevíme, zda je očkovaný – bolestivé očkování pokousaného dítěte proti vzteklině!

Hlavní sdělení:

- Do autobusu smí pes jen na vodítku a s náhubkem (nebo malí psíci ve speciálních taškách).
- V lese by měl být pes na vodítku.
- Doma (v bytě, na zahradě, na dvorku) pes může být bez vodítka i bez náhubku.
- Na ulici musí mít pes náhubek (ideálně by měl být i na vodítku).
- Na hřiště psi nesmějí!

B6, B7 – Co udělám?

Téma:

osobní bezpečí

Cíl:

Děti se naučí chránit své vlastní bezpečí při kontaktu s druhými (známými i neznámými) lidmi. Nacvičí si umění říci NE!

Postup:

Na dvou pracovních listech je nakresleno šest situací, kdy je dítě kontaktováno druhým člověkem. Ke každé situaci jsou na obrázcích dvě různá řešení. Děti se rozhodnou, jak by v dané situaci správně zareagovaly (tak, aby si uchránily své vlastní bezpečí). Správnou možnost zakroužkují, nesprávný obrázek škrtnou.

Děti se zamyslí, co by se v každé situaci mohlo stát, kdyby se rozhodly špatně.

Společně s učitelem si nakonec popovídají o správných rozhodnutích, o tom, zda už se jim někdy něco podobného stalo atd.

Možnosti rozšíření:

Děti si mohou prakticky nacvičit umění říci NE. Učitel hraje ve scénkách dospělého člověka a láká je do různých situací. Děti mají vymyslet co nejvíce možných účinných reakcí, jak ho odmítnout.

Pozor:

Učitel by měl citlivě zdůraznit, že bohužel ne vždy musí být člověk, který nám ubližuje, někdo neznámý, cizí. Často jsou to i lidé blízcí! I v těchto případech má dítě právo říci NE, nebo se alespoň se svým trápením někomu svěřit! Není to vina dítěte!

Hlavní sdělení:

- Chce-li po mě kdokoli, abych udělal něco nepříjemného/nebezpečného/zakázaného, mám právo říci NE!
- S neznámým člověkem je lepší se nebavit nebo si nejprve ověřit u rodičů, zda ho znají.
- S neznámými lidmi nezůstávám sám v opuštěných či uzavřených prostorách (ve výtahu, ve sklepech apod.)
- Starší a silnější spolužáci nemají právo mě do čehokoli nutit, bít mě, posmívat se mi, vyhrožovat mi, brát mi něco! Takové chování je trestné, říká se mu šikana.
- Neznámému člověku nemusím na nic odpovídat. Někdy je dobré dělat, že neslyším, neotáčet se a jít dál nebo dokonce utéct.
- Mám-li nějaký problém, na který nestačím, je dobré svěřit se někomu, komu důvěřuji (rodičům, učiteli apod.)
- Telefonní číslo na bezplatnou anonymní non-stop linku bezpečí pro děti je 800 155 555! Kdykoli se zde mohu po telefonu svěřit s čímkoli.
- Telefonní číslo na policii je 158!

B8 — Co říkají značky

Téma:

dopravní značky

Cíl:

Děti se naučí správně rozpoznávat a pojmenovávat základní dopravní značky a chápat, co nám přikazují, na co nás upozorňují.

Postup:

Na pracovním listu je 12 černobílých dopravních značek. Děti nejprve spojí dopravní značky se správnými názvy.

Poté značky vybarví správnými barvami, jako jsou ve skutečnosti. (Pozn. Učitel může dětem přinést nějakou knihu, kde si mohou děti značky, které neznají, najít.)

Učitel na závěr s dětmi zkontroluje správné vyplnění pracovních listů. U každé značky je nutné, aby děti vysvětlily vlastními slovy, co nám značka oznamuje a jak se podle ní máme řídit.

Možnosti rozšíření:

Každé dítě může namalovat na větší kartičku ze čtvrtky jednu značku a na druhou kartičku napsat její název. Třída si pak může společně zahrát pexeso. Kdo najde správnou dvojici, musí ještě vysvětlit, jak se podle značky řídíme.

Hlavní sdělení:

- Abych mohl na kole bezpečně jezdit po silnici, musím dobře znát dopravní značky a předpisy a řídit se jimi.
- Sám smím na silnici vyjet až od deseti let!

B9 — Bludišťátka

Téma:

bezpečnost při jízdě na kole

Cíl:

Děti se vyluštěním křížovek a bludišť se seznámí s některými zásadami bezpečnosti na kole.

Postup:

Na pracovním listu jsou dvě křížovky a jedno bludiště. Děti se jejich vyluštěním dozví tři zásady bezpečné jízdy na kole.

Děti se pokusí samostatně vyluštit všechny tři úkoly. Učitel může napovědět princip luštění: Písmenkované křížovky jsou celé tajenkou, děti jen musí zjistit, odkud (z jakého směru a v jakém pořadí) ji přečíst. V bludišti je správnou odpovědí to číslo, od kterého vede cesta až do středu k vykřičníku.

Učitel společně s dětmi zkontroluje správné odpovědi a popovídá si s nimi o jejich vlastních cyklistických zkušenostech, příp. o úrazech na kole.

Možnosti rozšíření:

Učitel může zařadit povídání o dalších zásadách bezpečnosti na kole a správném vybavení kola (helma, chrániče, zvonek, blatníky, dvě funkční nezávislé brzdy, světla, odrazky, pumpička, nářadí, barevné oblečení atd.)

Hlavní sdělení/řešení:

- Než cyklista odbočí na křižovatce, musí se podívat za sebe a dát znamení paží.
- Jakmile s kolem vyjedu na silnici, musím jako ostatní řidiči znát a dodržovat dopravní předpisy a pozorně sledovat dopravní značky.
- Sám smím na silnici vyjet až od deseti let! Do té doby jen v doprovodu dospělého.

B10 — Pozor, nespadni!

Téma:

pády

Cíl:

Děti se naučí, jak se chovat, aby se vyhnuly nebezpečným pádům.

Postup:

Děti spojí do dvojic osm obrázků nakreslených na pracovním listu (bezpečná a nebezpečná situace). Obrázek se správným chováním děti zakroužkují. Řešení společně s dětmi zkontrolujeme a ptáme se dětí:

Proč se dítě na obrázku chová nebezpečně? Co by se mu mohlo stát? Jak se má chovat bezpečně? Na závěr si děti obrázek se správným chováním mohou vybarvit.

Hlavní sdělení:

- Když jdu po schodech, vždy musím vidět na cestu.
- Nikdy se nevykláním z okna. Pádem z výšky bych se mohl i zabít. Vždy je lepší mluvit do domovního telefonu nebo sejít za kamarádem dolů před dům.
- Na houpačce se nehoupu ve stoje ani na ní nedělám jiné nebezpečné kousky. Dávám si pozor také na to, aby mě rozhoupaná houpačka nesrazila.
- Židle není houpačka, je určena pouze k sezení. Když se na ní houpu, mohu spadnout a zle si rozbít hlavu.
- Všechny pády jsou nebezpečné: mohu si zlomit ruku nebo nohu, poškodit si páteř (hrozí upoutání na vozík) nebo si poranit hlavu (hrozí dokonce i smrt).

Pracovní listy pro 3. až 5. ročník ZŠ

C1 – Jak se neutopit

Téma:

nebezpečné chování při koupání/plavání – utonutí

Cíl:

Děti si při práci s třemi obrázkovými příběhy zopakují zásady bezpečného chování při koupání, uvědomí si kritické okamžiky, které mohou skončit utonutím.

Postup:

V pracovní listu jsou nakresleny tři komiksové příběhy s tematikou nebezpečného chování při koupání. Každý příběh je rozdělen do čtyř obrázků, jejichž pořadí je zpráházeno.

Děti si nejprve prohlédnou obrázky a seřadí je, aby šly za sebou tak, jak se odehrál děj příběhu (pod obrázky napíšou čísla správného pořadí).

Dále se děti zamyslí, kde byl první kritický okamžik celého příběhu (kde kluci udělali chybu, která vedla k úrazu). Zakroužkují číslo obrázku, kde se tato hlavní chyba stala.

Děti se též zamyslí, co všechno bylo v příbězích špatně a jak by se postavy měly chovat, aby k úrazu nedošlo. Na závěr by mělo následovat společné povídání o příběhu – shrnutí zásad bezpečného chování při koupání a plavání.

Řešení:

Na matraci: Správné očíslování obrázků dle pořadí v příběhu: 3, 4, 2, 1. První kritický okamžik nastal už v momentu, kdy větší kluk přesvědčil malého, aby si nebral do vody rukávky.

V lomu: Správné očíslování obrázků dle pořadí v příběhu: 1, 3, 4, 2. Za první kritický okamžik lze pokládat už rozhodnutí kluků, že půjdou skákat do opuštěného lomu.

Na přehradě: Správné očíslování obrázků dle pořadí v příběhu: 4, 1, 3, 2. Prvním kritickým okamžikem bylo podcenění teploty vody a přecenění vlastních sil.

Hlavní sdělení:

- Koupou se jen ve vodě, kterou bezpečně znáš a která je pro koupání určena – vždy v doprovodu dospělého!
- Nejsem-li dobrý plavec, vždy používám při koupání nafukovací kruh, plovací vestu nebo rukávky.
- Nikdy sám neplavu daleko od břehu a do velké hloubky! Mohou mi nečekaně dojít síly (nebo ve vodě může být vodní vír a stáhnout mě pod hladinu) a nestačím přivolat pomoc.
- Nikdy neskáču do neznámé vody! Ve vodě mohou být kameny, vodní víry nebo malá hloubka – mohl bych se zranit na hlavě a utopit.
- Nekoupu se za nepříznivého počasí (zima, velký vítr a vlny)!
- Nikdy nepřeceňuji své síly.

C2 – Šermování

Téma:

nebezpečná hra s ostrým/špičatým předmětem – oslepnutí

Cíl:

Děti si uvědomí, jak mohou skončit některé hry s ostrými předměty. Zamyslí se, jak by se změnil jejich život, kdyby přišly o zrak.

Postup:

Na pracovním listu je nakreslen komiksový příběh o třech spolužácích. Začátek příběhu je stručně popsán v úvodu listu. Druhý obrázek je zlomový bod děje – příběh se dále odehrává podle rozhodnutí jedné z postav (Filipa) pro bezpečné (zodpovědné) či nebezpečné (rizikové) chování.

Děti si prohlédnou všechny obrázky a domyslí si podle nich obě varianty děje (nebezpečné chování – úraz, bezpečné chování – přátelství). Do prázdných bublin k obrázkům pak doplní řeč postav.

Poté se děti zamyslí, jak by se jejich život změnil, kdyby přišly o zrak. Do pracovního listu vypíšou činnosti, které by jako slepé nemohly dělat. Společně s učitelem si pak přečtou některé dětem dopsané komiksové příběhy.

Na závěr si všichni popovídají o ochraně zraku a omezeních, která by s sebou přinesla oslepnutí.

Možnosti rozšíření:

Učitel by toto téma mohl rozšířit o povídání o dalších nebezpečných hrách a klukovských sázkách či výzvách (škracení šálou, sjíždění zábradlí na skateboardu, házení kružítkem, zadržování dechu pod vodou, střelení prakem atd.), o jejich možných následcích.

Poznámka:

Zde je nutno rozebrat s dětmi hlavně rizika těch aktivit, které je samotné napadnou (nebo o kterých učitel jistě ví, že je některé děti ze třídy již zkoušely). Pozor, aby se zbytečně nerozšiřoval repertoár těchto nebezpečných činností a povídání nepůsobilo návodně!

Hlavní sdělení:

- Nebezpečné chování (hra s ostrými předměty) v sobě skrývá spoustu rizik, která mohou vyústit v krizovou situaci s vážnými následky (oslepnutí).
- Rozhodnout se pro bezpečné chování je statečné, rozumné, silné, úctyhodné, chytré!
- Obdiv si zaslouží ten, kdo odolá výzvám a nezapojí se do nebezpečného chování (příp. dokáže přesvědčit druhé, aby se chovali bezpečně).
- Zrak je nejvýznamnější lidský smysl (mysl, kterým lidé nejvíce poznávají svět).
- Kdybych přišel o zrak, nemohl bych dělat spoustu běžných a oblíbených činností, které patří k mému současnému životu.

C3 – Jak jsem boural na kole

Téma:

správné vybavení kola, bezpečná jízda na kole – úrazy při pádu z kola

Cíl:

Pomocí příběhu o Alešovi si děti připomenou, jak musí mít správně vybavené kolo a jak na něm bezpečně jezdit. Uvědomí si následky nedodržování zásad bezpečnosti.

Postup:

Na pracovním listu je nakresleno pět obrázků s příběhem o Alešovi a o jeho výletu na kole. Začátek a konec příběhu určují obrázky A a E. Obrázky B, C, D ukazují možné varianty děje příběhu.

Děti si vyberou jednu z variant B, C, D a napíší krátký příběh o Alešově cyklovýletu. (Jak to všechno začalo? Jak příběh pokračoval? Kde udělal Aleš chybu? Co se Alešovi stalo a proč?)

Nakonec si děti společně s učitelem přečtou své příběhy a zkusí z nich vybrat důležité momenty: Kde udělal Aleš chybu? Co udělal dobře? Na co zapomenul? Bylo v něčem Alešovo chování nebezpečné? Kdy nastal kritický okamžik? Mohl Aleš svému zranění předejít? Co se Alešovi stalo? Může mít tento úraz nějaké trvalé následky?

Hlavní sdělení:

- Než vyjedu na kole, musím zkontrolovat:
 - osvětlení a odrazky,
 - dvě funkční nezávislé brzdy – přední a zadní,
 - blatníky a zvonek,
 - je dobré mít také chrániče zápěstí, jasně barevné oblečení, pumpičku, náradí, láhev na pití.
- Vždy jezdím na kole v přilbě!
- Odrazky, světla a jasně barevné oblečení ... musím mít, aby mě ostatní řidiči dobře viděli. Pouhé odrazky nestačí!
- Dvě funkční (na sobě nezávislé) brzdy ... musím mít, abych mohl včas zpomalit a zastavit.
- Blatníky ... musím mít, abych mohl jezdit v dešti (aby mi nestříkalo bláto do obličeje a abych neohrožoval ostatní).
- Zvonek ... musím mít, aby o mě chodci věděli.
- Helma a rukavice ... mě chrání před zraněním hlavy a odřením rukou. Přilba mi může zachránit život!
- Batoh vezu na zádech, přídatné tašky na nosiči, nikdy na řídítkách.
- Při jízdě mám ruce na řídítkách, nohy na šlapkách a pozorně sleduji cestu.
- Když jedu s kamarádem po silnici, vždy jedeme za sebou, nikdy vedle sebe.
- Když mě předjíždí auto, uhnu ke kraji silnice. (Dávám si pozor na vítr od velkých nákladních aut.)
- Když odbočuji, musím vždy nejprve ukázat upažením ruky, na kterou stranu pojedou.

C4 – Nezbedné děti

Téma:

nebezpečné zacházení s ohněm – popáleniny

Cíl:

Pomocí dvou příběhů si děti uvědomí, jaké jsou zásady bezpečného zacházení s ohněm.

Postup:

Na pracovním listu jsou napsány dva příběhy o dětech, které nebezpečně zacházejí s ohněm. Děti si příběhy přečtou a do prázdných míst dopíší chybějící slova podle obrázků tak, aby text dával smysl.

Dále se zamyslí, co by se dětem z příběhu mohlo stát (zároveň, jak by se měly chovat, aby se jim nic nestalo) a čím mohou být jednotlivé předměty nebezpečné.

Na volné řádky děti v několika větách napíší, jak by příběh mohl dopadnout.

Na závěr si celá třída přečte doplněný text a děti zveřejní svá dokončení příběhů. Učitel by měl v povídání vyzdvihnout, jak by se s ohněm mělo správně zacházet a jaké úrazy může oheň způsobit.

Hlavní sdělení:

- Oheň – dobrý sluha, ale zlý pán.
- Sirky, zapalovač a pyrotechnika patří do rukou jen dospělým!
- Pozor na hořlavé látky (chemikálie, některé čisticí prostředky, benzín...) – nesmí se používat v blízkosti ohně!
- Zapalovat oheň nebo plynový vaříč smím jen za přítomnosti dospělého.
- Oheň (vaříč) nesmíme nikdy nechat bez dozoru! Odcházíme-li od ohně, uhasíme jej (vaříč vypneme).
- Oheň může způsobit závažné popáleniny, někdy až smrt!
- Pokud někde vznikne požár, zavolám hasiče, tel. číslo 150.

C5 – Tondův příběh

Téma:

nebezpečné (rizikové) chování doma i venku

Cíl:

Děti si na Tondově příběhu připomenou/shrnou zásady bezpečného chování doma, při sportu, v přírodě, při koupání, při setkání s cizím člověkem apod.

Postup:

Celá třída si nejprve společně nahlas přečte Tondův příběh.

Po přečtení se děti zamyslí nad tím, co udělal Tonda špatně, jaké jeho chování bylo nebezpečné a mohlo vést k úrazu. Tondovy chyby děti v textu barevně podtrhají.

Dále si všichni společně s učitelem popovídají o tom, jaké chyby v Tondově příběhu našly a vysvětlí, proč byly situace nebezpečné. Řeknou, co se Tondovi mohlo stát, jak by v daných situacích mělo vypadat bezpečné chování.

Možnosti rozšíření:

Děti mohou Tondův příběh (příp. jednotlivé části jeho dne) ve dvojicích dramaticky secvičit a před třídou zahrát tak, že nahradí nebezpečné chování bezpečným. Jeden ze dvojice může hrát Tonda a druhý jeho staršího moudřejšího a zkušenějšího bratra, který Tondovi vždy správně poradí a vše mu vysvětlí.

Hlavní sdělení:

Bezpečným chováním mohu předejít mnoha úrazům a možná si i zachránit život!

Literatura:

Text příběhu je volně upraven podle: Pike, G. – Selby, D.: Cvičení a hry pro globální výchovu. Portál, Praha 2000.

C6 – Hledání moudrých lidí**Téma:**

bezpečné chování – průzkum mezi spolužáky

Cíl:

Děti najdou ve třídě spolužáky, kteří dodržují zásady bezpečného chování a vědí, jak předcházet úrazům.

Postup:

Na pracovním listu je deset obrázků znázorňujících nějakou znalost, dovednost či zásadu bezpečného chování a ochrany před úrazy.

Děti se vydají s pracovním listem a tužkou po třídě a ptají se spolužáků, zda tyto dovednosti ovládají. Do listu si zapíší jméno toho (nebo se jim dotyčný může podepsat), kdo jim jako první odpoví kladně. (Další varianta: ke každé otázce mohou vyhledat více spolužáků.)

Učitel poté řídí povídání o tématech z pracovního listu. Děti vysvětlí zásady bezpečného chování a zdůvodní, proč je dobré se chovat tímto způsobem, co by se mohlo stát atd.

Učitel by měl na závěr všechny zmiňované zásady bezpečnosti a předcházení úrazům shrnout (viz Hlavní sdělení). Neuškodí ani připomenutí „známých“ pravidel silničního provozu (zejm. přecházení silnice, odbočování na kole).

Hlavní sdělení:

- Bezpečné chování je moudré!
- Na kole jezdím vždy s ochrannou helmou! Chrání moji hlavu před úrazem a může mi tím zachránit život!
- Musím znát dopravní značky a předpisy, abych mohl na kole bezpečně jezdit po silnici. (Sám smím na silnici vyjet až od deseti let!)
- Při bouřce v přírodě se vyhýbám osamělým stromům a stožárům. Snažím se schovat někde, kde mě terén mírně převyšuje.
- Telefonní čísla pro rychlé přivolání pomoci: záchranná služba 155, policie 158, hasiči 150.
- Nikdy nikam nechodím s cizím člověkem ani si od něj nic neberu, i kdyby říkal, že je přítel rodičů.
- I když umím dobře plavat, nekoupu se v přírodě sám, bez přítomnosti dospělých. Pokud si v plavání nejsem jistý, nosím nafukovací kruh, plovací vestu nebo rukávky.
- Před sportem je vždy dobré se rozcvičit. Nerozcvičené tělo (svaly) se snadno unaví a zraní.
- Přecházím-li silnici, nejprve se rozhlédnu vlevo, potom vpravo a pak znovu vlevo.
- Při odbočování na kole zpomalím a dám znamení upaženou rukou, aby ostatní řidiči a chodci věděli, kam chci odbočit. Zároveň se rozhlédnu a pokud nic nejede, odbočím.
- Nikdy nejím rostliny, které bezpečně neznám! Mohl bych se otrávit.
- Chce-li po mě někdo, abych udělal něco nepříjemného/nebezpečného/zakázaného, mám právo říci NE!

C7 – Při bouřce**Téma:**

zásady chování v přírodě při bouřce – rizika bouřky

Cíl:

Děti se na příběhu pěti kamarádů naučí zásady správného chování při bouřce, uvědomí si možná rizika pobytu v přírodě za bouřky.

Postup:

Děti si nejprve společně nahlas přečtou příběh pěti kamarádů, které na výletě přepadla bouřka. Podívají se na obrázky a přečtou, jak se v této situaci zachoval každý z kamarádů.

Pak zakroužkují do pracovního listu ke každé postavě, zda jednala správně, nebo ne.

Na volné řádky dopíší, proč chování daného kamaráda považují za správné či špatné (Co se mu mohlo stát? Byl opravdu v bezpečí?).

Na závěr je nezbytná kontrola správných odpovědí společně s učitelem a shrnutí zásad bezpečného chování v přírodě při bouřce a vysvětlení rizik nevhodného chování.

Možné doplňující otázky pro závěrečné povídání:

Jak byste se zachovali v tomto příběhu vy?

Myslíte, že bylo dobré, když se kamarádi rozdělili? Proč?

Víte, co se člověku může při bouřce stát?

Už jste někdy zažili v přírodě bouřku? Jak jste se zachovali?
Může vás bouřka nějak ohrozit, když jste doma?

Hlavní sdělení:

- Nejsprávněji se při bouřce zachoval Jakub. Všechny ostatní děti nebyly v bezpečí.
- Blesk si vyhledává nejvyšší osamělý bod v krajině. Proto nesmím za bouřky stát na vysokém kopci, na poli ani se schovávat pod vysokým osamělým stromem!
- Blesk přitahuje kovové předměty. Proto se nikdy neschovávám pod stožár ani nestojím u kovových předmětů (např. u strojů na poli)!
- Za bouřky neběhám, snažím se mít nohy i ruce co nejbližší u sebe! Při dlouhých krocích může mezi nohama proběhnout elektrický proud od blesku. (Odborná pozn. Blesk se po úderu do země „rozlije“ po hraně mezi zemí a vzduchem. Z tohoto důvodu vzniká velmi nebezpečné krokové napětí, které může člověka zabít, aniž by byl přímo bleskem zasažen – napětí může mít velikost desítek až stovek kilovoltů.)
- Blesk způsobuje vážné popáleniny. (Jde o úraz elektrickým proudem.)

C8 – Rébusy

Téma:

bezpečné a nebezpečné věci

Cíl:

Děti si uvědomí, čím mohou být pro člověka nebezpečné některé předměty (čím také naopak člověku zajišťují bezpečí) a jak s nimi zacházet, abychom předešli úrazům.

Postup:

Na pracovním listu je devět vět – rébusů, ve kterých se skrývají názvy různých věcí.

Děti mají za úkol v každém rébusu odhalit jednu věc a napsat ji do rámečku. Dále se děti u každé věci zamyslí, čím může být pro člověka nebezpečná, nebo čím naopak chrání jeho zdraví.

Dole pod obrázky jsou vypsány nedokončené věty. Děti doplní správné slovo, vylustěné v rébusu.

Následuje společná kontrola vylustěných slov a odpovědí. Učitel by měl shrnout zásady bezpečného zacházení s danými věcmi.

Řešení rébusů:

helma – řetěz – brzdy – stříkačka – značka – pes – sprej – sirka

Hlavní sdělení:

- Na kole nikdy nevyjždím bez helmy! Chrání mou hlavu před úrazem a může mi tím zachránit život!
- Řetěz je nezbytnou součástí kola. Než vyjedu, zkontroluji, zda je správně nasazen a promazán, aby se mi při jízdě nezasekl. Před jízdou si pevně (nakrátko) zavážu tkaničky. Na kolo nenosím široké dlouhé nohavice, aby se mi při jízdě nezapletly do řetězu.
- Kolo musí mít dvě funkční na sobě nezávislé brzdy, abych mohl včas zastavit.
- Najdu-li stříkačku, nikdy se jí nedotýkám, mohl bych se zranit a nakazit nějakou nemocí! Nález oznámím dospělému.
- Při jízdě na kole sleduji dopravní značky a řídím se jimi! (Než vyjedu do silničního provozu, musím se naučit dopravní značky.)
- Neznámého psa nehladím ani neprovokuji, ani když má náhubek!
- Najdu-li nádobu od spreje, nikdy si s ní nehraji! Náplň by mi mohla vystříknout do oka.
- Nehraji si se sirkami, mohl bych se popálit nebo omylem něco zapálit!

C9 – Křížovky

Téma:

bezpečnost na kole – popáleniny

Cíl:

Vylustěním křížovek si děti připomenou hlavní pojmy k tématům bezpečnost na kole a popáleniny.

Postup:

Děti samostatně vylustí tři křížovky. (Pokud je třeba, učitel vysvětlí princip jejich vyplňování.)

Poté učitel společně s dětmi probere správná řešení a zdůrazní zásady bezpečnosti při jízdě na kole a předcházení popáleninám.

Řešení:

1. křížovka: 1. brzdy – 2. nosiči – 3. rukavicemi – 4. odrazky – 5. ukázat rukou – 6. helmu – tajenka: bicykl

2. křížovka: 1. proudem – 2. horké – 3. zapalovač – 4. zásuvce – 5. kulmu – 6. benzínem – 7. hrnec – 8. sirky – 9. slunce – 10. zápalky – tajenka: popálenina

3. křížovka: 1. mazat – 2. náradí – 3. hustilku – 4. zámek – 5. blatníky – 6. zvonek – 7. duši – tajenka: za sebou

Hlavní sdělení:

- Pozor na nádoby na vařiči (i jinde v kuchyni) – může v nich být něco horkého. Když na ně nedosáhnu, nevidím do nich a nevím, zda je unesu, nesahám na ně! Mohl bych na sebe zvrhnout horké jídlo nebo se popálit o samotný hrnec.
- Do elektrické zásuvky nikdy nestrkám prsty ani žádné předměty, nedotýkám se jí mokrou rukou! Mohl by mě popálit elektrický proud. Zásuvky by měly být chráněny krytkou.
- Sirky ani zapalovač nejsou na hraní! Děti mohou rozdělovat oheň jen za přítomnosti dospělého.
- Pozor – horké elektrické spotřebiče (vařič, kulma...) mě mohou popálit!
- Pozor – hořlavé látky (např. benzín) se nesmí používat v blízkosti ohně, protože by mohly nečekaně a rychle vzplanout.
- I slunce může kůži popálit či vyvolat závažná onemocnění! Nadměrné slunění není zdravé. V létě se chráním opalovacím krémem, slunečními brýlemi a čepicí.

Poznámka:

U obou křížovek s tématem bezpečnosti na kole jsou hlavními sděleními samotné doplňované věty.

C10 – Mínusky

Téma:

poleptání chemikáliemi – otravy – opaření

Cíl:

Děti si po vyluštění „mínusek“ připomenou zásady bezpečného ukládání chemických látek, předcházení otravám a opařením.

Postup:

Učitel dětem vysvětlí princip luštění „mínusek“.

Děti společně vylustí první řádek z každé „mínusky“, aby si osvojily netradiční princip luštění.

Dále samostatně vylustí všechny tři „mínusky“.

Učitel vyzve děti, aby se zamyslely nad slovy, která jim vyšla v tajenkách – Jak souvisejí s úrazy?

Poté učitel společně s dětmi zkontroluje správná řešení a zopakuje zásady bezpečného ukládání chemických látek, hl. zásady předcházení otravám a opařením.

Například:

Taneční zábava – Zdomácnělý vlk

PLES – PES = L

Možnost rozšíření:

Učitel může s dětmi prakticky nacvičit první pomoc při opaření, otravách, poleptání.

Hlavní sdělení:

- Louh (aj. chemikálie) mohou způsobit otravy, popálení či poleptání kůže. V domácnosti musí být uloženy v označené láhvi mimo dosah dětí.
- Nikdy nejím ani nepiji nic od neznámého člověka, nalezené potraviny, staré (prošlé) potraviny, pití v neoznačené láhvi, neznámé houby a rostliny atd. Mohl bych se otrávit!
- Pozor – opařit (popálit) se mohu: o horký hrnec nebo jeho obsah, elektrickým proudem, o vařič a jiné elektrické spotřebiče, o oheň, rachejtli, od slunce, atd.
- Popáleninu chladíme vlažnou čistou vodou, voláme lékaře (tel. číslo 155).
- Při otravě či poleptání ihned voláme tel. číslo 155.

Preventivní program pro druhý stupeň základní školy

Nejčastější úrazy u dětí staršího školního věku:

Nejčastějším místem vzniku úrazů se stává škola.

Nejrizikovější aktivitou v tomto věku je tělesná výchova a organizovaný sport, následují domácí práce a konflikt s jiným dítětem. U dětí posledních ročníků jsou časté úrazy při sportování (extrémní sporty, skoky do vody) a na motocyklu na silnici.

Prevence úrazů na 2. stupni ZŠ

V tomto věku již děti většinou mají odpovídající znalosti: vědí, jaké úrazy jim hrozí i jak se chovat, aby se úraz nestal. Velký důraz proto klademe na utvrzování znalostí a především na **postojovou stránku. Děti by si měly uvědomit, že úraz se může stát i jim, že následky – trvalé postižení – mohou mít vliv na jejich další celý život.** Měly by si uvědomit hodnotu vlastního zdraví a cítit odpovědnost za zdraví nejen svoje, ale také svých blízkých.

Vhodná je také forma diskuse, povídání, vyslyšení dětí.

Pracovní listy pro 6. a 7. ročník ZŠ

D1 – Kvidova sázka

Téma:

nebezpečná jízda na bruslích – dopravní nehoda – smrtelný úraz

Cíl:

Pomocí příběhu si děti uvědomí, že nebezpečné (rizikové) chování může vyústit v kritickou situaci, která může mít vážné následky (trvalé postižení, smrt).

Postup:

Děti si přečtou příběh o nerozvážné klukovské sázce, která skončila tragédií.

Pod příběhem jsou vypsány doplňující otázky, nad kterými se děti samostatně zamyslí a své odpovědi vyplní do pracovního listu.

Na závěr by mělo proběhnout hromadné, učitelem řízené povídání o příběhu – porovnávání odpovědí, konfrontace a obhajoba názorů.

Hlavní sdělení:

- Nebezpečné chování (např. rychlá jízda na bruslích po silnici) může vyústit v kritickou situaci (přehlédnutí červené, nedobrzdní, srážka s autem), která může mít vážné následky (smrt Kvida, zármutek blízkých lidí, odsouzení řidiče auta).
- Každá ze zúčastněných osob má svůj díl viny na této tragédii: Kvido – vymyslel nebezpečnou činnost a přemluvil k ní Ludvíka, Ludvík – nechal se přemluvit a nestihl zastavit na červenou, ostatní kluci – podpořili nebezpečné chování tím, že soudcovali, řidič – nestihl včas zareagovat a zabrzdít – přestože to možná ani nešlo stihnout, bude souzen.
- Každý by se měl chovat tak, aby neohrozil život svůj ani druhých!
- I při jízdě na bruslích může přílba zachránit život!

D2 – Jarní výlet

Téma:

jízda na kole bez helmy – dopravní nehoda – oslepnutí

Cíl:

Pomocí příběhu si děti uvědomí, že nebezpečné (rizikové) chování může vyústit v kritickou situaci, která může mít vážné následky (trvalé postižení, smrt).

Postup:

Děti si přečtou příběh o cyklistickém výletu, který skončil tragicky.

Pod příběhem jsou vypsány doplňující otázky, nad kterými se děti samostatně zamyslí a své odpovědi vyplní do pracovního listu.

Na závěr by mělo proběhnout hromadné učitelem řízené povídání o příběhu – porovnávání odpovědí, konfrontace a obhajoba názorů.

Hlavní sdělení:

- Nebezpečné chování (např. jízda na kole bez helmy, nesledování dopravní situace) může vyústit v kritickou situaci (přehlédnutí auta, dopravní nehoda), která může mít vážné následky (oslepnutí a z něj plynoucí omezení Janina dalšího života, odsouzení řidiče auta).
- Každý by se měl chovat tak, aby neohrozil život svůj ani druhých!
- Než vyjedu na kole, musím zkontrolovat:
 - osvětlení a odrazky,
 - dvě funkční nezávislé brzdy,
 - blatníky a zvonek.
- Když jedu s kamarádem po silnici, vždy jedeme za sebou, nikdy vedle sebe!
- Každá ze zúčastněných osob má svůj díl viny na této tragédii: Jana – nevězala si helmu, nedávala pozor na cestu, kamarádi – nedávali pozor na cestu, řidič – nestihl včas zareagovat a zabrzdít – přestože to možná ani nešlo stihnout, bude souzen.
- Je dobré mít také rukavice, jasné barevné oblečení, pumpičku, nářadí, láhev s pitím.
- Vždy jezdím na kole v přílbě! Přílba mě chrání před úrazy hlavy – může mi tak zachránit život, předejít trvalému postižení.

D3 — Rozhodnutí je na tobě!

Téma:

odpovědné a nezodpovědné chování, předcházení krizovým situacím

Cíl:

Děti se naučí rozlišovat mezi odpovědným a nezodpovědným chováním.

Postup:

Na pracovním listu jsou sepsány příklady odpovědného a nezodpovědného chování.

Děti se nejprve nad každou situací samostatně zamyslí a do připravených sloupečků vyplní, zda je dané chování odpovědné či nezodpovědné.

Poté se spojí do dvojic a společně se pokusí shodnout na jednotném řešení. (Co mají stejně a co jinak? Proč zvolili danou odpověď?)

Dále se dvojice spojí do čtveřic, opět sjednotí své odpovědi a společně zformulují, co znamená odpovědné a nezodpovědné chování.

Na závěr učitel postupně vyvolává zástupce jednotlivých skupin, aby napsali na tabuli svá vysvětlení („definice“) pojmů odpovědné/nezodpovědné.

Ostatní děti komentují a doplňují.

Doplňující otázky do závěrečného povídání:

Jak by svět (domov, škola, příroda apod.) vypadal, kdyby se každý choval zodpovědně/nezodpovědně?

Do které skupiny byste zařadili své vlastní chování: ve škole, ve volném čase, doma, o prázdninách, při sportu, mezi kamarády?

Hlavní sdělení:

- Odpovědnost je podmínkou bezpečného světa.
- Jsem odpovědný za zdraví své, ale i druhých.
- Nezodpovědné chování v sobě skrývá spoustu rizik, která mohou vyústit v krizovou situaci s vážnými následky.
- Odpovědné chování spočívá ve správném zhodnocení rizik a snaze jim předejít.
- Odpovědné chování je chování rozumné, rozvážené, silné, úctyhodné, chytré, dospělé.

D4 — Pravda, nebo lež

Téma:

pravdivá a lživá tvrzení o úrazech

Cíl:

Děti se naučí pracovat s informacemi a rozlišovat pravdivá a nepravdivá tvrzení týkající se zásad bezpečného chování a úrazů.

Postup:

Děti si přečtou seznam tvrzení a rozhodnou se, které je pravdivé a které lživé. Odpovědi vyplní do dvou sloupců v pracovním listu.

Poté děti diskutují o tom, které odpovědi označily jako pravdu a které jako lež a proč, srovnávají své odpovědi.

Odpovědi, které označily jako lživé, zkusí přeformulovat tak, aby byly pravdivé.

Možnost rozšíření: V předmětu Informatika (či Internet) mohou děti zkusit ověřit pravdivost tvrzení na různých webových stránkách (ministerstvo zdravotnictví, pojišťovny, dopravní podnik apod.)

Řešení:

Pravdivá tvrzení jsou tato:

Léčba jedné těžké popáleniny stojí kolem 2 milionů korun.

Odrázky a světla musím mít na kole za šera i za deště.

Nebezpečnou hračkou se pro malé děti mohou stát i obyčejné věci, jako např. korálky či igelitová taška.

I na dětských hřištích můžeme najít velice nebezpečné předměty.

Vždy můžeme vypátrat příčinu úrazu.

Pokud nejsme v autě připoutáni, můžeme při nárazu proletět sklem už při rychlosti 30 km/hod.

Hlavní sdělení:

- Hlavními sděleními jsou všechna pravdivá tvrzení o úrazech a bezpečném chování.
- Ne každá zpráva, kterou se dozvíme (od kamarádů, v televizi, časopisu) je pravdivá.
- Je nezbytné mít dostatek informací z více důvěryhodných zdrojů, abychom mohli posoudit, co je pravda a co je lež.

D5 — Komiks

Téma:

nebezpečné chování při koupání/plavání – utonutí, trvalé postižení

Cíl:

Děti si při práci s obrázkovými příběhy zopakují zásady bezpečného chování při koupání. Uvědomí si, jak tragicky může skončit riskantní chování.

Postup:

V pracovní listu jsou nakresleny dva komiksové příběhy s tematikou nebezpečného chování při koupání. Každý příběh je rozdělen do čtyř obrázků, jejichž pořadí je zpřeházeno.

Děti si nejprve prohlédnou obrázky a seřadí je, aby šly za sebou tak, jak se odehrál děj příběhu (pod obrázky napíšou čísla správného pořadí).

Poté do prázdných řádků dopíší, co si asi postavy myslí nebo co říkají.

Děti se též zamyslí nad otázkami pod komiksy: Kdo kde udělal chybu (kde byl kritický okamžik)? Jak neštěstí změnilo životy chlapců? Jak by se kluci

měli chovat, aby k úrazu nedošlo? Své odpovědi napíší.

Na závěr by mělo následovat společné povídání o příběhu, o následcích závažných úrazů – shrnutí zásad bezpečného chování při koupání a plavání.

Řešení:

1. komiks (v lomu): Správné očíslování obrázků dle pořadí v příběhu: 3, 2, 1, 4.

2. komiks (na přehradě): Správné očíslování obrázků dle pořadí v příběhu: 1, 4, 3, 2.

Pozor:

Čtení a hodnocení těchto úvah je nutno brát velmi vážně a citlivě, zejména, má-li někdo ve třídě zkušenost s vážným úrazem, s postižením.

Hlavní sdělení:

- Koupou se jen ve vodě, kterou bezpečně znám a která je pro koupání určena – nejlépe v doprovodu dospělého!
- Nejsem-li dobrý plavec, vždy používám při koupání nafukovací kruh, plovací vestu nebo rukávky.
- Nikdy sám neplavu daleko od břehu a do velké hloubky! Mohou mi nečekaně dojít síly (nebo ve vodě může být vodní vír a stáhnout mě pod hladinu, mohu dostat křeč) a nestačím přivolat pomoc.
- Nikdy neskáču do neznámé vody! Ve vodě mohou být kameny, vodní víry nebo malá hloubka – mohl bych se zranit na hlavě a utopit.
- Nekoupu se za nepříznivého počasí (zima, velký vítr a vlny)!

D6 – Detektiv Hruška

Téma:

otrava chemikáliemi (léky, hnojivo)

Cíl:

Děti si uvědomí, jak nebezpečné mohou být chemické látky a špatně užívané léky.

Postup:

Děti si přečtou příběh o chlapci Kubovi a pokusí se vypátrat, co se stalo a proč a čím se provinily jednotlivé postavy.

Nakonec děti zformulují, jak by jednání postav mělo vypadat, aby příběh skončil dobře.

Řešení případu:

Kuba si sám vzal nějaký lék proti bolení hlavy (možná to byl lék určený na léčbu něčeho jiného nebo lék prošlý).

Ještě navíc se omyl napil z láhve s hnojivem na květiny, a tak si přivodil silnou otravu.

Svoji vinu nesou všichni: Kuba měl ihned, když ho začala bolet hlava, jít domů a zavolat to rodičům. Neměl si sám brát žádné léky a také dávat pozor, z jaké láhve pije. Kamarádi ho neměli přemlouvat, aby s nimi zůstal venku. Rodiče neměli nechávat lékárnu volně přístupnou. Hnojivo měli mít v označené láhvi uložené v nějaké skříni, polici či skladu (nikoli volně v místnosti).

Hlavní sdělení:

- Léky v domácnosti musí být uchovávány v uzamčené lékárničce mimo dosah dětí.
- Nikdy sám nejím žádné léky!
- Léky si vezmu jen tehdy, pokud mi je předepsal lékař nebo mi je dali rodiče.
- Nikdy nepiji neznámou tekutinu, mohl bych se otrávit! Vodu piji jen z vodovodu nebo z originálně balené láhve.

D7 – Proč mě baví svět?

Téma:

životní hodnoty – jak mohou být ovlivněny trvalými následky úrazu (ochrnutí, oslepnutí, zjizvení těla)

Cíl:

Děti si uvědomí, co je pro ně v životě důležité a jak by tyto hodnoty (a celý život) mohl ovlivnit úraz s trvalými následky.

Postup:

Děti si přečtou hodnoty vypsané v pracovním listu a zakroužkují ty, které jsou pro ně v životě důležité (libovolný počet).

Na tři zbývající volné řádky mohou dopsat další, pro ně významné, osobní hodnoty.

Poté z tohoto výčtu vyberou 6 nejdůležitějších vět a napíší je do tabulky (mohou je seřadit od první nejdůležitější až po šestou, nejméně významnou).

Děti jsou dále vyzvány, aby si představily, že se jim stal úraz.

Vyberou si některý z následků (ochrnutí, oslepnutí, zjizvení) a zamyslí se, jak by tento úraz zasáhl do jejich životních hodnot. V tabulce škrtnou to, o co by byl jejich život náhle ochuzen.

Na závěr děti sepíší krátké zamyšlení nad tím, jak by se asi po takovémto úrazu jejich život změnil.

Společně s učitelem by mělo následovat veřejné čtení vybraných prací a závěrečné povídání o hodnotách, následcích úrazů a jejich vlivu na život.

Neměla by chybět reflexe celé této aktivity. Příklady otázek pro závěrečnou reflexi:

Jak se vám tento pracovní list vyplňoval?

Co bylo těžké/lehké/příjemné/nepříjemné?

Jaké pro vás bylo představit si, že se vám stal vážný úraz?

Jaké postižení pro vás bylo nejpříjemnější zvolit a proč?

Jakou nejvýznamnější součást života by vám úraz vzal či omezil? Bylo těžké ji škrtnout?

Pozor:

U této aktivity je nutný empatický přístup učitele, zejména je-li ve třídě někdo trvale postižený!

Hlavní sdělení:

- Úraz může zcela změnit můj život.
- Trvalé následky by mohly z mého života navždy vymazat mnoho věcí, které pro mne mají velkou hodnotu.

D8 – Černá kronika**Téma:**

novinové články o vážných zraněních

Cíl:

Děti se na případech z krátkých novinových článků zamyslí nad tím, jak lze úrazům předcházet.

Postup:

V pracovním listu jsou vybrané úryvky čtyř článků o vážných úrazech.

Děti si je nejprve přečtou a podle návodu udělají jejich rozbor (barevně v člancích podtrhají odpovědi na otázky).

U každého článku se zamyslí, jak šlo úrazu zabránit (jaké rizikové chování vedlo k nehodě).

Na závěr napíše krátký článek do černé kroniky o svém vlastním úrazu (co se mohlo stát a jak to mohlo dopadnout).

Možnost rozšíření:

Ve výtvarné výchově mohou děti společně ze všech článků vytvořit (např. formou dokreslované koláže) celotřídní stránku černé kroniky ve velkém formátu. Výsledek vyvěsit na veřejně přístupné místo ve škole či třídě, příp. nabídnout k otištění do školního časopisu.

Hlavní sdělení:

- Úraz může mít vážné následky.
- I nepatrné zaváhání, zapomenutí, riskování, drobná chyba či neopatrnost mohou vést k těžkému úrazu.

D9 – Reklama**Téma:**

reklamy propagující ochranu před úrazy

Cíl:

Děti vymyslí reklamní slogany propagující bezpečné chování/ochranu před úrazy a graficky navrhnou billboard pro svou reklamu.

Postup:

Děti jsou seznámeny se zásadami tvoření reklamy (učitel může dovysvětlit).

Hlavním úkolem je vytvořit slogany propagující bezpečné (zodpovědné) chování nebo slogany varující před rizikovým chováním.

Pro inspiraci je v pracovním listě uvedeno několik příkladů „protiúrazové“ reklamy. Děti je nejprve mohou ohodnotit (obodovat) podle toho, jak se jim líbí, jak se jim zdají účinné.

Až děti vymyslí několik vlastních sloganů, vyberou si jeden z nich a navrhnou jeho výtvarné ztvárnění do podoby billboardu.

Možnost rozšíření:

Toto téma lze dále rozpracovat ve výtvarné výchově – např. formou koláže vytvořit velkoformátové reklamní plakáty. Nebo vybrat více hesel a výtvarně ztvárnit billboard jako skupinovou práci celé třídy.

Hlavní sdělení:

Chováme-li se riskantně a nedodržujeme-li zásady bezpečnosti, koledujeme si o úraz!

D10 – O víkendu**Téma:**

volnočasové aktivity – jak je může ovlivnit úraz (ochrnutí, oslepnutí, zlomená noha či vyražené zuby)

Cíl:

Děti se zamyslí nad tím, jak by úraz mohl změnit jejich možnosti trávení volného času.

Postup:

Děti vyplní do diáře svůj zamýšlený plán činností na víkend. (Možnost obměny: plán činností na ideální vysněný víkend).

Děti jsou dále vyzvány, aby si představily, že se jim stal úraz.

Vyberou si některý z možných následků (ochrnutí, oslepnutí, zlomená noha či vyražené zuby) a zamyslí se, jak by tento úraz změnil jejich oblíbené činnosti. V diáři pak škrtnou to, o co by byl jejich život náhle ochuzen.

Poté si děti představí, jaké mohou být příčiny zmíněných typů úrazů. Jaké chování k nim vedlo.

Zkusí se zamyslet, v jakých situacích jejich běžného dne by se jim takový úraz mohl přihodit. Napíše o tom krátkou úvahu.

S učitelem si na závěr společně popovídají o tom, jaká omezení může úraz vnést do života, přečtou vybrané úvahy.

Neměla by chybět reflexe celé této aktivity. Příklady otázek pro závěrečnou reflexi:

Jak se vám tento pracovní list vyplňoval?

Co bylo těžké/lehké/příjemné/nepříjemné?

Jaké pro vás bylo představit si, že se vám stal vážný úraz?

Jaké postižení pro vás bylo nejpříjemnější si zvolit a proč?

Jakou nejoblíbenější činnost by vám úraz vzal či omezil? Bylo těžké ji vyškrtnout z diáře?

Poznámka:

U této aktivity je nutný empatický přístup učitele, zejména je-li ve třídě někdo trvale postižený!

Hlavní sdělení:

- Úraz může zcela změnit můj život.
- Kvůli následkům úrazu bych nemohl dělat spoustu činností, bez kterých si svůj současný život nedovedu představit.
- Úraz se nestane náhodou, každý úraz má své příčiny.
- Zodpovědným chováním mohu mnoha úrazům předejít.

D11 – Kdo jsem**Téma:**

silné a slabé stránky

Cíl:

Zamyšlení nad sebou, zmapování své osobnosti.

Postup:

Student napíše do prázdných kolonek pod sebe své jméno (tak, aby každé písmeno bylo v jednom čtverečku). Ke každému písmenu se pokusí sestavit vpravo od něj svou silnou stránku. Ta by oním písmenem měla začínat. Nalevo od písmene napíše, co se mu na sobě nelíbí, co by chtěl změnit.

Poté se dohodne se svým kamarádem a oba se pokusí sestavit na stejném principu podobný diagram zaměřený tentokrát na toho druhého. Následně si své výtvary ukáží a vysvětlí, proč napsali zrovna onu vlastnost či rys. Je to pro ně jakási zpětná vazba, zjistí, co si o nich myslí druzí a zda-li se to shoduje.

Upozornění pro učitele:

Učitel by měl pozorovat, s kým jsou studenti ve dvojicích. Nemělo by se stát to, že žák bude s někým, s kým být nechce a bude mu hodnocení od něj nepříjemné. Pokud žák nechce být s nikým ve dvojici, nenuťme ho. Je to jeho právo.

Hlavní sdělení:

Každý z nás je zajímavý, cenný, své slabé stránky může zlepšovat.

Dětský den bez úrazů, aktivity pro volný čas dětí

Aktivítám s dětmi se můžete věnovat v průběhu celého školního roku nebo můžete uspořádat celodenní **Dětský den bez úrazů**, kde budou děti po jednotlivcích nebo po skupinách obcházet jednotlivé soutěžní stanoviště, plnit tam úkoly a zároveň se učit o prevenci úrazů. Tyto aktivity jsou určené pro děti od 6 do 12 let.

Jak uspořádat Dětský den bez úrazů

Pro pořádání Dětského dne bez úrazů je ideální zabezpečený venkovní prostor (sportovní hřiště, dětské hřiště, park apod.) a jednu nebo dvě místnosti uvnitř. Samozřejmě je možné celý Dětský den uspořádat pouze venku nebo pouze uvnitř. Jednotlivé aktivity pak přizpůsobíte podmínkám.

K uspořádání Dětského dne bez úrazů Vám **posíláme některé pomůcky** a hůře dostupné rekvizity. Podrobný popis všech aktivit naleznete v **této metodice**.

Pro děti není cílem být ve všech hrách a soutěžích nejlepší či nejrychlejší, ale pozorně projít všechna stanoviště a naučit se, co to je úraz a jak se mu vyhnout. Hlavním cílem je ukázat dětem rizikové situace a možnosti ochrany, a ne objektivně srovnávat výkony jednotlivých dětí.

Posíláme Vám také **odměny pro děti**, které projdou výukovými stanovišti a naučí se, co to je úraz a jak se proti němu chránit.

U každého stanoviště naleznete jeho popis, hlavní sdělení, která by si děti měly zapamatovat a seznam pomůcek. Při realizaci je vždy nutné vzít v úvahu věk a schopnosti dětí a aktivitu každému dítěti přizpůsobit.

Jak naučit děti prevenci úrazů:

- 1) Některé věci mohou být nebezpečné: „Pozor, existují nebezpečné předměty. Může se mi stát úraz a ten bolí!“ (zejména pro děti předškolního věku a malé školáky).
- 2) Jaké situace a předměty jsou nebezpečné a proč, co se může stát.
- 3) Co dělat/nedělat, aby k úrazu nedošlo (jak se chovat, jaké používat bezpečnostní pomůcky).
- 4) Formování postojů k chování v nebezpečných situacích (např. starší děti vědí, že na kolo se nosí helma, ale nepoužívají ji, protože se bojí, že budou vypadat „hloupě“).

Stanoviště: Neplechovi ve městě

Pomůcky:

lamino „Neplechovi ve městě“, za sucha stíratelné fixy, hadřík

Místo:

stůl venku nebo uvnitř, židle

Cíl:

Děti se naučí nejzákladnější návyky potřebné při pohybu po městě a v jeho okolí na kole, pěšky a v autě. Děti také pochopí, proč jsou tyto základní návyky nutné a jaké hrozí nebezpečí, pokud je nedodrží.

Náplň:

Na laminovaném plánu městečka je vyznačeno několik dětí a významných míst. Děti mají za úkol dovést jednoho vybraného kamaráda pěšky nebo na kole „odněkud někam“. Cestu kreslí do plánu fixou, instruktorovi sdělují průběh cesty – kde se rozhlédnou, komu dají přednost, kudy by jeli apod.

Možné otázky pro děti:

Od kolika let mohou děti jezdit samy na kole?
Kdyby tě odvezl tatínek autem, na co nesmíš zapomenout?
Na co nesmíš zapomenout, když chceš jet na kole?
Na co nesmíš zapomenout u železničního přejezdu?
Můžeš přeběhnout, když blikají červená světla, když jsou stažené závory?
Zvolíš raději nadchod nebo přejdeš vozovku jinde?
Co musíš udělat na kole před odbočením?
Na co nesmíš zapomenout na křižovatce?

Hlavní sdělení:

Na kole se smí bez doprovodu jezdit od 10 let, v autě musíme vždy používat bezpečnostní pásy, děti do 12 let a do 150 cm musí jezdit v autosedačce. Je zapotřebí znát dopravní předpisy a zvládat dopravní situace, především přecházení silnice, pravidla o přednosti v jízdě a odbočování na kole. Na kole je zapotřebí mít vždy ochrannou přilbu. I když mám zelenou, vždy se ještě musím rozhlédnout, zda nevyjíždí nějaké auto ze zatáčky.

Stanoviště: Správné vybavení kola

Pomůcky:

lamino „Jak se jezdí na kole“, za sucha stíratelné fixy, hadřík

Místo:

stůl venku nebo uvnitř, židle

Cíl:

Děti se naučí správné a bezpečné vybavení kola a ví, proč je takové vybavení nutné. Také se dozví základní pravidla jízdy na kole po silnici.

Náplň:

Děti mají za úkol na laminované desce dokreslit fixem základní a nezbytnou výbavu na kolo. Náповědou budou obrázky situací a cyklistů a začátky vět. Děti mohou pracovat v malé skupince. Po dokreslení chybějících dílů by si měl instruktor s dětmi popovídat nad některými z doplňkových obrázků. Např. Co cyklista na tomto obrázku udělal špatně? Proč by to dělat neměl?

Hlavní sdělení:

- Než vyjedu, musím zkontrolovat:
 - osvětlení a odrazky – jenom odrazky v žádném případě nestačí,
 - dvě funkční nezávislé brzdy,
 - blatníky a zvonek,
 - je dobré mít také pumpičku, nářadí, láhev s pitím, nosič.
- Nikdy nesmím vyjíždět bez ochranné cyklistické přilby, je dobré mít také rukavice.
- Přídavné tašky nikdy nepatří na řídítka, vždy jen na nosič.
- Jezdím na kole v jasně barevném či reflexním oblečení, aby mě řidiči nepřehlédli.
- Když mě předjíždí auto, radši uhnou ke kraji silnice a dám si pozor na vítr od velkých nákladních aut.
- Když odbočuji, vždy musím ukázat rukou, na jakou stranu.
- Když jedu s kamarádem po silnici, nikdy nejedeme vedle sebe, ale vždy za sebou.
- Abych viděl a byl viděn, musím mít odrazky, světla a jasně barevné oblečení.
- Abych mohl zpomalit a zastavit, musím mít dvě na sobě nezávislé funkční brzdy.
- Abych si nezranil hlavu a ruce, musím mít vždy cyklistickou přilbu a rukavice.
- Aby o mě chodci věděli, musím mít zvonek.
- Abych mohl jezdit v dešti, musím mít blatníky.

Stanoviště: Jízda zručnosti na kole

Pomůcky:

jízdní kola, ochranné přilby, kužely, popř. PET láhve, prkna na lávku, křída nebo páska na vyznačení trasy

Místo:

hřiště, park s cestičkami, dopravní hřiště

Cíl:

Děti si vyzkouší svoji obratnost, své možnosti. Protože všechny zúčastněné děti musí mít na hlavě cyklistickou přilbu, vede toto stanoviště také k odbourání stresu a studu z nošení helmy. Děti poznají, že je to věc zcela běžná.

Náplň:

Podle svých možností můžete připravit jednoduchou jízdu zručnosti na kole. Úkolem dětí bude správně! si nasadit přilbu (rukavice, chrániče loktů) a bezpečně projet danou překážkovou dráhu:

- slalom mezi kužely (kužely můžeme nahradit PET lahvemi zčásti naplněnými vodou nebo pískem),
- podélný a příčný přejezd prkna (překážky),
- přejezd lávky – houpačky (pouze pro zdatnější),
- ukázání rukou před odbočením,
- pomalá jízda,
- jízda v písku.

Hlavní sdělení:

Nosit přilbu a chrániče je zcela běžné a velice potřebné. Když odbočuji na silnici, vždy nejdřív ukážu rukou, na kterou stranu.

Pozor:

Toto stanoviště je realizovatelné pouze tehdy, pokud budete dbát na to, aby každé dítě, které jede na kole, mělo na hlavě cyklistickou přilbu!!, jinak stanoviště neplní cíl, ke kterému je určeno.

Poznámka:

Máte-li k dispozici dopravní hřiště, můžete zařadit i trasu dopravním hřištěm a bodovat dodržování dopravních předpisů. Mnohým DDM a školám se osvědčilo k tomuto stanovišti – zvláště na dopravním hřišti – přizvat na pomoc příslušníka policie.

Stanoviště: Popáleniny a opařeniny

Pomůcky:

kartičky s obrázky a s popisem situací

Cíl:

Děti se naučí, kde jim hrozí nebezpečí popálení či opaření, základní první pomoc při popálení nebo opaření a co mají a nemají dělat, aby k takovému úrazu nedošlo.

Náplň:

Děti si losují kartičky, na kterých jsou obrázky nebezpečných předmětů a popisy situací – minipříběhy.

Pak odpovídají na otázky:

- A) Proč je tato věc/situace nebezpečná? Co by se mohlo stát nebo stalo dětem z minipříběhů?
- B) Co dělat, aby se úraz nestal? Co poradíte dětem z minipříběhů?
- C) Jak pomůžete kamarádovi, který se opařil nebo popálil?

Obrázky, minipříběhy a řešení:

hrnec s horkou vodou + Janička

- A) Janička na sebe může vylít horkou tekutinu a opařit se.
- B) Nenosíme těžké nádoby s horkou vodou, na které nemáme sílu. Nádoby nepokládáme na kraj stolu, kde se o ně dá lehce zavazit a shodit je.
- C) Opařeninu chladíme ve studené čisté vodě. Zavoláme dospělého (záchranku).

kohoutek + Honza

- A) Honza se opařil.
- B) Nejdřív pouštím studenou vodu, pak přidávám teplou, při zavírání naopak: nejdřív teplou, pak studenou. Pokud kolísá teplota vody, je lepší napustit si vanu, než se sprchovat.
- C) Opařeninu chladíme ve studené čisté vodě. Zavoláme dospělého (záchranku).

obrázek:

Abych se neopařil, když si myji ruce, pouštím nejprve studenou vodu, pak přidávám teplou, při zavírání naopak, nejprve teplou, pak studenou.

hrnek s horkým čajem + Zuzka a kamarádky

- A) Holky můžou zavazit o hrnek s horkým čajem a opařit se. Kuba může na sebe hrnek strhnout a opařit se.
- B) Nádoby s horkou tekutinou nikdy nedáváme na kraj stolu. Dáváme pozor na malé děti, aby netahaly za ubrus a nádobu na sebe nestrhly – je vhodné ubrus ke stolu přichytit sponami.
- C) Opařeninu chladíme ve studené čisté vodě. Zavoláme dospělého (záchranku).

zásuvka + Pěťa

- A) Pěťovi hrozí popálenina elektrickým proudem. Stejně i nám, pokud budeme sami opravovat elektrické spotřebiče.
- B) Malé dítě může zatáhnout za šňůru a např. na sebe strhnout žehličku, popálit se a zranit se.
- C) Opravu necháme vždy jen na dospělých. Na elektrické spotřebiče saháme jen suchýma rukama.
- D) Zranění elektrickým proudem – zavoláme dospělého, vypneme proud (pojistky nebo vypínač) a zavoláme záchranku.

obrázek:

Do zásuvky nic nestrkám, nikdy se ji nesnažím opravovat. Hrozí popálení elektrickým proudem. Zásuvka by měla být vždy chráněna krytkou.

rachejtle + parta kluků

- A) Kluci se mohou zle popálit a přijít o oči nebo o končetiny.
- B) Pyrotechniku smí zapalovat jen dospělí! Vždy jen koupenu v obchodě, po přečtení návodu. Děti se mohou jen dívat, a to jen z bezpečné vzdálenosti.
- C) Popálenina ... chladíme. Zavoláme dospělého (záchranku).

kanistr s hořlavinou (např. benzín) + Mirek

- A) Benzín ihned vzplane, může dokonce i vybuchnout. Mirek se může zle popálit. Může dojít k velkému požáru.
- B) Nikdy se v okolí takových hořlavin nepohybujeme s otevřeným ohněm, práci s těmito látkami necháme na dospělých. Pokusy patří jen do speciální laboratoře, za vedení odborníka.
- C) Pokud se někdo poleje a benzín na něm chytne, ihned ho začneme hasit (např. mikinou – ale pozor na silonové oblečení, hasíme pouze přírodními materiály) a voláme záchranku (tel. číslo 155) a hasiče (tel. číslo 150). Popálenina ... chladit.

plynový vaříč a zápalky + pětiletý Eda

- A) Zápalkami může Eda něco zapálit, např. záclony, koberec, a zle se popálit. Pokud uniká plyn, hrozí také výbuch!
- B) Sírky ani zapalovač nepatří dětem do rukou, jen dospělým. Malé děti nenecháváme samotné.
- C) Popálenina ... chladit. Pokud jsem zapálil nějakou věc, ihned se ji snažím uhasit, vždy volám dospělého, volám hasiče (tel. číslo 150).

slunce + děti na výletě

- A) Když jsou děti celý den na sluníčku, mohou dostat úžeh a úpal. Sluníčko je může spálit, místo je zarudlé, bolí a pálí, na pohmat je teplé.
- B) Než půjdu na slunce, namažu se krémem na opalování. Oči si chráním brýlemi s UV filtrem. Hlavu si chráním kloboučkem. Musím hodně pít.
- C) Spálené místo ošetřím Panthenolem.

Hlavní sdělení:

Nikdy si nehraji se zápalkami, dávám pozor na nádoby s horkou vodou. Manipulaci s pyrotechnikou, elektrickými spotřebiči a s plynovým sporákem přenechám vždy dospělému. Pokud se popálím nebo opařím, ihned to chladím v čisté studené vodě a zavolám dospělého. Znam tel. číslo 150 – hasiči a 155 – záchranka. Mohu využít také tel. 112 – integrovaná záchranná služba. (Při volání 150, 155, 158 je však pomoc rychlejší – pokud vím, kam přesně volat.)

Stanoviště: Jaké to je, když nevidím

Pomůcky:

slepecké hole, šátky, překážky, páska na ohraničení prostoru

Místo:

bezpečné místo, trasa s překážkami

Cíl:

Na tomto stanovišti je důležitý prožitek, děti by si měly uvědomit, jak nepříjemné a obtížné je nevidět. Děti se dozví, jak mohou přijít o zrak, ale především, jak si svůj zrak před úrazem chránit.

Náplň:

1. Nejprve se děti zeptáme, jak mohou přijít o zrak (*když se uhodím do hlavy nebo když si hlavu rozbiji, když si poraním oči nějakým předmětem,*

když mi do očí vystříkne nějaká chemikálie, rozbijí si brejle, něco mi bouchne do očí) a co mají dělat, aby se jim to nestalo (*budu nosit ochrannou přilbu na kolo, budu při práci s chemikáliemi nosit ochranné brýle, budu dávat pozor, abych kamarádovi nebo sobě nějakým předmětem oči nezranil*).

- Děti se zavázanýma očima a se slepečkou holí prochází vytyčenou trasu, na které si vyzkouší překonávat různé překážky:
 - jít z kopce nebo do kopce,
 - schody,
 - ohmatat si strom,
 - překročit nebo obejít překážku,
 - jít podél zdi,
 - rozpoznat či najít nějakou věc pouze po hmatu,
 - třídit předměty (např. mince dle velikosti, z kartonu vystřižené geometrické tvary),
 - stát na jedné noze, zapnout si knoflík, zavázat tkaničku.
- Na konci se děti zeptáme: Jaké to bylo? Jak jsi se cítil(a)? Co bys nemohl(a) dělat, kdybys neviděl(a)? Ještě jednou zopakujeme, co dělat, abychom nepřišli o zrak.

Hlavní sdělení:

Když nevidím, vše je obtížnější, některé věci nemůžu nikdy dělat, hůř se orientuji v prostoru. Musím si proto dávat pozor na své oči. Budu nosit ochrannou přilbu, nebudu si hrát s chemikáliemi a s výbušninami. Dám si také pozor na „blbnutí“ s kamarádem, např. šermování, střílení z dětských pistolí (mnoho dnešních „hraček“ má takovou razanci, že poškodí oko i na velkou vzdálenost).

Pozor:

Stanoviště je v jistém směru náročné, protože je nutné se dětem neustále věnovat, povídat si s nimi. Na trase by s každým dítětem měl být dospělý, který bude dbát na bezpečnost dítěte. Doporučujeme, aby na tomto stanovišti byli 2–3 instruktoři.

Stanoviště: Nebezpečné prostředí – nebezpečí venku

Pomůcky:

imitace nebezpečných předmětů dle seznamu, páska na ohrazení prostoru

Místo:

trávník, část parku cca 5x5 m

Cíl:

Děti se naučí poznávat nebezpečné předměty ve svém okolí, co s nimi mají udělat a co naopak dělat nesmí a proč.

Náplň:

Ve vymezeném prostoru rozmístíte nebezpečné předměty, které může dítě ve svém životě běžně najít (podle seznamu). Děti budou mít za úkol nebezpečné předměty označit výstražnou vlaječkou. Děti předmět označí, řeknou, proč je nebezpečný a jak s tímto předmětem bezpečně zacházet, co s ním mohou nebo nemohou dělat.

Hlavní sdělení:

- stříkačka, obvaz: Nikdy se nedotýkat! Nahlásit, aby se nikdo nezranil.
- bonbony: Nikdy nejíst to, co někde najdu. Bonbony jen od maminky.
- granát, třaskavina, zbraň: Nedotýkat se nikdy a okamžitě nahlásit na policii.
- krabička od léků: Nikdy nenecháváme v dosahu malých dětí, mohly by léky sníst a otrávit se. Nikdy nejíme žádné léky, pokud je lékař nepředepíše právě nám!
- láhev s neznámou tekutinou: Nikdy nepijeme to, o čem si nejsme 100 % jisti, že je to pitná voda. Neznámou tekutinu nikdy nelijeme do ohně, na tělo a nikdy k ní nečicháme.
- imitace spadlého elektrického vedení: Nikdy nesaňme, zavoláme dospělého.
- nůž: Není na hraní ani na házení, mohu se říznout nebo bodnout.
- neznámý pes: Nehladím ani neprovokuji, ani když má náhubek. Pokud mi majitel dovolí psa si pohladit, pak vždy po zádech, a ne po hlavě a jen v přítomnosti jeho majitele.
- igelitový pytel: Nikdy si ho nedáváme na hlavu, hlídáme zejména malé děti.

Pozor:

Všechny věci použité na tomto stanovišti (i když demonstrují nebezpečné předměty) musí být pro děti bezpečné (čisté, atrapy apod).

Stanoviště: Průzkum nebezpečné místnosti

Pomůcky:

rekvizity pro simulaci nebezpečí podle seznamu

Místo:

běžná místnost typu obývacího pokoje, kanceláře nebo třídy

Cíl:

Děti se naučí poznávat nebezpečné předměty doma, budou vědět, co s nimi mají udělat a co naopak dělat nesmí. Poznájí, které předměty v domácnosti běžně v sobě skrývají nějaké nebezpečí, jaké nebezpečí to je a jak se mu vyhnout.

Náplň:

Úkolem dětí je místnost zmapovat a vlaječkami s nápisy označit nebezpečná místa a předměty. Děti předmět označí, řeknou, proč je nebezpečný a jak s tímto předmětem bezpečně zacházet, co s ním mohou nebo nemohou dělat.

Hlavní sdělení:

- hrníček s kouřícím nápojem: Pozor, je to horké, nedávat na kraj stolu, kde by to na sebe mohlo strhnout malé dítě. Pozor, nevylít to na sebe.
- pokořová rostlina: Nejíst, mohla by být jedovatá.
- léky: Nikdy nenecháváme v dosahu malých dětí, mohly by léky sníst a otrávit se. Nikdy nejíme žádné léky, pokud je lékař nepředepíše právě nám!
- chemické přípravky: Nikdy nepijí neznámou tekutinu (ani když je v lahvi od limonády) a je postavená např. v dílně nebo u květin – mohlo by tam být např. ředidlo nebo hnojivo. Nečichám k ní, nezkouším žádné pokusy.
- stůl nebo skříňka s ostrými rohy: V blízkosti ostrých rohů nikdy neběhám a dávám pozor, hlavně na malé děti, aby nenarazily hlavou na roh.
- přívodní šňůra k elektrickému spotřebiči: Za takovou šňůru nikdy netahám – mohla by na mě spadnout žehlička, nikdy do ní neřežu nožem nebo nestříhám nůžkami.
- elektrická zásuvka: Nikdy do ní nesahám mokrou rukou, nestrkám do ní žádné kovové předměty.
- Jehlice, nůžky: Jsou na práci, a ne na hraní, mohl bych se bodnout nebo si poranit oči.
- nezajištěné okno: Z okna se nevykláním, pád může být velmi nebezpečný. Okna by měla být zajištěná hlavně kvůli malým dětem.
- korálky: Rozhodně je necucám ani nikam nestrkám, mohl bych se i udusit.

Bylo by dobré zdůraznit, že mnoho věcí je nebezpečných především pro malé děti, na které musíme dávat obzvlášť velký pozor.

Pozor:

Všechny věci použité na tomto stanovišti (i když demonstrují nebezpečné předměty) musí být pro děti bezpečné (čisté, atrapy apod).

Stanoviště: Pozor, čeho se napiješ!**Pomůcky:**

PET lahve, cedulky na polepení lahví

Místo:

stůl v místnosti nebo venku

Cíl:

Děti se naučí, že ne každá tekutina, kterou doma (i kdekoli jinde) najdou, se dá pít a ví proč.

Náplň:

Na stole je šest lahví od dobré vody nebo jakékoli limonády. Tyto lahve jsou polepeny cedulkami s nápisy:

DENATUROVANÝ LÍH,
HNOJIVO NA KVĚTINY,
ROZTOK, CHEMIKÁLIE,
PROSTŘEDEK NA HUBENÍ ŠKŮDCŮ,
HYDROXID SODNÝ,
PEROXID VODÍKU.

Jednu láhev necháme bez cedulky, pouze s původní etiketou. Lahve jsou na stole rozestavěny tak, že děti cedulky nevidí.

Instruktor se dětí ptá:

Máte žízeň, z které láhve byste se napily?

Pak otočí lahve cedulkami k dětem a vysvětlí jim, že nemohou pít z kterékoli lahve, protože do původních obalů se často lijí nebezpečné tekutiny. Může se děti zeptat: Co všechno může v lahvi být? Proč to nesmíme pít? Kde se takové lahve obvykle nacházejí? (např. u květin, v dílně, v komoře, v garáži, pohozené někde venku...) Z jaké lahve naopak pít můžeme?

Hlavní sdělení:

Nikdy nepijí neznámou tekutinu, mohl bych se otrávit nebo poleptat. Piji jen vodu nebo limonádu z originálně zabalené lahve nebo to, co mi dali rodiče. Neznámou tekutinu také neliji do ohně, na tělo a nikdy k ní nečichám.

Stanoviště: Telefonovat a pomoci**Pomůcky:**

telefony, karty se situacemi

Cíl:

Děti se naučí rychle a správně zavolat první pomoc a tím zmírnit možné následky úrazu. Zapamatují si telefonní čísla 150, 155, 158 nebo 112.

Náplň:

Děti si vylosují jednu kartičku, kde jsou nastíněny situace, kde se někomu stal úraz. Děti mají za úkol úraz oznámit na telefon záchranné služby (instruktor). Děti musí sdělit všechny důležité informace:

KDO volá, KOMU se CO stalo, KDE se to stalo a z jakého TELEFONNÍHO ČÍSLA volá.

Poznámka:

Menší děti by se měly především naučit k úrazu zavolat dospělého a záchranku. Starší děti by měly umět poskytnout první pomoc, vědět, že na prvním místě jsou vždy život zachraňující úkony a potom je nutné zavolat záchranku.

Hlavní sdělení:

Poté, co se úraz stane, je potřeba zachovat klid, poskytnout první pomoc, vyhledat telefon a na příslušném tísňovém čísle co nejpřesněji oznámit všechny důležité informace. Známe tel. číslo 150 – hasiči a 155 – záchranka, 158 – policie. Mohu využít také tel. číslo 112 – integrovaná záchranná služba. (Při volání 150, 155, 158 je však pomoc rychlejší – pokud vím, kam přesně volat.)

Poznámky k hlavnímu sdělení:

- opařeninu vždy chladíme v čisté vodě,
- když někdo spadne na hlavu (např. při jízdě na kole), je vždy nutné vyšetření lékaře (krvácení do mozku je životu nebezpečné a laik ho nepozná).

Stanoviště: Neplechovi doma

Téma:

nebezpečné předměty doma

Místo:

stůl venku nebo uvnitř, židle

Cíl:

Děti se naučí předvídat nebezpečí doma, které předměty v domácnosti běžně používané v sobě skrývají nějaké nebezpečí, jaké nebezpečí to je a jak se mu vyhnout.

Náplň:

Stíratelnou fixou děti zakroužkují ty předměty a činnosti, které jsou pro děti rodiny Neplechů nebezpečné. Řeknou, proč jsou nebezpečné a jak s nimi bezpečně zacházet, jak se chovat, aby se nikomu nestal úraz.

Hlavní sdělení:

- **Prokop:** Dávám si pozor na horké jídlo a pití, abych je na sebe nezvrhnul. Když na něco nedosáhnu, požádám někoho, aby mi to podal. Hrnky nepokládám na kraj stolu – mohl bych je na sebe strhnout. Ubrus by měl být zajištěn sponou.
- **Alenka:** V kuchyni nesahám na hrnce, ani na sporák – mohou být horké, mohu se popálit. Hrnce (pánvičky) dáváme vždy na zadní plotýnku, rukojetí otočenou ke zdi.
- **Karlík:** Nikdy nejím žádné léky, pokud mi je nepředepsal lékař! Ani tak si je neberu sám, ale jen od rodičů. Dávám pozor na malé sourozence, kteří si mohou splést léky s bonbony. Lékárnička musí být uložena mimo dosah dětí.
- **Matěj:** Nehraji si s chemikáliemi nebo čistícími prostředky, mohl bych se poleptat. Nikdy nepiji neznámou tekutinu, ani když je v láhvi od limonády – rodiče v nich mohou mít odlišné čistící prostředky nebo hnojivo na květiny či jiné chemikálie – mohl bych se otrávit. Piji jen to, co mi dají rodiče.
- **Zuzanka:** Drobné předměty (korálky, kostičky) necucám ani nikam nestrkám, mohl bych se udusit. Drobné předměty jsou nebezpečné hlavně pro malé děti, dávám pozor na mladší sourozence.
- **Anička:** Jím jen to, co mi dají rodiče. Pokojové rostliny mohou být jedovaté.
- **Helena:** Nikdy nesahám na elektrickou zásuvku rukou, nestrkám do ní žádné předměty – hrozí mi popálení elektrickým proudem. Zásuvky by měly být chráněny krytkou.
- **Evička:** Z okna se nevykláním, u okna si nehraji – mohl bych z něj vypadnout. Když dole u dveří zvoní kamarád, radši sejdi dolů po schodech, nevykláním se.
- **Luděk:** K neznámým látkám nečichám, nedotýkám se jich ani si s nimi nehraji – mohou být jedovaté, otrávit mě, popálit mi kůži či vystříknout do oka, některé mohou i začít hořet. Žádné domácí pokusy!
- **Hanička:** Nikdy si nehraji s igelitovými taškami (nedávám si je na hlavu), je to nebezpečné, mohl bych se udusit. Dávám pozor hlavně na malé děti.
- **Lenka:** Při chůzi po schodech dávám pozor na cestu, abych neupadl.
- **Petr:** Dávám pozor v koupelně, abych neuklouzl. Utírám po sobě mokrou podlahu.
- **Pavel:** Nikdy si nehraji v blízkosti (zapnuté) žehličky nebo jiného spotřebiče. Žehlička mě může popálit, rozbít mi hlavu. Pro malé děti je také nebezpečná šňůra a elektrická zásuvka.
- **Vojta:** Nikdy si nehraji v blízkosti varné konvice nebo jiného spotřebiče, v kuchyni. Mohl bych se opařit. Velké nebezpečí hrozí malým dětem, dávám na ně pozor. (Pozn. Litř vroucí vody může být pro malé dítě osudný.)

Stanoviště: Neplechovi na výletě

Téma:

nebezpečí venku

Místo:

stůl venku nebo uvnitř, židle

Cíl:

Děti se naučí rozpoznávat nebezpečné činnosti a předměty ve svém okolí, proč jsou nebezpečné a co se může stát. Naučí se, jak se chovat, aby se jim nestal úraz.

Náplň:

Stíratelnou fixou děti zakroužkují ty předměty a činnosti, které jsou pro děti rodiny Neplechů nebezpečné. Řeknou, proč jsou nebezpečné a jak s nimi bezpečně zacházet, jak se chovat, aby se nikomu nestal úraz. Ještě než začneme mluvit o jednotlivých dětech na obrázku, měli bychom se také zeptat, zda si Neplechovi hrají na správném a bezpečném místě a proč je toto místo nebezpečné.

Hlavní sdělení:

- **Vojta:** Nikdy se nedotýkám neznámých nalezených věcí, nehraji si s nimi – mohl bych se poleptat, pořezat či nakazit nějakou nemocí. Neznámou tekutinu nikdy nepiji ani k ní nečichám – mohl bych se otrávit.
- **Luděk:** Nikdy nechodím blízko ke sloupům elektrického vedení, v žádném případě na ně nelezu, nesahám na dráty spadlé na zem – mohl by mě popálit elektrický proud.
- **Anička:** Hraji si vždy jen na hřišti, na zahradě nebo na místech pro děti. Neznámé domy, skládky, lesy mohou být nebezpečné – mohl bych se ztratit, někde spadnout, zranit se. Nikdy nelezu do sklepních okýnek/otvorů ve starých domech. Můžu se někde propadnout, můžou mě zavalit staré stěny. Na takovém místě se jen těžko dovolám pomoci.
- **Evička:** Cvičím, šplhám, houpu se a jinak sportuji jen v tělocvičně nebo na hřišti – za dozoru dospělého.
- **Prokop:** Oheň smí rozdělávat jen dospělí lidé. S ohněm si nikdy nehraji – mohl by mě popálit, zapálit les či dům. Všechna pyrotechnika patří

- do rukou jen dospělým, nikdy si s ní nehrají! – mohl bych přijít o oči, o ruce a zle se popálit.
- **Zuzanka a Hanička:** Rostliny a plody sbírám, jen když je se mnou někdo dospělý, kdo pozná, jestli nejsou jedovaté – mohla bych se otrávit.
 - **Petr a Pavel:** Nešermuji, mohl bych kamaráda zranit (vypíchnout mu oči). Pokud chci s kamarádem měřit síly, poprosím dospělého, ať pro nás uspořádá nějakou soutěž a je rozhodčím. Ostré předměty (větvě, nůžky, nože, jehlice) jsou na práci, a ne na hraní – mohl bych si poranit oči nebo se jinak bolestivě zranit.
 - **Matěj:** Nikdy nelezu na strom. Při pádu si mohu poranit např. páteř – po takovém úraze bych mohl být upoutaný na invalidní vozík. Zvláště nebezpečné jsou suché větve, které se snadno zlomí, a mokré, které kloužou.
 - **Karlík:** Na skálu mohou lézt jen horolezci, kteří mají dostatečné vybavení (včetně přilby) a jsou jištěni proti pádu. Pokud si chci lezení vyzkoušet, poprosím dospělého, ať se mnou navštíví umělou horolezeckou stěnu, nebo se přihlásím do kroužku horolezců. Vždy musím mít správné vybavení a bezpečné jištění!
 - **Tomáš:** Žádné lesní zvíře si nehladím (ani když je krotké), nikdy zvířata neruším a nedráždím. Zvíře by mě mohlo pokousat a nakazit vzteklinou.
 - **klíště:** Klíště přenáší nebezpečné nemoci. Abych ho nechytli, na výlet do přírody nosím dlouhé nohavice a dlouhé rukávy, můžu se nastříkat repelentem proti klíšťatům. Když přijdu domů, ihned se prohlédnu, jestli nemám klíště, pokud ano, poprosím dospělého, aby ho co nejrychleji vytočil a místo vydezinfikoval.

Stanoviště: Neplechovi v létě

Téma:

nebezpečí v létě

Místo:

stůl venku nebo uvnitř, židle

Cíl:

Děti se naučí rozpoznávat nebezpečí, která na ně číhají venku v létě, naučí se, jak se chovat, aby se jim nestal úraz.

Náplň:

Stíratelnou fixou děti zakroužkují ty předměty a činnosti, které jsou pro Neplechovy děti nebezpečné. Řeknou, proč jsou nebezpečné a jak s nimi bezpečně zacházet, aby se nikomu nestal úraz. Popř. také řeknou, co dělat, pokud se úraz stane.

Hlavní sdělení:

- **Karlík a Lenka:** Neskáču do neznámé vody – může tam být malá hloubka nebo kameny – mohl bych se zranit a utopit. Vždy se koupu ve vodě, kde to bezpečně znám a za doprovodu dospělého.
- **Alenka, Luděk a Hanička:** Při hrách ve vodě si dávám pozor, abych se nenapil, neuhodil, neublížil někomu jinému. Takové hry jsou bezpečné pouze tehdy, pokud nás hlídá dospělý.
- **Helena:** Na lodi jezdím jen s rodiči – vždy v záchranné vestě a s helmou – jako opravdoví sportovci!
- **Petr:** Vždy dávám pozor na to, co jím a piji, abych nespokl vosu nebo včelu. Při bodnutí do krku a do pusy hrozí udušení. Bodnutí je nebezpečné hlavně pro alergiky. Také dávám pozor, kam šlapu a kam si sedám, abych nějakou vosu/včelu nezmáchl. Po vosím/včelím bodnutí můžu otéct a mít potíže s dýcháním.
- **Prokop a Evička:** Nechodím blízko ke včelím úlům, nehraji si tam.
- **Pavel:** Na sluníčku se vždy mažu ochranným krémem, abych se nespálil.
- **Anička:** Dokud si nejsem jistý v plavání, nosím vestu, rukávky nebo kruh. I když umím plavat dobře, nikdy neplavu sám, nepřeceňuji svoje síly.
- **pes:** Nikdy si nehladím psa, který nemá pána. Psy nedráždím. I pod dohledem pána hladím psy jen na zádech, nikdy ne po hlavě.
- **bouřka:** Za bouřky se nikdy neschovávám pod vysokým stromem – mohl by do něj uhoďit blesk a popálit mě.
- V létě hodně piji, mažu se ochranným krémem, nosím čepici a sluneční brýle – mohl bych se spálit nebo dostat úpal ze sluníčka.
- Nikdy se nekoupu sám, vždy jen v doprovodu dospělého.

Stanoviště: Neplechovi v zimě

Téma:

nebezpečí v zimě

Místo:

stůl venku nebo uvnitř, židle

Cíl:

Děti se naučí rozpoznávat nebezpečí, která na ně číhají venku v zimě, naučí se, jak se chovat, aby se jim nestal úraz.

Náplň:

Stíratelnou fixou děti zakroužkují ty předměty a činnosti, které jsou pro Neplechovy děti nebezpečné. Řeknou, proč jsou nebezpečné a jak s nimi bezpečně zacházet, aby se nikomu nestal úraz. Popř. také řeknou, co dělat, pokud se úraz stane.

Hlavní sdělení:

- **Lenka:** Dávám si pozor na zledovatělé chodníky, nekloužu se – mohl bych upadnout a zlomit si ruku nebo nohu.
- **Pavel a Karlík:** Nikdy neházím ledovaté koule – jsou tvrdé a mohly by někoho zranit.
- **Petr:** Jdu-li v zimě ven, teple se obléknu – nezapomenu čepici, šálu a rukavice – mohl bych nastydnout. Dobré oblečení mě chrání i před úrazy při zimních sportech.
- **Anička:** Nelyžuji mezi stromy, mohl bych do nich narazit. Při lyžování je dobré mít na hlavě přilbu, může nám zachránit život.
- **Alenka a Luděk:** Bruslit chodím jen s dospělým. Ten musí nejdřív vyzkoušet, jestli je led dost silný – tenký led se pode mnou může prolomit.
- **Luděk:** Bruslím jen se správným oblečením: čepice na hlavě, silné rukavice na rukách (chrání ruce proti případnému rozříznutí bruslí při pádu).
- **Prokop, Evička a Helena:** Sáňkuji/lyžuji jen tam, kde nejedou auta, kde nemůžu do něčeho narazit ani nikam spadnout.
- Pozor, auta na ledu nemusí stihnout včas zabrzdit.
- V zimě je brzy tma a řidiči špatně vidí – nosím oblečení s jasnými barvami nebo odrazkami.

Přílohy ke kopírování – Úvod

A – Omalovánky

podrobnější popis viz Preventivní program pro MŠ

B – Pracovní listy pro 1. – 2. třídu ZŠ

podrobnější popis viz Preventivní program pro 1. stupeň ZŠ

C – Pracovní listy pro 3. – 5. třídu ZŠ

podrobnější popis viz Preventivní program pro 1. stupeň ZŠ

D – Pracovní listy pro 6. – 7. třídu ZŠ

podrobnější popis viz Preventivní program pro 2. stupeň ZŠ

E – Karty na stanoviště Popáleniny a opaření

podrobnější popis viz Dětský den bez úrazů, aktivity pro volný čas dětí

F – Karty na stanoviště Telefonovat a pomoci

G – Polepky na PET lahve

podrobnější popis viz Dětský den bez úrazů, aktivity pro volný čas dětí

H – Testové otázky

Cíl:

Děti získají přehled o chování v rizikových situacích, mohou si prověřit své znalosti.

Postup:

Připravené testové otázky můžete doplnit i dalšími. Mohou sloužit buď pro ověření znalostí dětí, nebo jako základ pro některou znalostní soutěžní hru (Chcete být milionářem, Riskuj, Pět ran do klobouku apod.)

Řešení:

1a	2b	3c	4b	5c	6a	7b	8c	9c	10b	11c	12c	13a	14a	15b	16b	17b	18a	19b	20b
21a	22c	23a	24c	25a	26c	27b	28b	29c	30c	31b	32b	33a	34b	35c	36a	37a	38c	39b	40a
41c	42a	43c	44b	45c	46c	47a	48b	49a	50c	51a	52a	53a	54a	55b	56c	57b	58c	59b	60b

I – Skládací domeček bezpečného bydlení

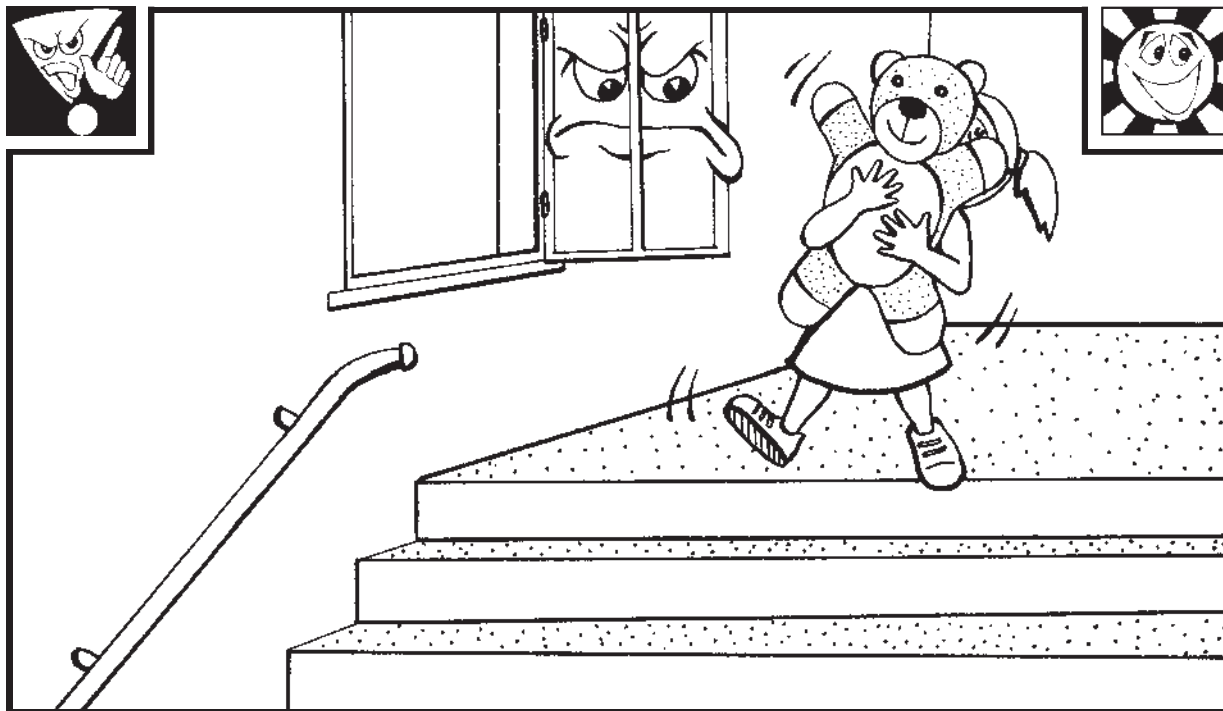
V domečku jsou nakresleny nebezpečné věci a situace, které mohou hrozit dětem přímo doma a v blízkosti domova (horký hrnec/sporák, zásuvka, ostré rohy nábytku, elektrické spotřebiče v blízkosti vany, nezajištěné okno, jedovaté pokojové rostliny, horká voda, horký nápoj v hrnku na okraji stolu, nezajištěný ubrus, kluzká podlaha, lezení na stromy, psi).

Domeček je zároveň skládkou – lze z něho vytvořit držák na tužku: ohnout stěny domečku, spodní strany slepit a vystřihnout otvor do komína.

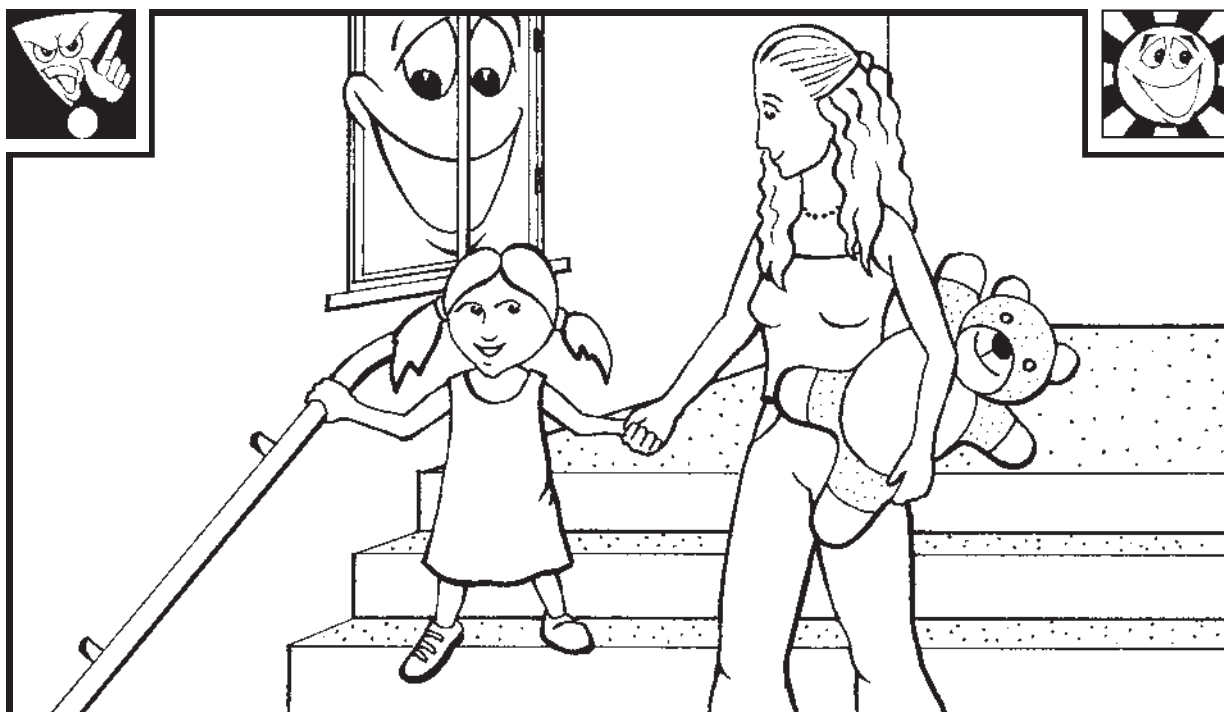
J – Výukové dokreslovací plakáty

(Neplechovi ve městě, Jak se jezdí na kole, Neplechovi v létě, Neplechovi v zimě, Neplechovi na výletě, Neplechovi doma)

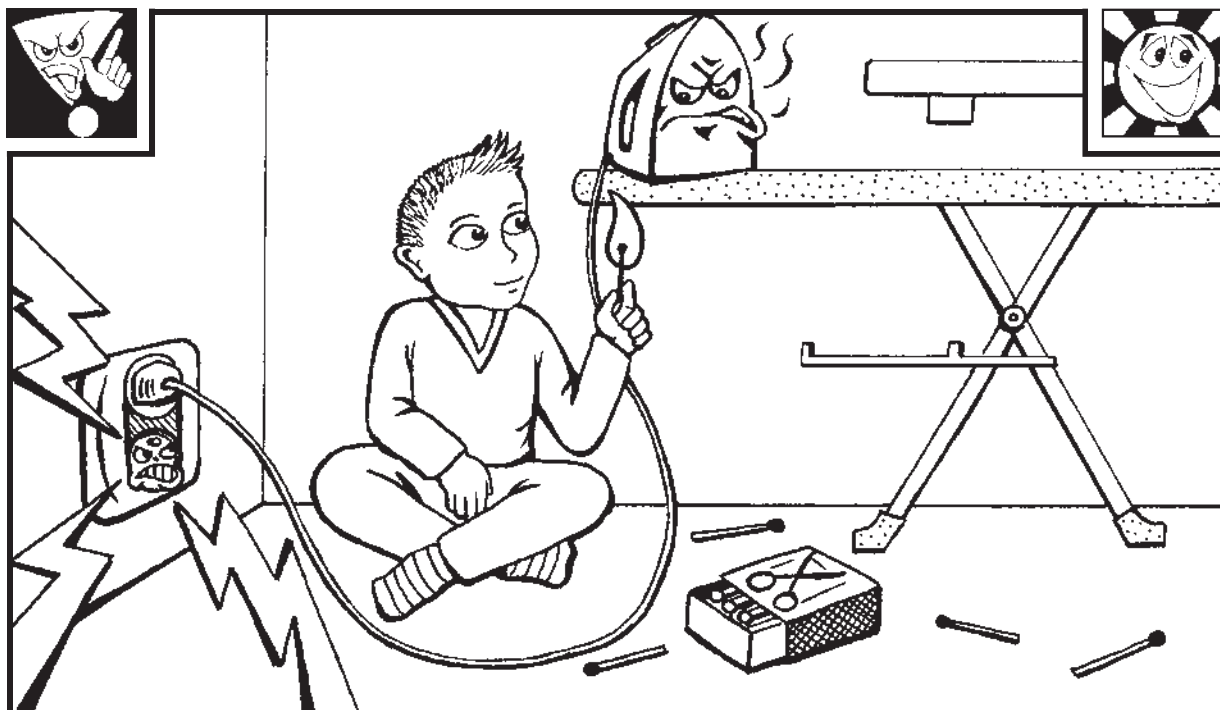
podrobnější popis viz Preventivní program pro MŠ, ZŠ a Dětský den bez úrazů, aktivity pro volný čas dětí

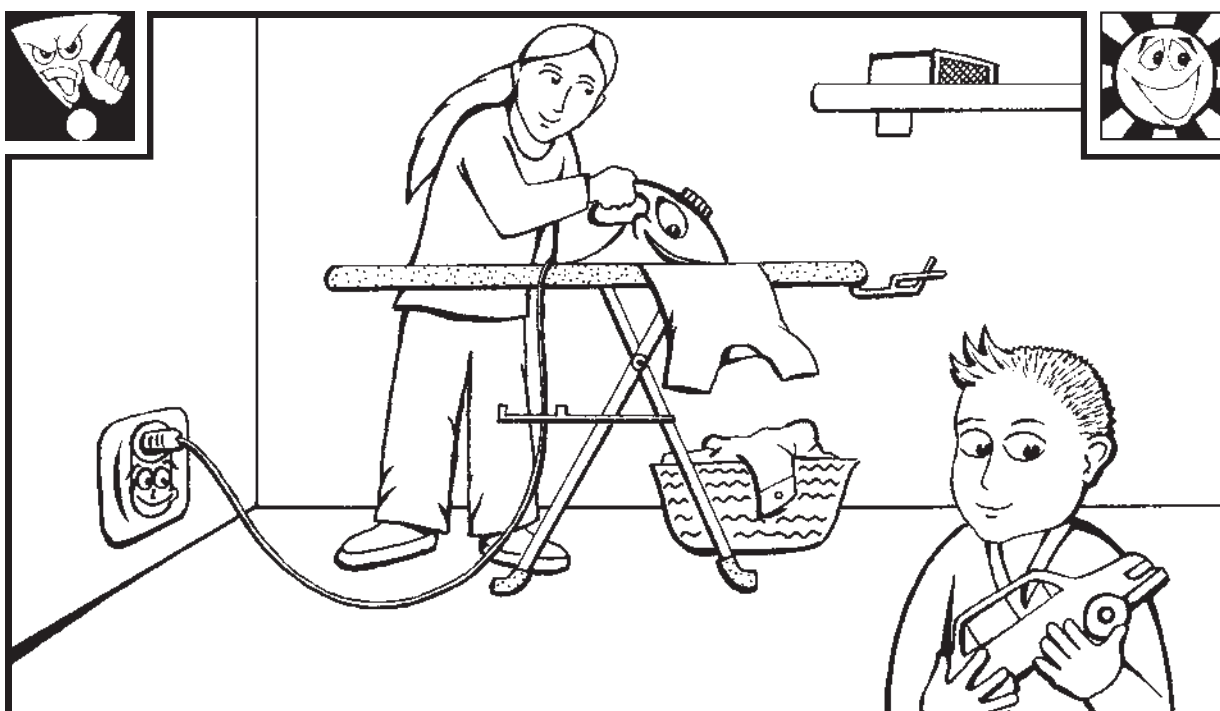
Jenom hloupá miminka vyklání se z okénka.

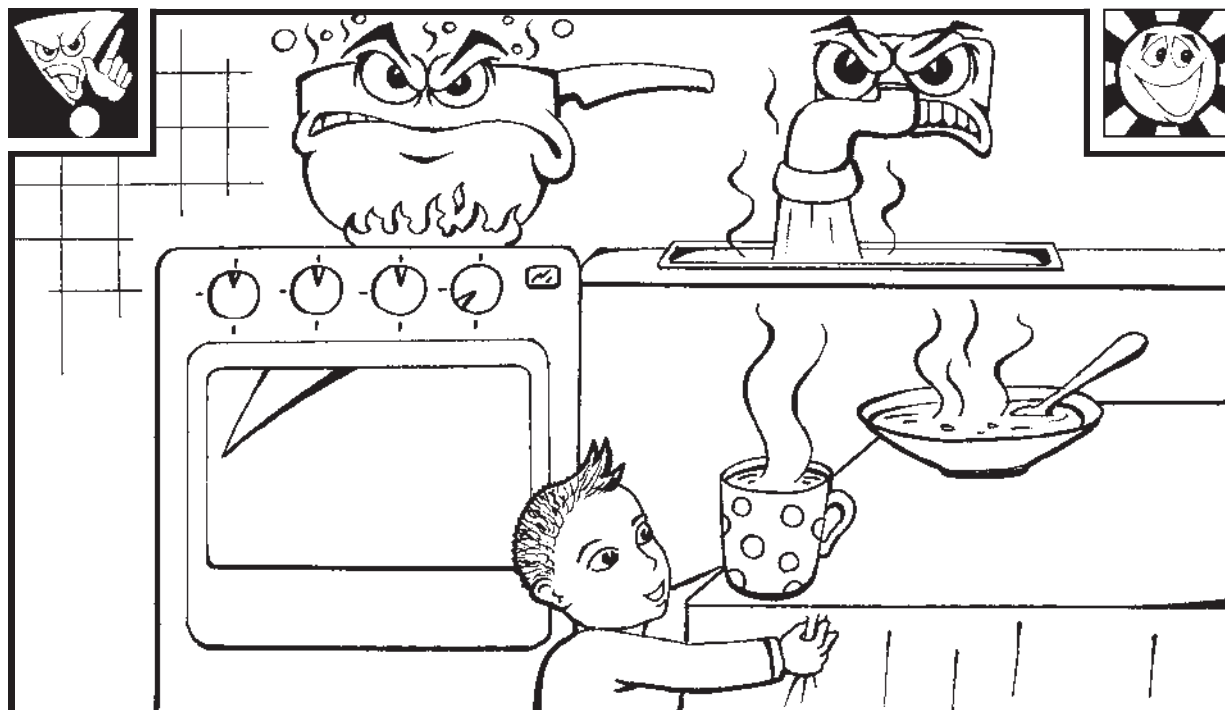
Vždy když stoupnu na schody, musím vidět pod nohy.

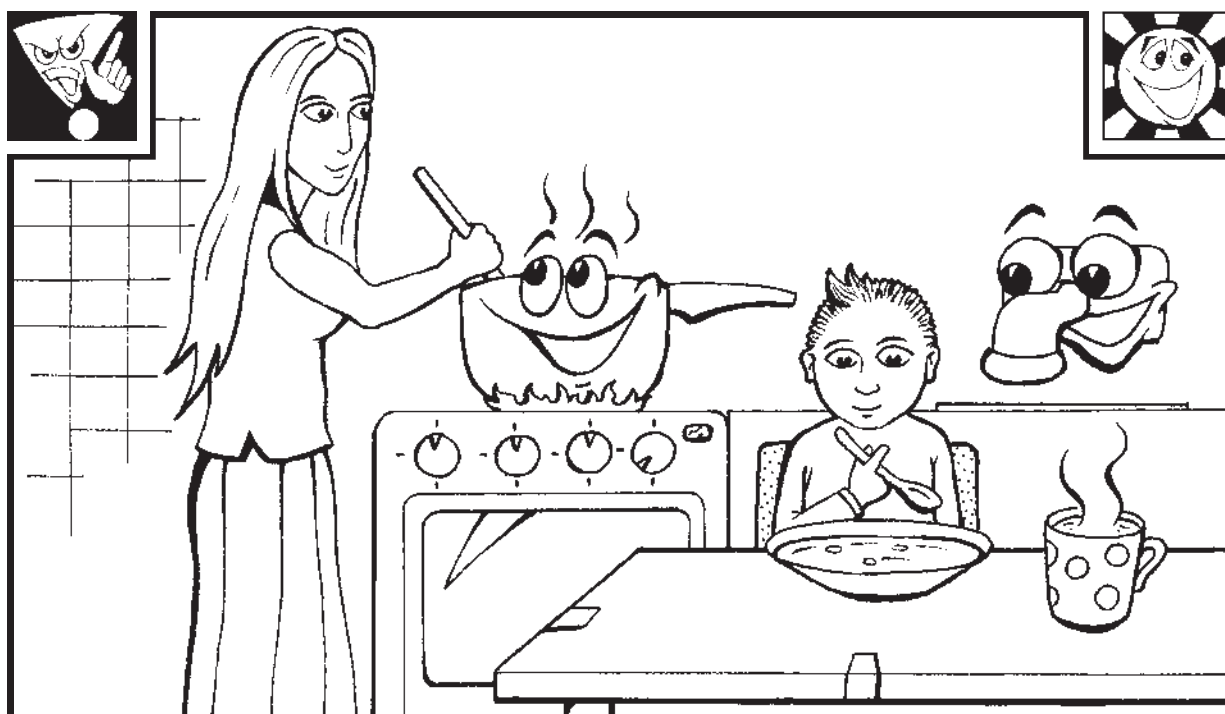
S elektřinou nejsou žerty, obsahuje blesky, čerty.

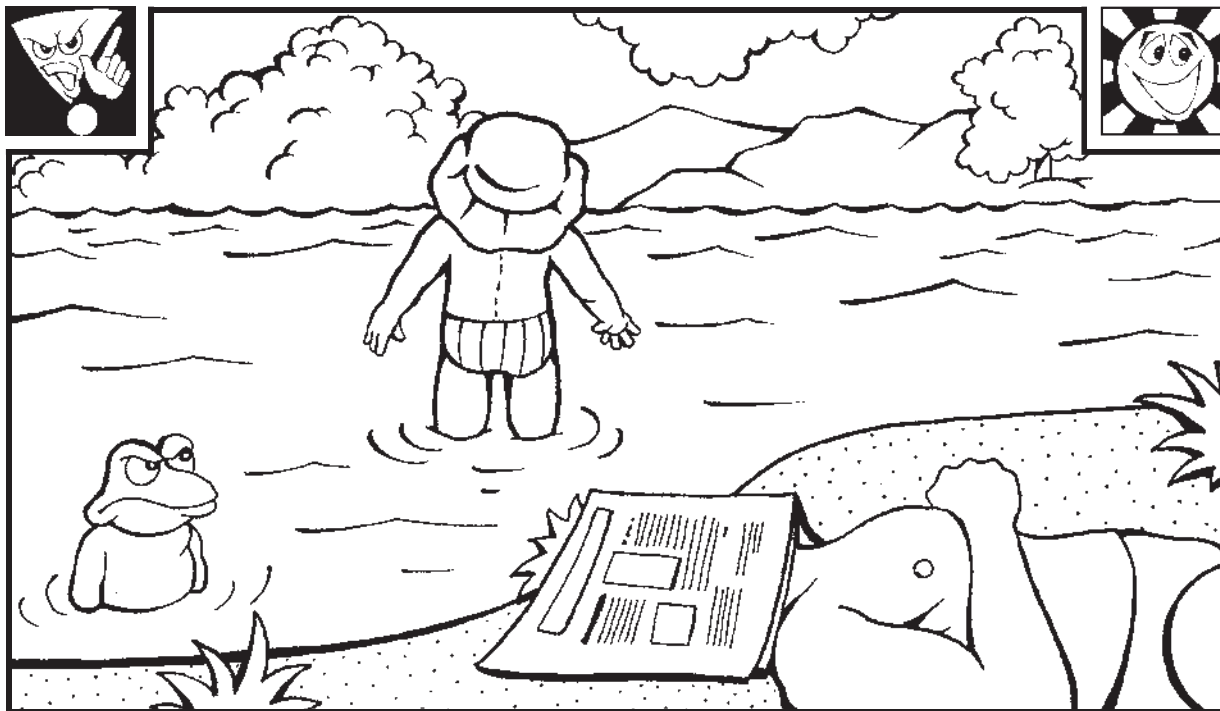
Oheň pálí, pozor dám, na zápalky nesahám.

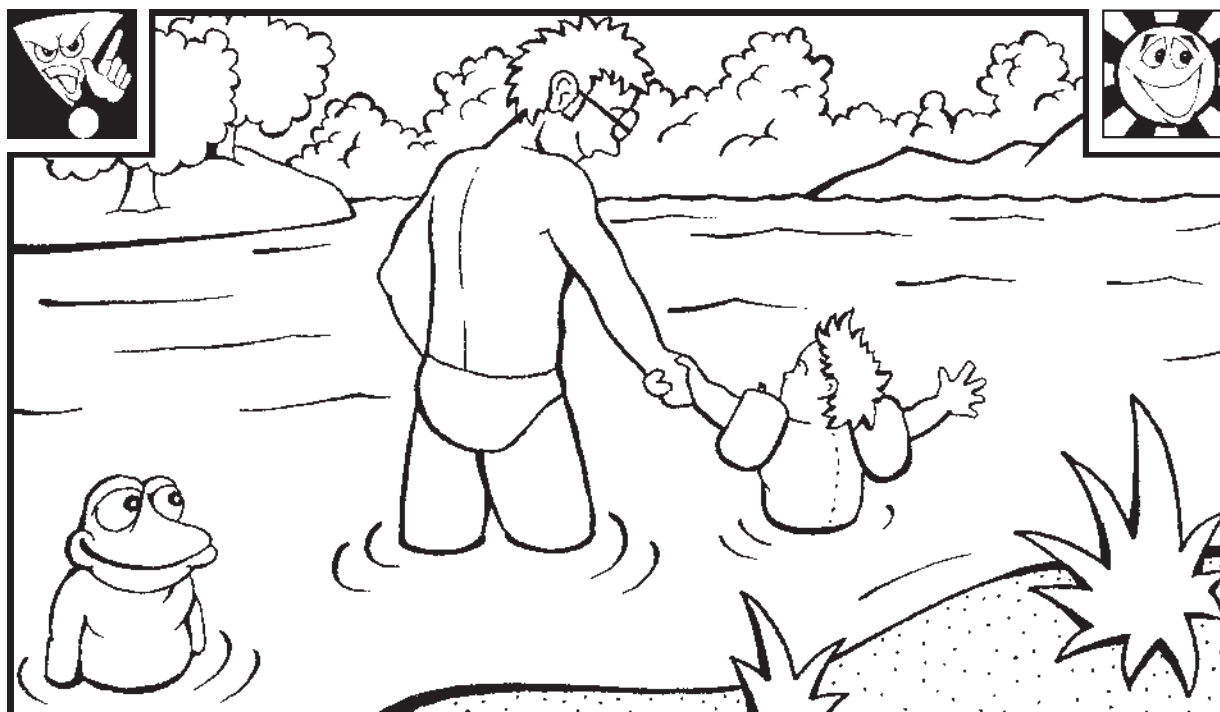
Polévka i čaj se vaří, pozor ať tě neopaří!

Horké jídlo, to už znám, nejdřív hodně pofoukám.

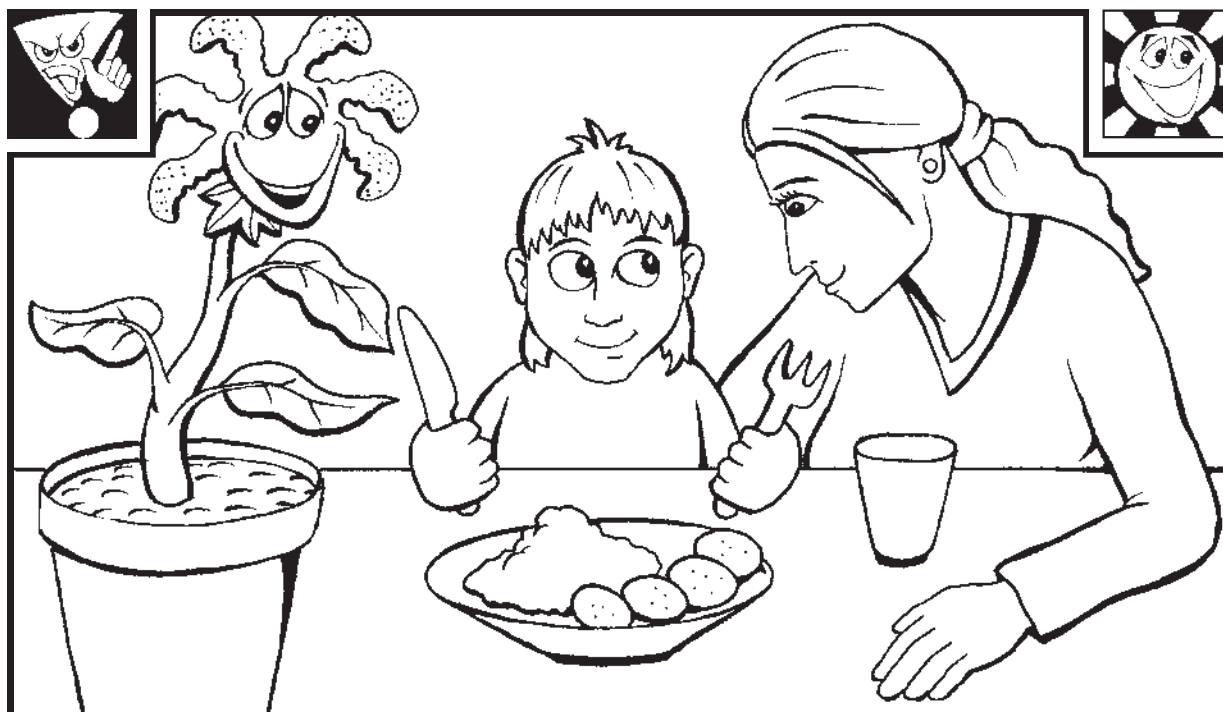
Voda hrozí: „Pozor dej!“, sám tam nikdy nestoupej.

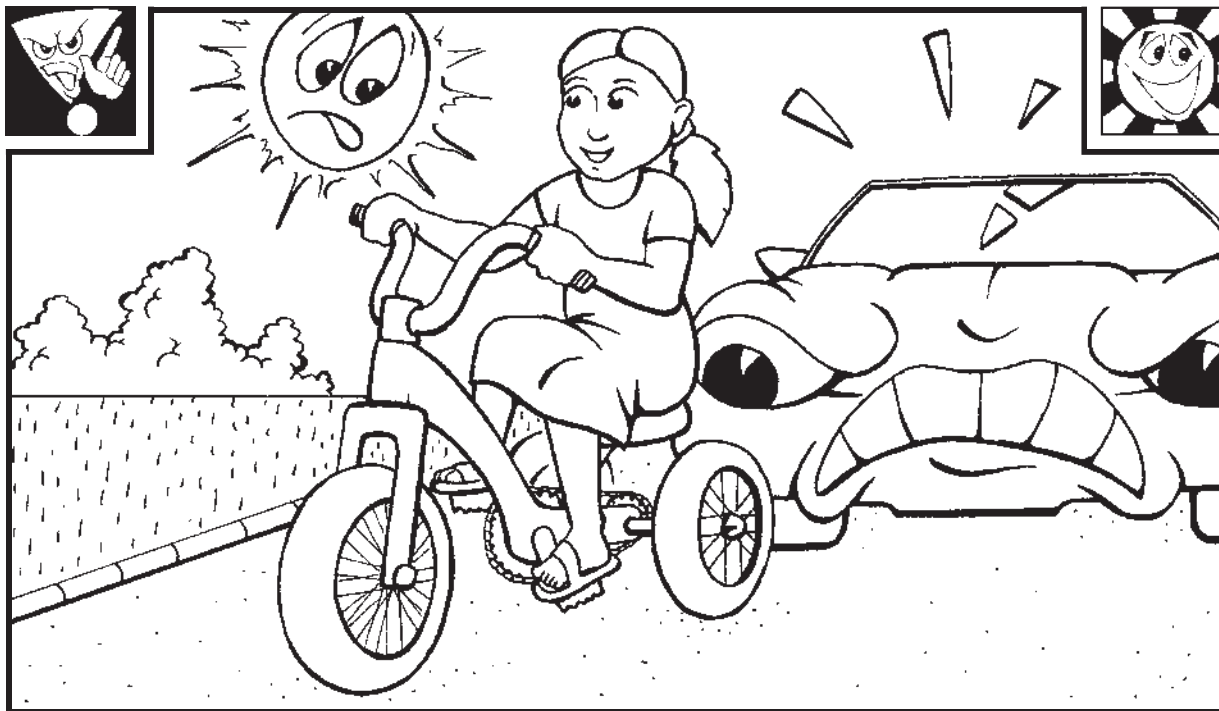
Nejsme žádné potápky, vezmeme si rukávky.

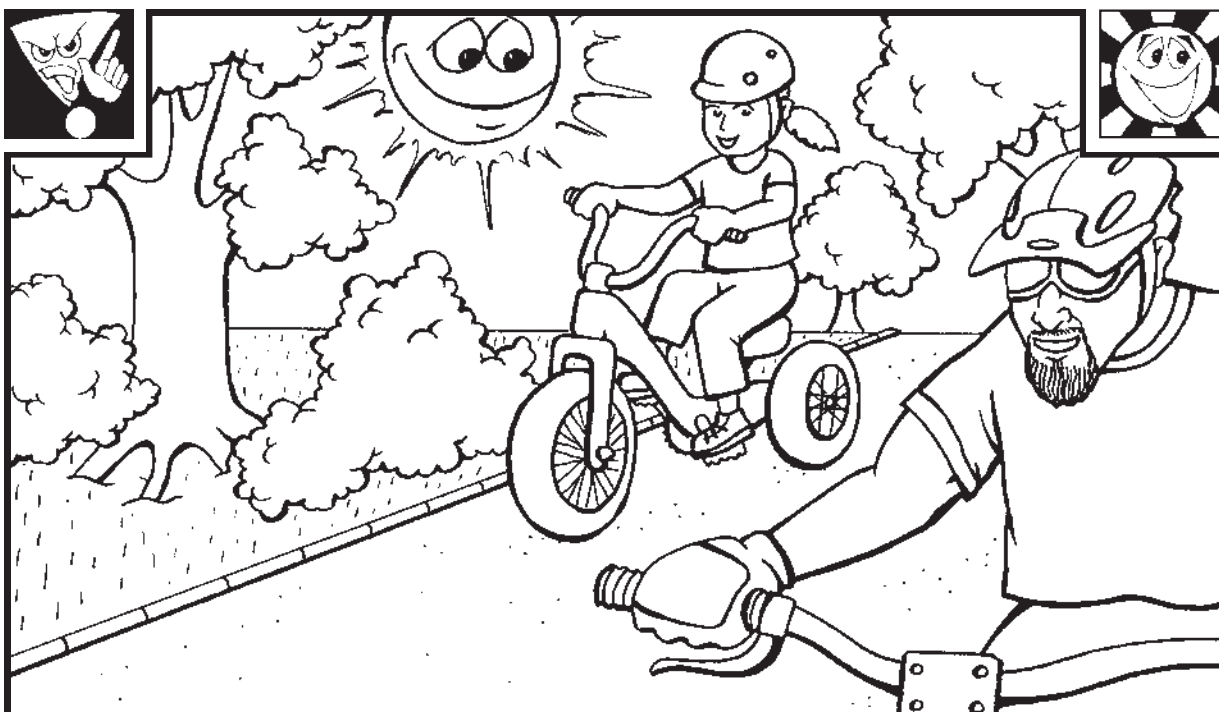
Není každá rostlina jedlá jako malina.

Prášky nejsou na hraní, měl bych po nich bolení.

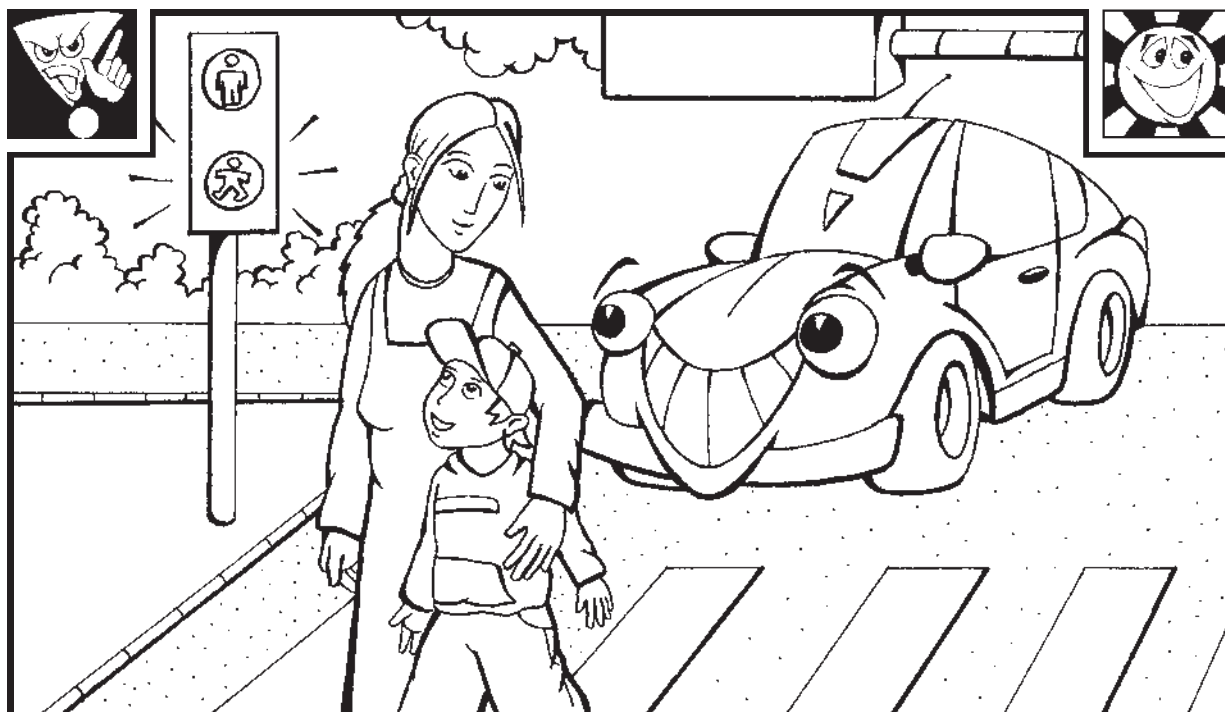
Na tříkolce jezdím tam, kde se s auty nesetkám.

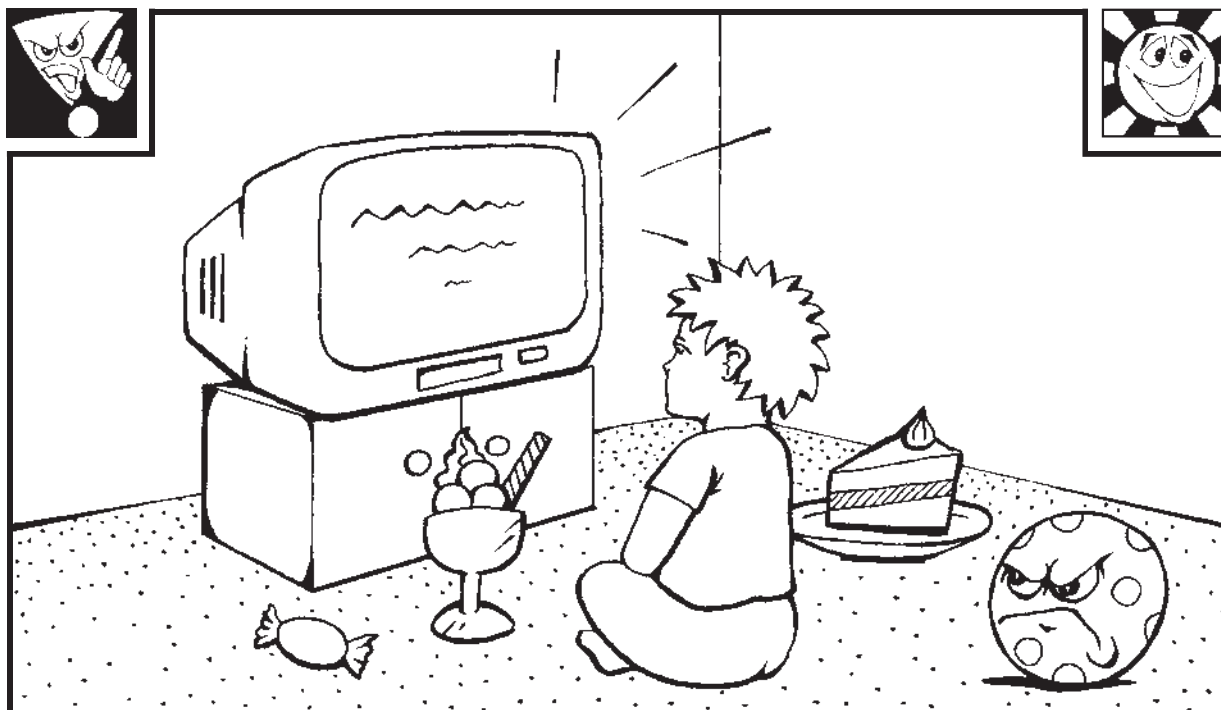
Na kole už jezdím hravě, vždycky s helmou na své hlavě.

Auto je věc veliká, zajelo by Honzíka.

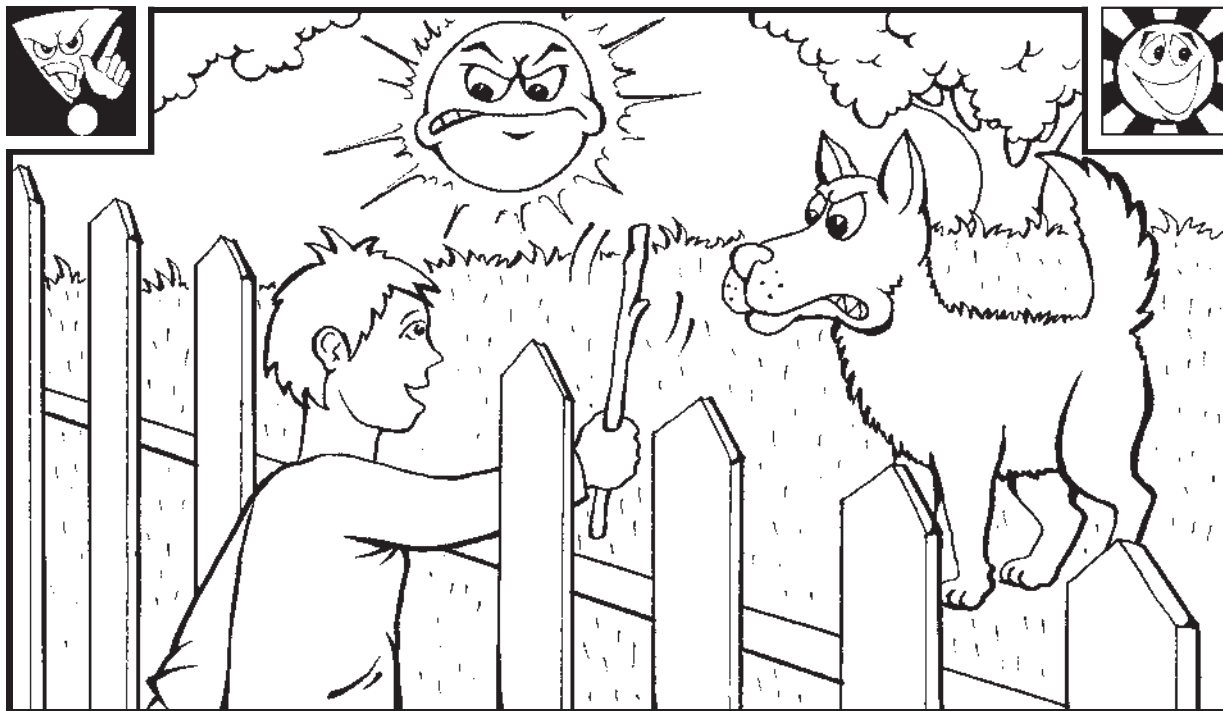
Zelená svítí – přejít smím, na červenou zastavím.

Kdo pořád jen leží, jí, nedělá nic pro zdraví.

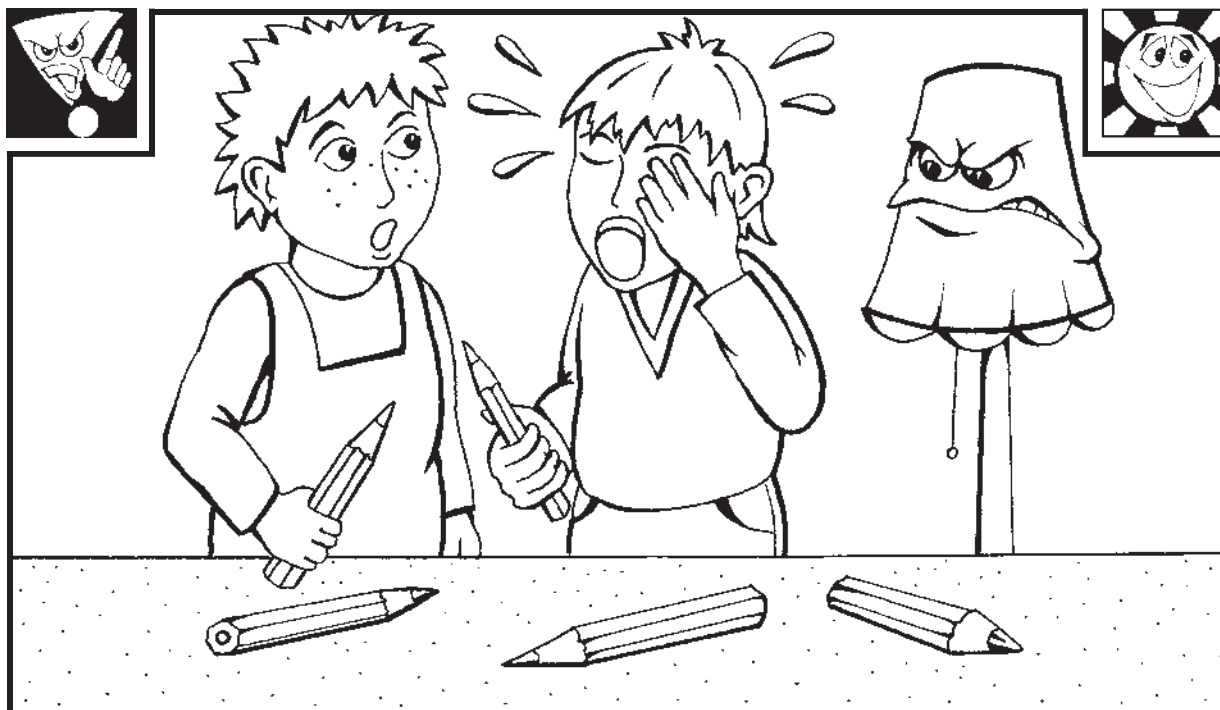
Hra, cvičení, běhání, naše zdraví ochrání.

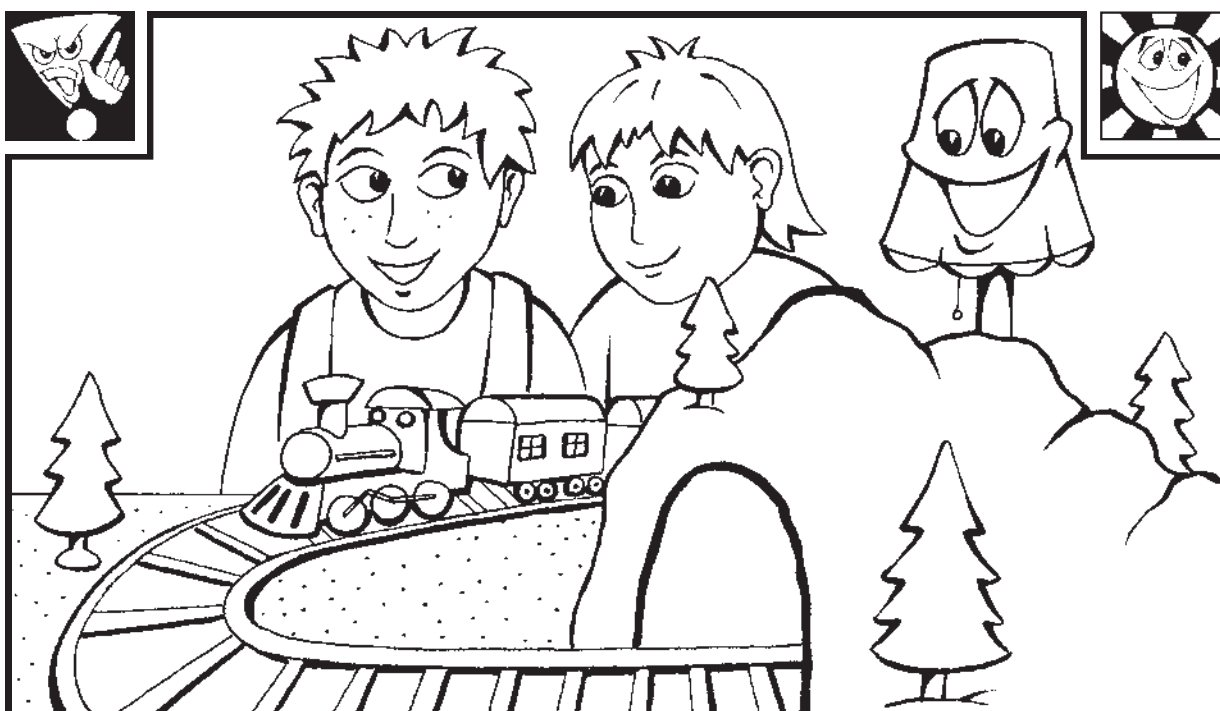
Když u pejska není pán, nikdy na něj nesahám.

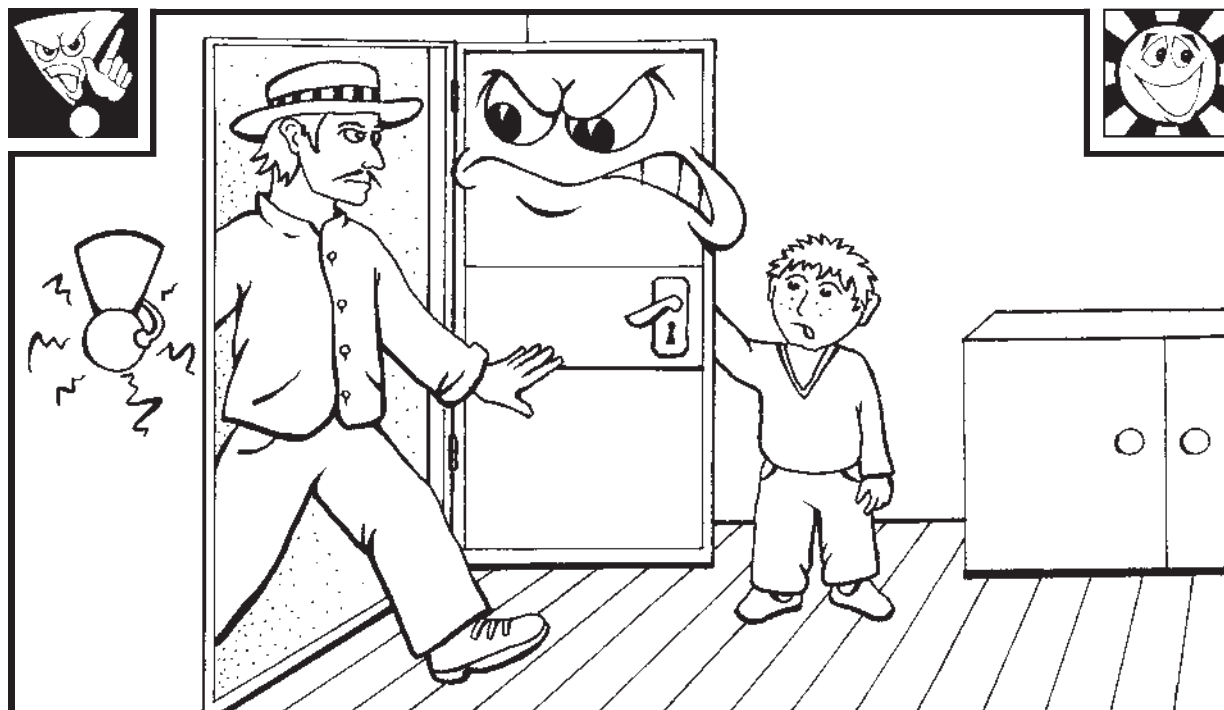
Pohladím si pejska jen s vodítkem a náhubkem.

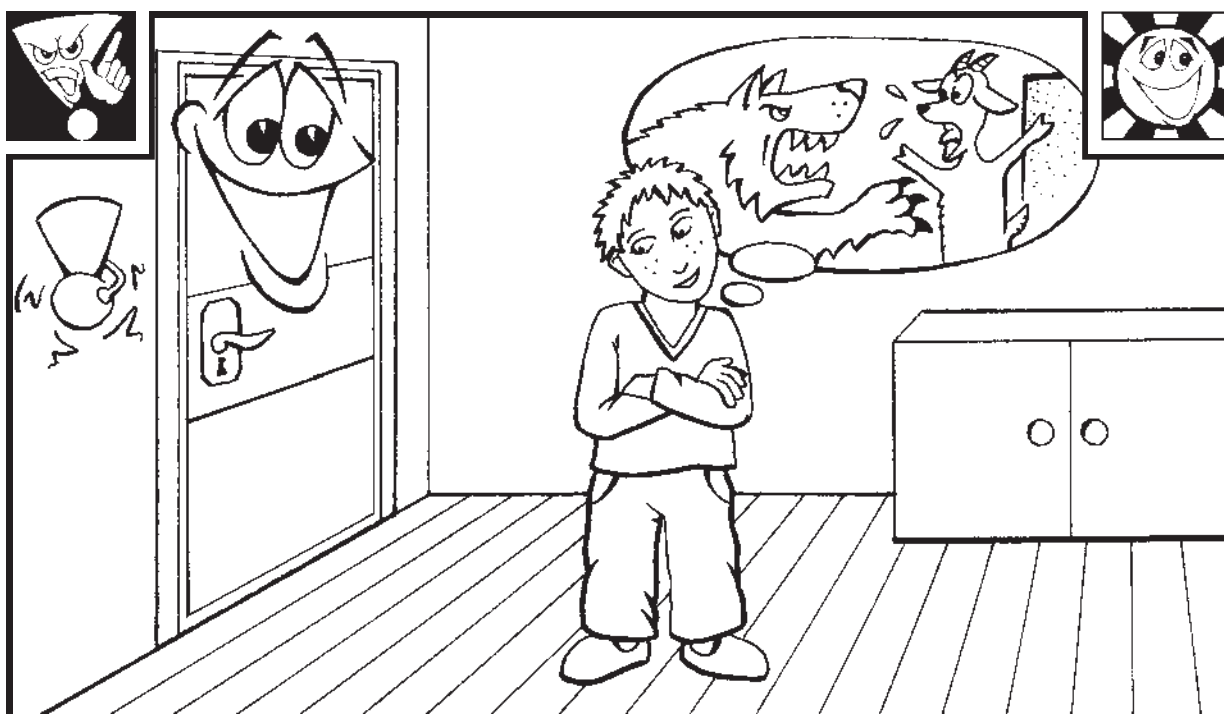
Oči máme jenom dvě, chráníme je i při hře.

Kdo se nemlátí, kdo se nepere, s brekotem se domů nebere.

Cizí lidi, to už vím, domů nikdy nepouštím.

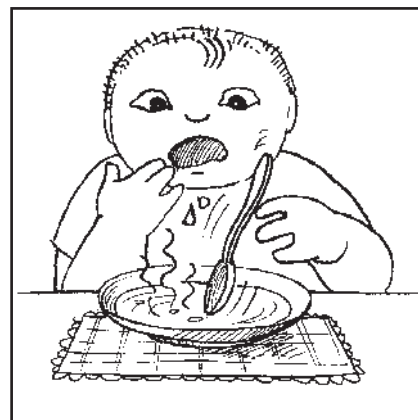
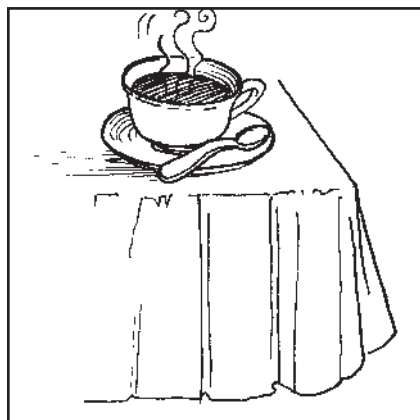
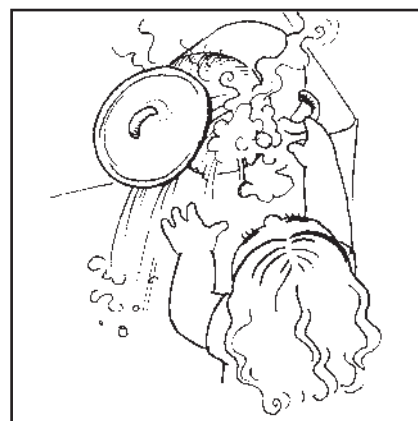
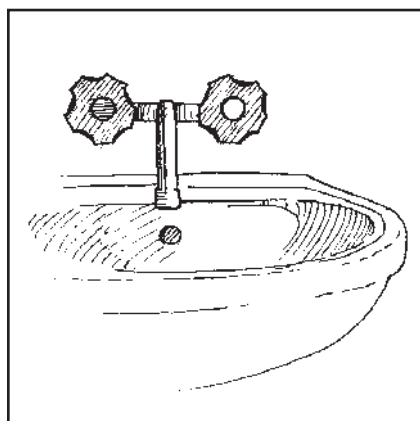
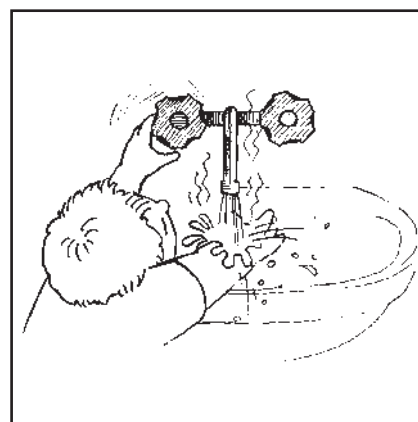
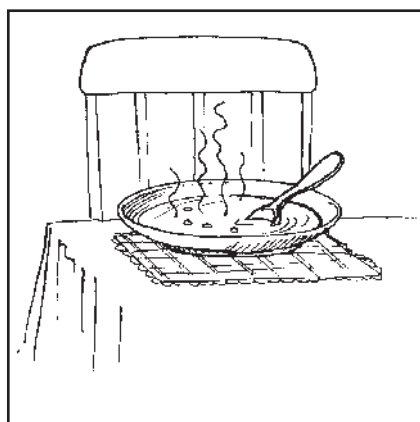
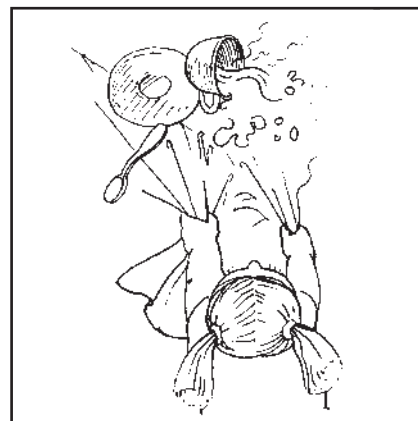
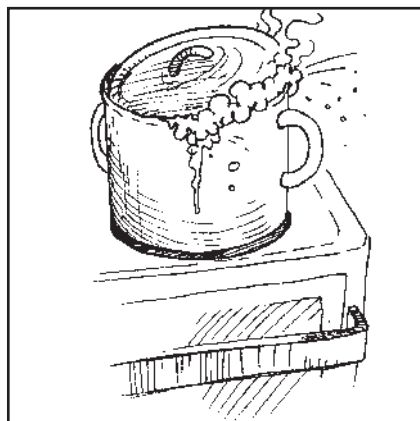
Stejně jako kůzlátka neotvíráme vrátka.

Pozor, pálí!

B1

Spoj obrázky, které patří k sobě.

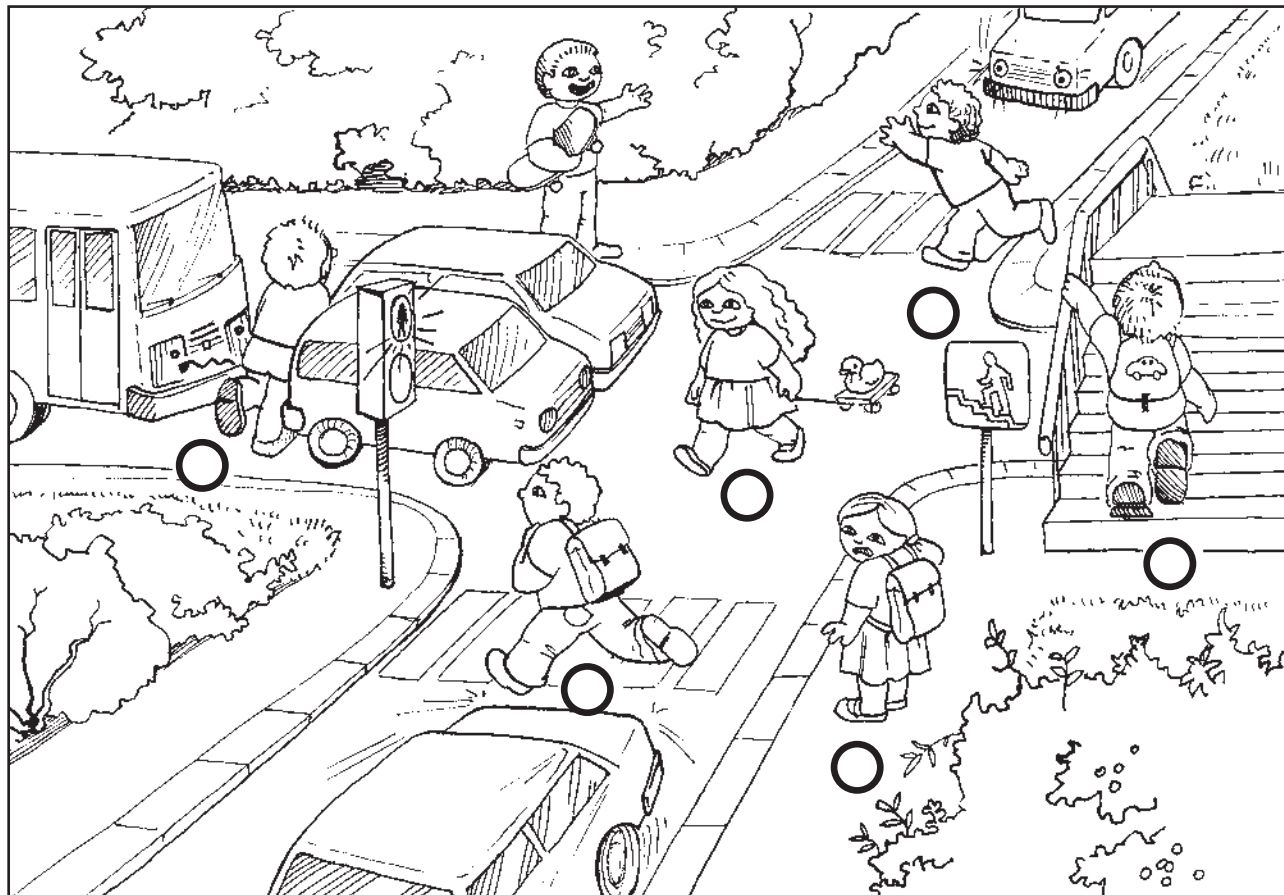

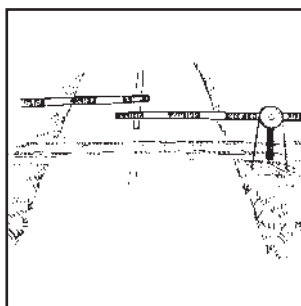
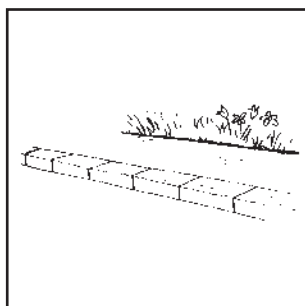
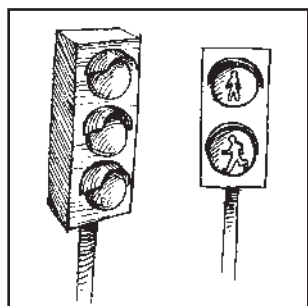
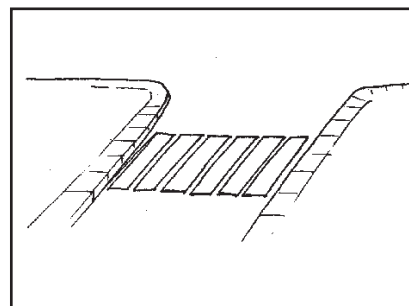
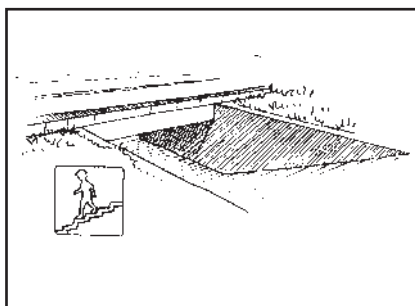
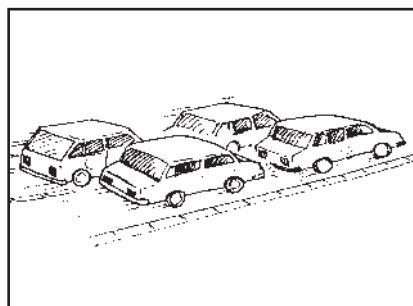
Jak zkontrolovat silnici

B2

Pokud se děti na obrázku chovají správně, vybarvi kolečko u jejich nohou zeleně.
Pokud se chovají špatně, vybarvi kolečko červeně.

Zakroužkuj, s čím se setkáváš při cestě do školy.

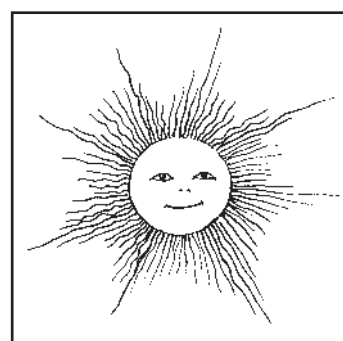
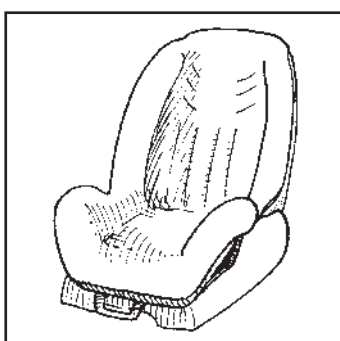
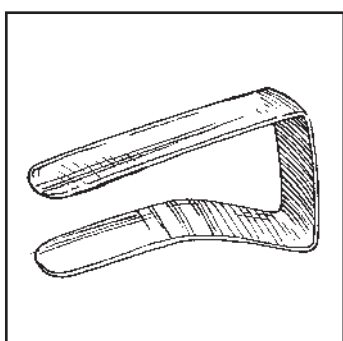
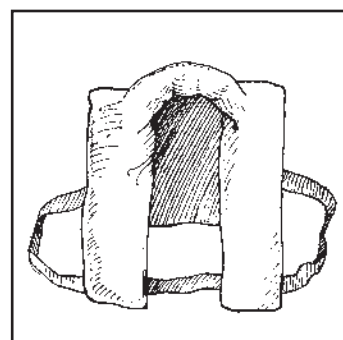
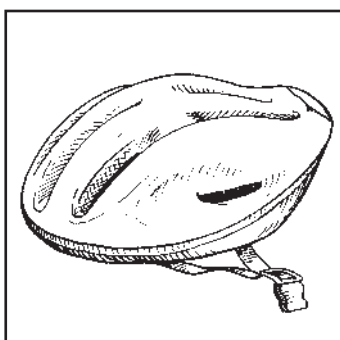
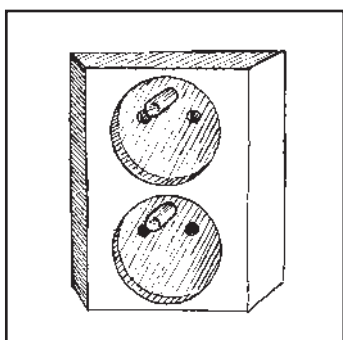
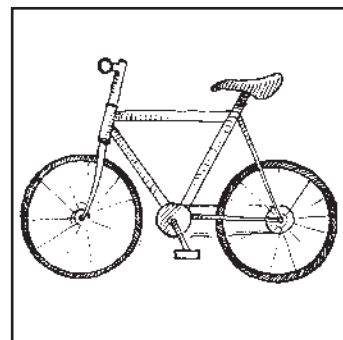
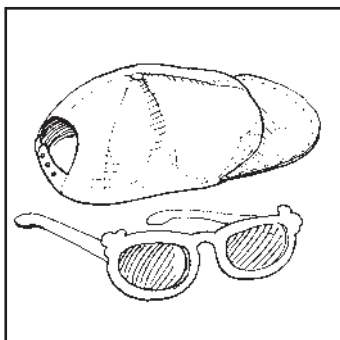
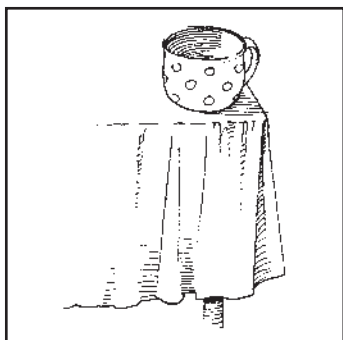
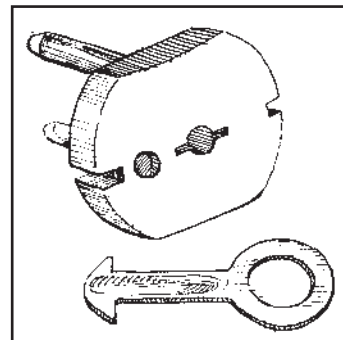
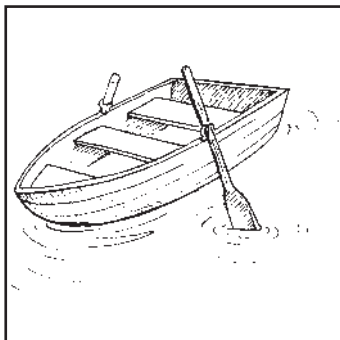
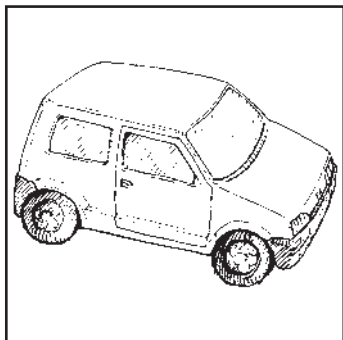

Co tě může zachránit?

B3

Spoj, co k sobě patří.

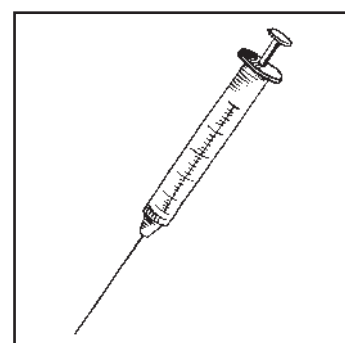
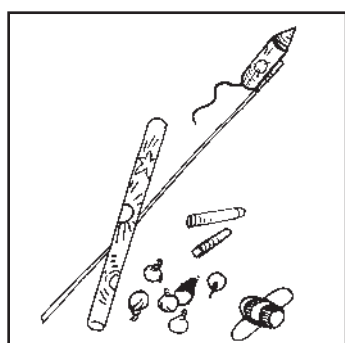
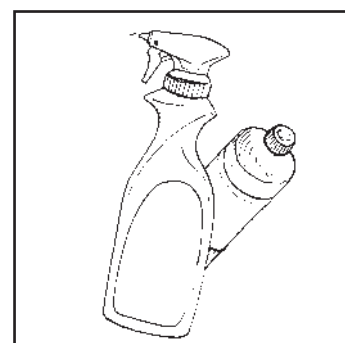
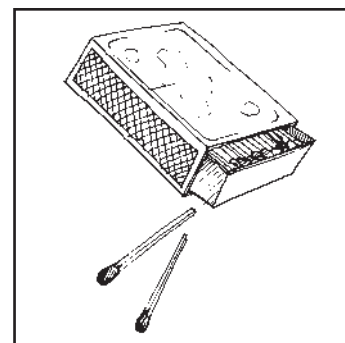
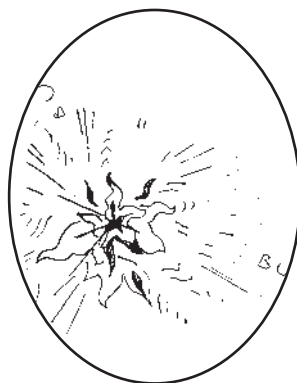
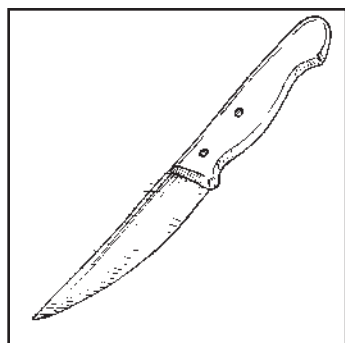
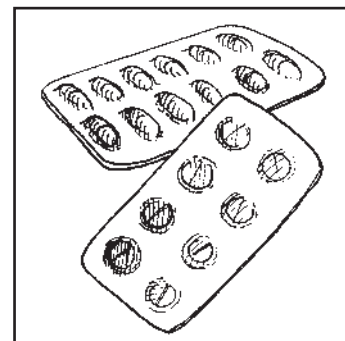
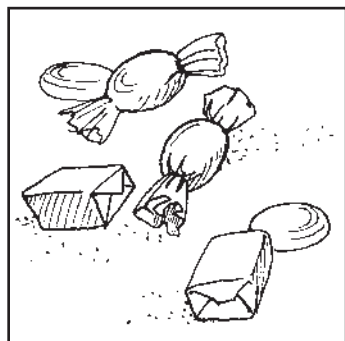

S čím si smím a nesmím hrát

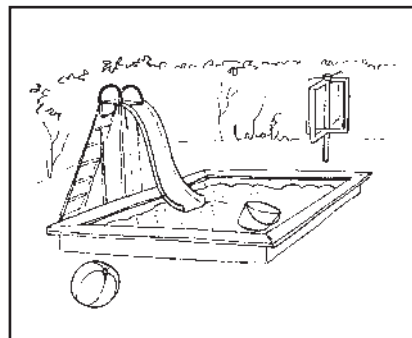
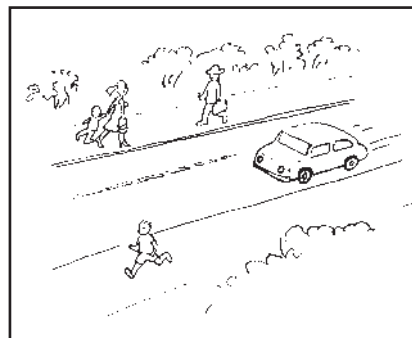
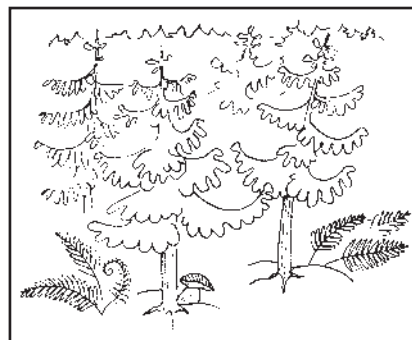
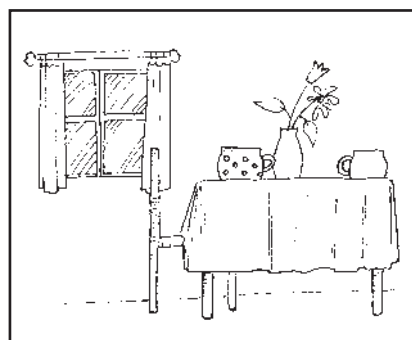
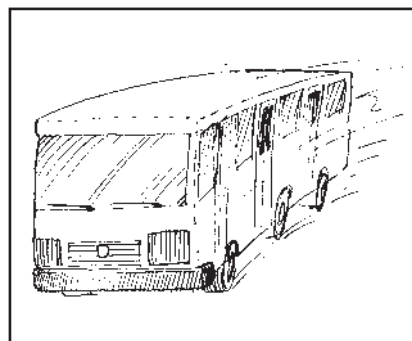
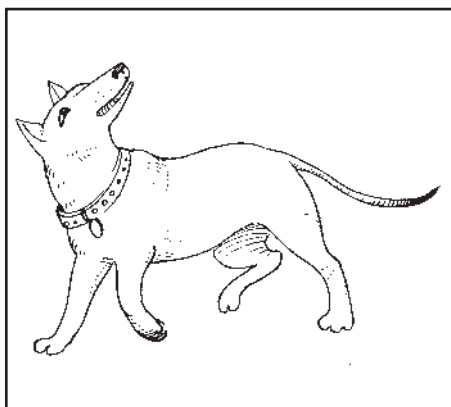
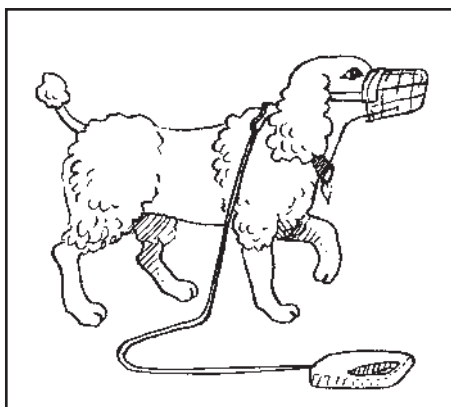
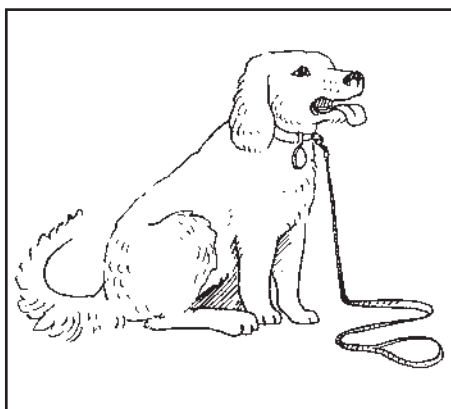
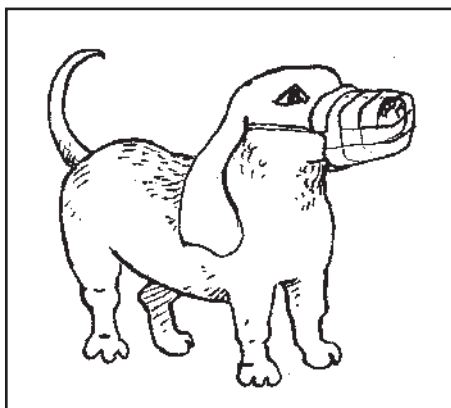
B4

Spoj nebezpečný předmět (ve čtverečku) s tím, co by se ti mohlo stát (v kolečku).

Kam může který pes na procházku? Proč?

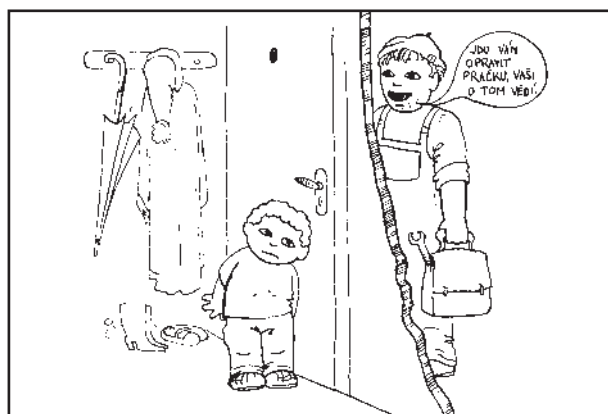
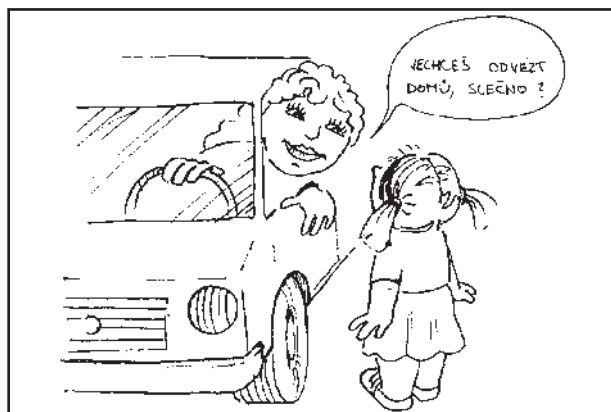

Co udělám?

B6

Zakroužkuj obrázky, kde se děti zachovaly správně, a přeškrtni ty, kde udělaly velkou chybu. Co by se jim mohlo stát?

Už se ti někdy stalo něco podobného? Co jsi udělal(a)?

Zakroužkuj obrázky, kde se děti zachovaly správně, a přeškrtni ty, kde udělaly velkou chybu. Co by se jim mohlo stát?

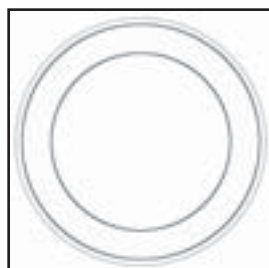
Už se ti někdy stalo něco podobného? Co jsi udělal(a)?

Co říkají značky?

B8

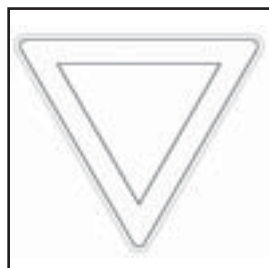
Spoj dopravní značky s jejich názvy a vybarvi je.

**ZÁKAZ VJEZDU VŠECH
VOZIDEL
(V OBOU SMĚRECH)**

**ZÁKAZ ODBOČOVÁNÍ
VPRAVO**

**HLAVNÍ
POZEMNÍ KOMUNIKACE**

**KŘÍŽOVATKA S VEDLEJŠÍ
POZEMNÍ KOMUNIKACÍ**

**POZOR, PŘECHOD PRO
CHODCE**

**STŮJ, DEJ PŘEDNOST
V JÍZDĚ!**

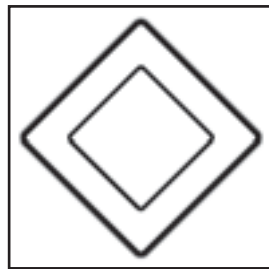
**ZÁKAZ VJEZDU VŠECH
VOZIDEL**

**PODCHOD NEBO
NADCHOD**

ZÁKAZ VSTUPU CHODCŮ

**ŽELEZNIČNÍ PŘEJEZD
BEZ ZÁVOR**

DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ!

**STEZKA PRO CHODCE
A CYKLISTY**

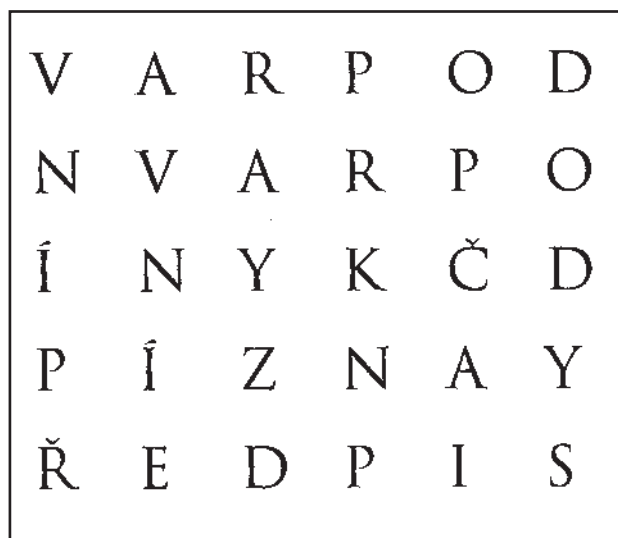

Víš, co musí udělat cyklista před tím, než odbočí na křižovatce?

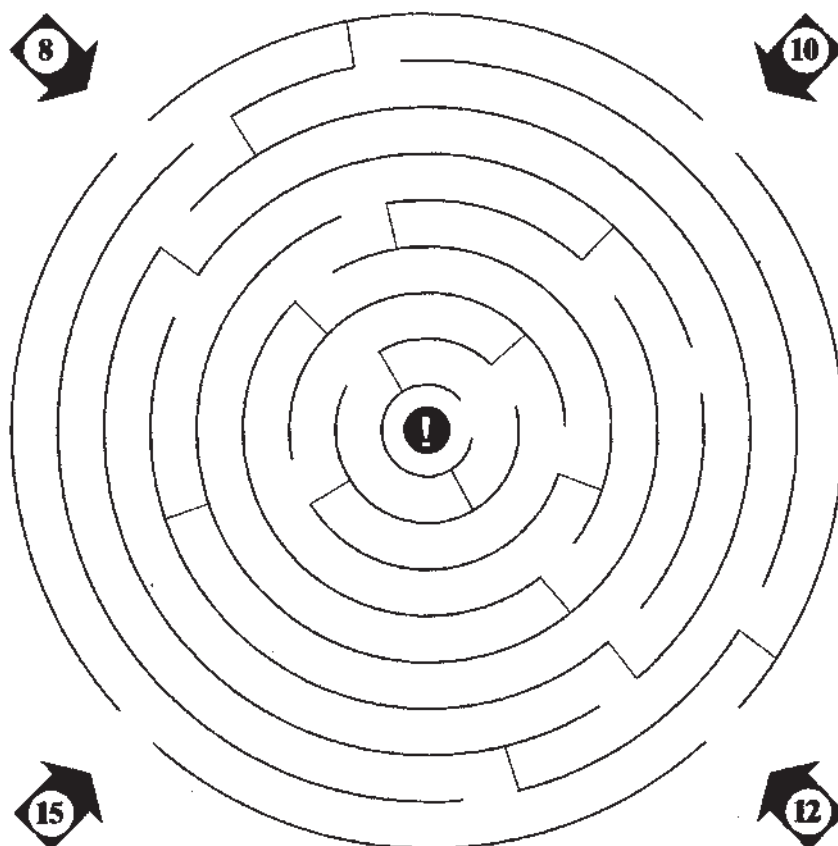
.....
.....

Jakmile s kolem vjedeš na silnici, musíš jako ostatní řidiči znát a dodržovat

..... a pozorně sledovat
.....

Víš, od kolika let smíš jako cyklista jezdit sám po silnici? Nezapomeň, že musíš dobře znát dopravní značky a bezpečně ovládat jízdu na kole.

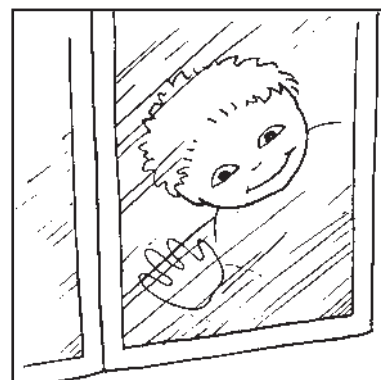
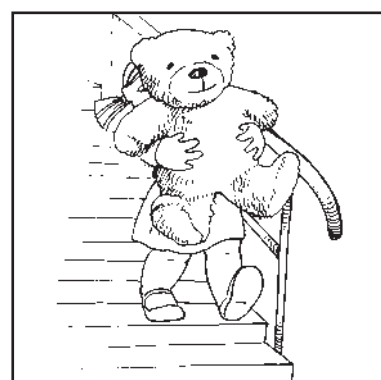
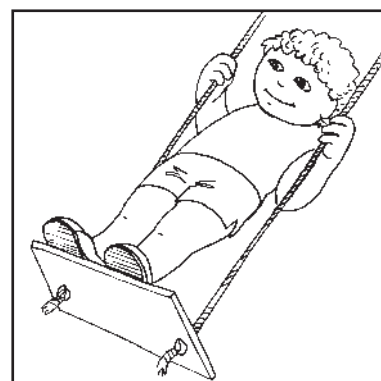
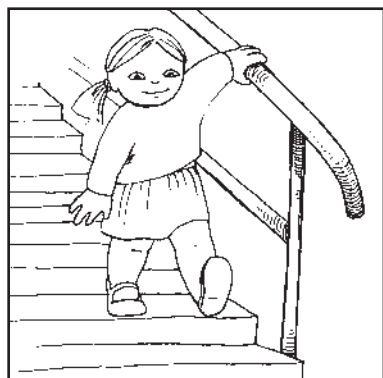

Pozor, nespadni!

B10

Spoj obrázky, které patří k sobě. Zakroužkuj ten, na kterém se děti chovají správně. Obrázky si vybarvi.

Jak se neutopit

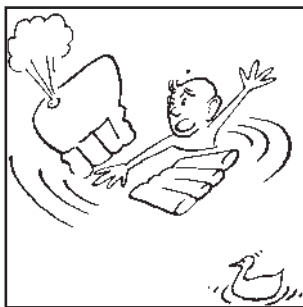
C1

Obrázky v každém komiksu jsou zpřeházené. Napiš do okénka jejich správné pořadí. Zakroužkuj to číslo obrázku, na kterém kluci udělali chybu, která vedla k úrazu. Co bylo špatně?

Na matračce

☐ „Na matračce se bráchovi nic nestane.“

☐ „... pomóc!!!“

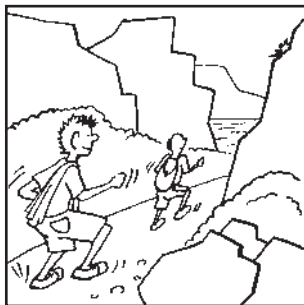

☐ „Jen, jeď, to zvládneš!“

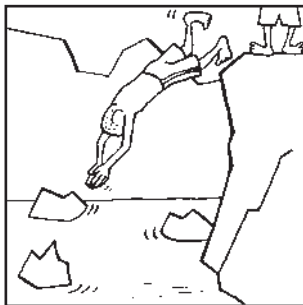

☐ „Přece si nebudeš brát rukávky, ty troubo!“

V lomu

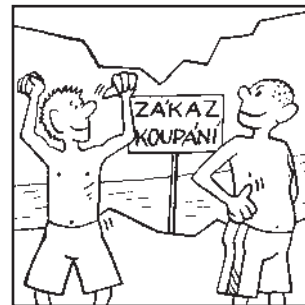
☐ „Nikdo tam nebude, natrénujem skoky.“

☐ „... jedu!!!“

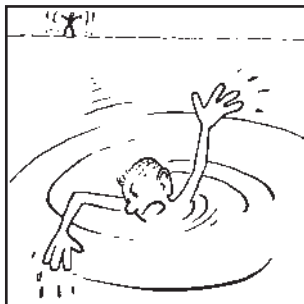

☐ „Auu, moje hlava, mně teče krev... !!!“

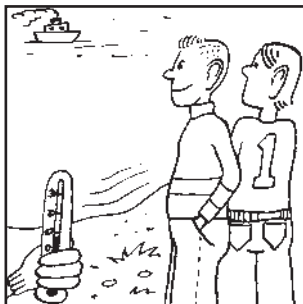

☐ „Vždyť se přece nejdem koupat, no ne?“

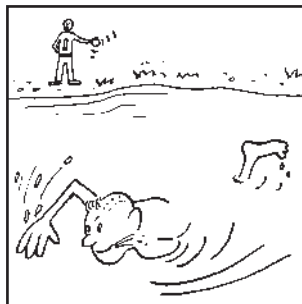
Na přehradě

☐ „... vydrž, doběhnu pro pomoc...“

☐ „Fuj, to je ale zima!“
„Neboj to zvládnu.“

☐ „... makej, čas máš dobrej!“

☐ „Připrav se, pozor, teď!“

David, Eva a Filip jsou spolužáci z jedné třídy. Davidův starší brácha závodně šermuje, a tak se jednou o přestávce chtěl David pochlubit, že to také umí. Jak to mohlo dopadnout, zjistíš ve dvou verzích příběhu. Doplň do bublin, co asi David, Eva a Filip říkají.

Diagram illustrating a sequence of events and dialogue bubbles for a story about David's attempt at fencing.

The sequence consists of several panels and dialogue bubbles:

- Panel 1:** David is sitting on a bench, holding a fencing foil. He is looking at it with interest. A large empty oval bubble is to the left, and a smaller one is to the right.
- Panel 2:** David is standing and talking to a boy (Filip). David is holding the foil and looking excited. A large empty oval bubble is to the left, and a smaller one is to the right.
- Panel 3:** A close-up of David's face. He has a confused or worried expression, with question marks around his head. A large empty oval bubble is to the left, and a smaller one is to the right.
- Panel 4:** David is sitting on a bench, holding the foil. He is looking at it with interest. A large empty oval bubble is to the left, and a smaller one is to the right.
- Panel 5:** David is standing and talking to a boy (Filip). David is holding the foil and looking excited. A large empty oval bubble is to the left, and a smaller one is to the right.
- Panel 6:** David is sitting on a bench, holding the foil. He is looking at it with interest. A large empty oval bubble is to the left, and a smaller one is to the right.
- Panel 7:** David is standing and talking to a boy (Filip). David is holding the foil and looking excited. A large empty oval bubble is to the left, and a smaller one is to the right.
- Panel 8:** David is sitting on a bench, holding the foil. He is looking at it with interest. A large empty oval bubble is to the left, and a smaller one is to the right.
- Panel 9:** David is standing and talking to a boy (Filip). David is holding the foil and looking excited. A large empty oval bubble is to the left, and a smaller one is to the right.

Když přijdu o zrak, už nemůžu...

.....

.....

.....

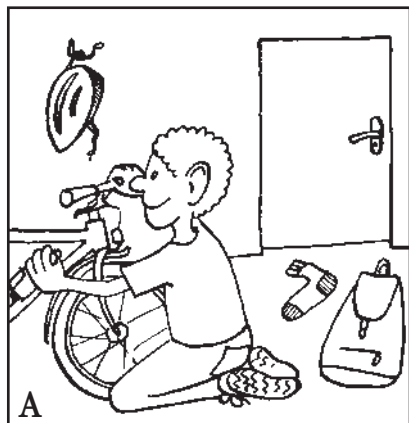

Jak jsem boural na kole

C3

Aleš vytáhl po zimě své kolo a řekl si, že ho vyzkouší...

Jak by mohl takový příběh pokračovat? Začátek a konec příběhu určují obrázky A a E. Vyber si jeden z obrázků B, C nebo D a napiš příběh o tom, co se Alešovi stalo.

.....

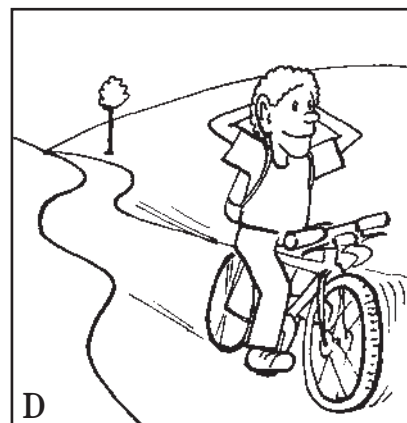
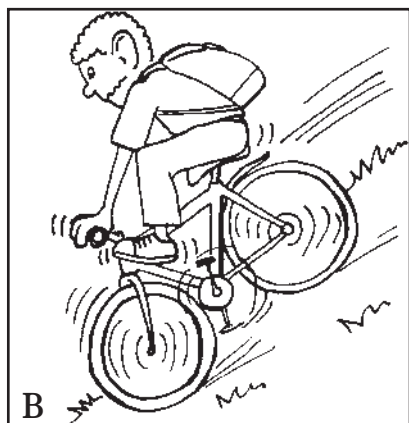
.....

.....

.....

.....

.....

.....

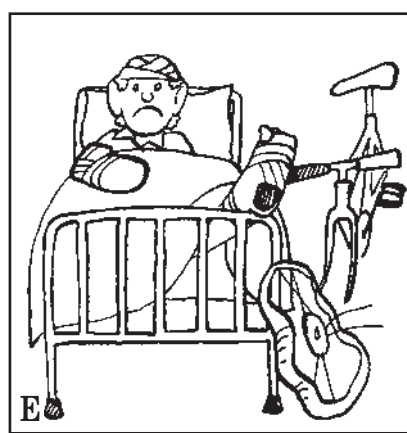
.....

.....

.....

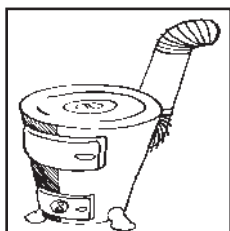
.....

.....

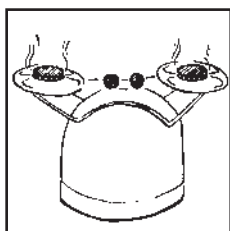
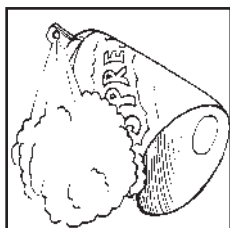
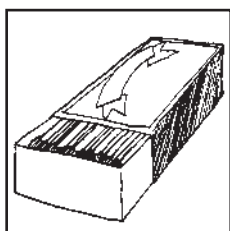

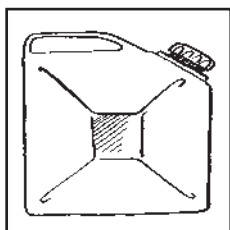
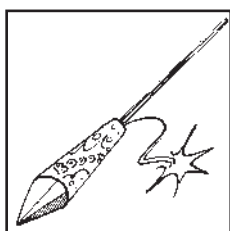
Přečti si příběhy o nezbedných dětech a do prázdných míst doplň chybějící slova. Pomohou ti obrázky. Pak příběhy dokonči. Co by se mohlo dětem stát? Čím mohou být předměty na obrázku nebezpečné? Víš, jak by se měly děti chovat, aby se jim nic nestalo?

Luděkovi byla od rána zima, a tak si usmyslel, že zatopí ve starých Zapalování upřeně pozorovala malá Anička. Nejvíce jí líbily malé ohýnky od škrtnutých, a tak smutně škemrala, až jí dal Luděk na hraní celou krabičku, aby si to taky zkoušela. Za malou chvíli přiskotačila Helenka, která v rohu pod stolem našla lahvičku od „Asi už je prázdná“, pomyslela si, „tak to ji můžu klidně hodit do kamen!“

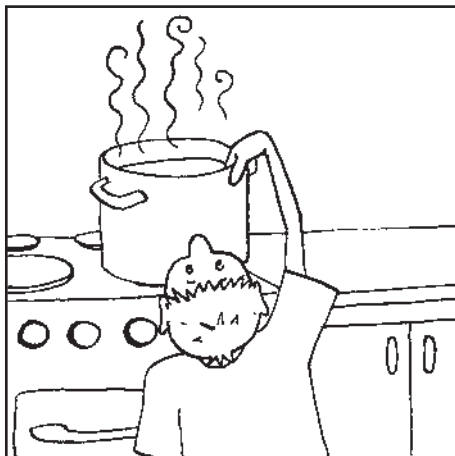

Lenka měla velký hlad a začala si sama vařit oběd. Zapálit plynový šlo lehce. Lenka se chvíli dívala, jak se mihotají modré plamínky a pak začala krájet zeleninu do polévky. Za chvíli ji ale vyrušilo veselé halekání. Na zahradě se seběhly všechny děti a chystaly se pořádně oslavit Lucčiny narozeniny. „Na začátek takové slavnosti se nejlíp hodí pořádná salva“, řekl Pavel a zapálil „Jupíí“, jásal Petr s Luckou, „a pak si uděláme pořádný oheň“ a táhli z garáže s benzínem.

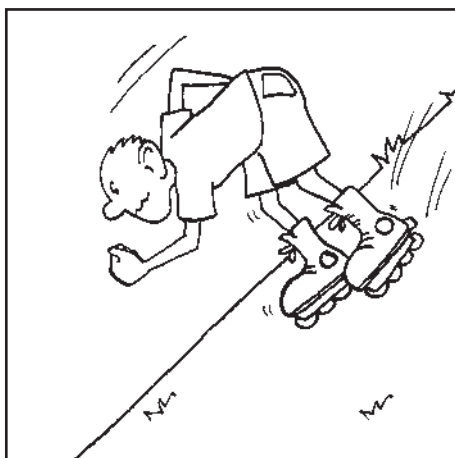

Pozorně si přečti celý Tondův příběh, podtrhni a vysvětli všechny chyby, které Tonda během dne udělal. Kdo z vás jich objeví nejvíc?

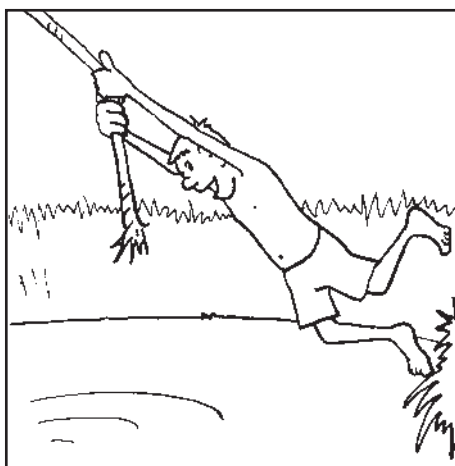

Hned, jak se Tonda ráno probudil, vyskočil z postele a sklouzl se dolů po zábradlí. Chtěl se totiž podívat, co bude k snídani. Na plotně stál velký hrnec. Tonda neviděl, co v něm je. Natáhl se a píchl dovnitř prstem. Vločková kaše. Fuj! Měl chuť na chleba s marmeládou. A protože marmeláda byla až v nejvyšší polici ve spíži, přitáhl si starou rozklíženou židli a vylezl na ni. Chleba byl na povrchu sice trochu plesnivý, ale to Tondovi vůbec nevadilo a spokojeně si pochutnával.

Venku krásně svítilo sluníčko a Tonda napadlo, že je den jako stvořený pro projížďku na kolečkových bruslích. Až na vršku vysokého kopce si uvědomil, že si zapomněl chrániče kolen a loktů. Pozdě! Jel dolů z kopce jako o závod a dole pod kopcem šikovně prokličkoval mezi auty, která na něj hlasitě troubila. Při zpáteční cestě ochutnal několik zářivě červených bobulí, které rostly na keřích podél cesty. Brrr! Jak byly hořké!

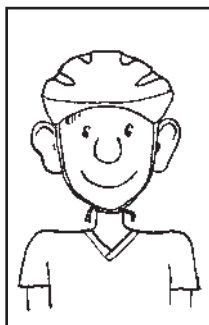
Odpoledne se Tonda vydal k řece. Došel až k místu, kde ještě nikdy předtím nebyl. Voda se tam valila přes obrovské kameny a Tonda dostal chuť pořádně se vykoupat. Skočil do vody překrásnou šipku a pak se několikrát zhoupal na starém zpuchřelém provaze, který visel nad vodní hladinou. Báječné!

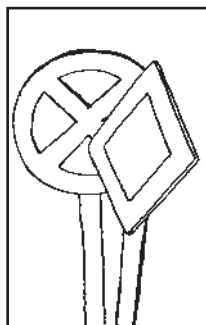
U řeky se dalo dělat tolik zábavných věcí! Tonda tam strávil celé odpoledne. K večeru však dostal obrovskou žízeň. Na břehu objevil starý kelímek od jogurtu, nabral do něj vodu z řeky a pořádně se napil. Potom se pomalu vydal domů. Cestou Tondovi přibrzdilo nablýskané červené auto a usměvavý řidič mu nabídl, že ho odveze až před dům. To je ale hodný člověk, pomyslel si Tonda, když nastupoval do auta. A pak už jen přemýšlel o tom, jaký dnes prožil krásný den.

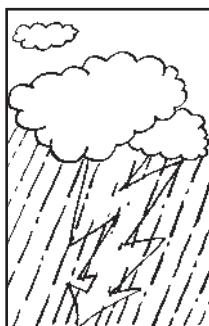
Najdi ve třídě někoho, kdo:

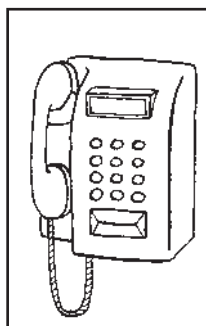
Jezdí na kole vždy
s ochrannou helmou:

Zná dopravní značky:

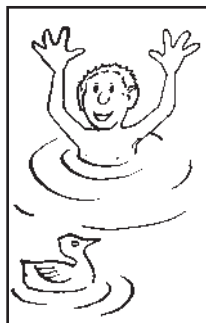
Ví, co dělat v přírodě
při bouřce:

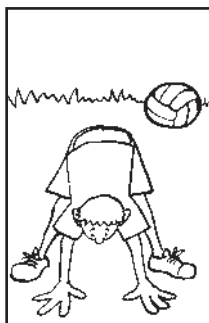
Zná telefonní číslo na
policii:

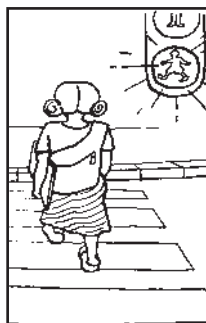
Nikdy by nikam nešel
s cizím člověkem:

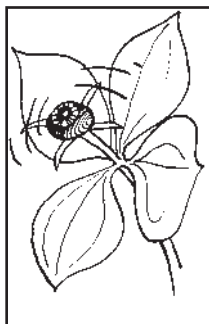
Umí dobře plavat:

Vždy se před
sportováním rozcvičí:

Ví, jak se správně
přechází silnice:

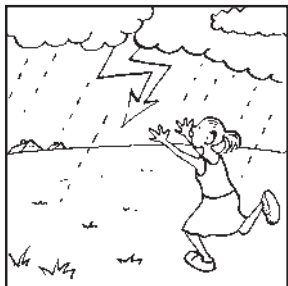
Rozezná jedovaté a
léčivé rostliny:

Umí odmítnout, když
po něm někdo chce
něco nepříjemného:

Pět kamarádů – Hanka, Lenka, Tomáš, Robert a Jakub – se vydalo na výlet. Sluníčko svítilo, na nebi nebyl ani mráček a děti se radovaly, jak se jim výlet krásně daří. Až k večeru se celá obloha zatáhla černočernými mraky. Blížila se velká bouřka. Kamarádi se nemohli dohodnout, co se má v přírodě při takové bouřce dělat. A tak každý udělal, co považoval za nejsprávnější. Poznáš, který z kamarádů se zachoval nejlépe a jaké chyby udělali ostatní? Jak by ses zachoval(a) ty?

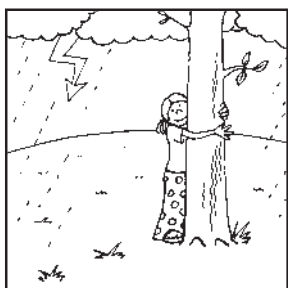

Hanka se rozeběhla přes velkou louku k nejbližší vesnici.

Udělala chybu?

ANO – NE

Proč?

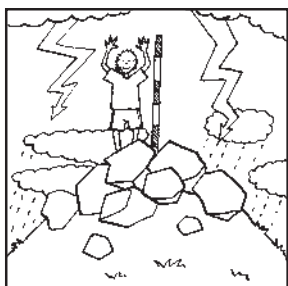

Lenka se schovala pod vysoký osamělý strom.

Udělala chybu?

ANO – NE

Proč?

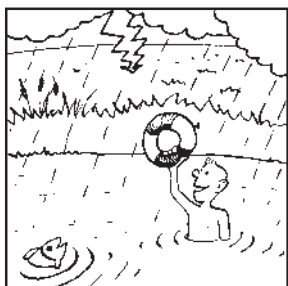

Tomáš vylezl na nejvyšší kopec, aby mohl bouřku pozorovat.

Udělal chybu?

ANO – NE

Proč?

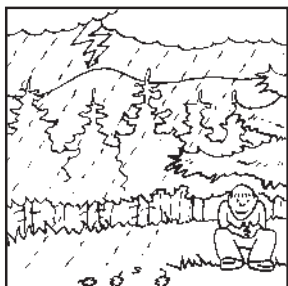

Robertovi bouřka nevadila a tak se šel vykoupat do rybníka.

Udělal chybu?

ANO – NE

Proč?

Jakub se přikrčil v hustém lesíku a čekal, až bouřka přejde.

Udělal chybu?

ANO – NE

Proč?

Najdi ve větách schovanou věc, napiš její název do rámečku a u každé vysvětli, čím může být nebezpečná nebo k čemu se používá.

1. Maršál Kokrhel mašíruje po poli.

2. Dobře tě zachumlám.

3. Bobr zdymadlem neproleze.

4. Nůž naostří Kačka!

5. Označ každý strom v lese.

6. Proč šlape Slávek na čáry?

7. Odnese kus prejtu dědovi.

8. Anglický Sir Karambol přijel.

Doplň do vět chybějící slovo.

..... zabrání proražení lebky.

Když nemám správně seřazené, nestihnu zastavit a vybourám se.

Každý, kdo jezdí na kole na silnici, musí znát dopravní

Správný chodí na procházku s košíkem a na vodítku.

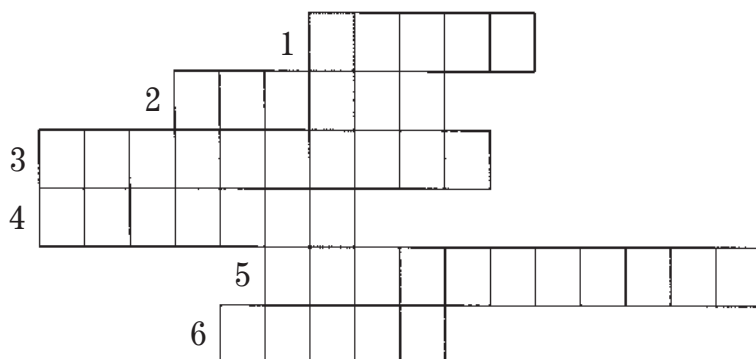
Profesionální cyklista pravidelně kontroluje a promazává

Když najdu, nesahám na ni a řeknu to dospělému.

Ani prázdný obal od nikdy neházím do ohně.

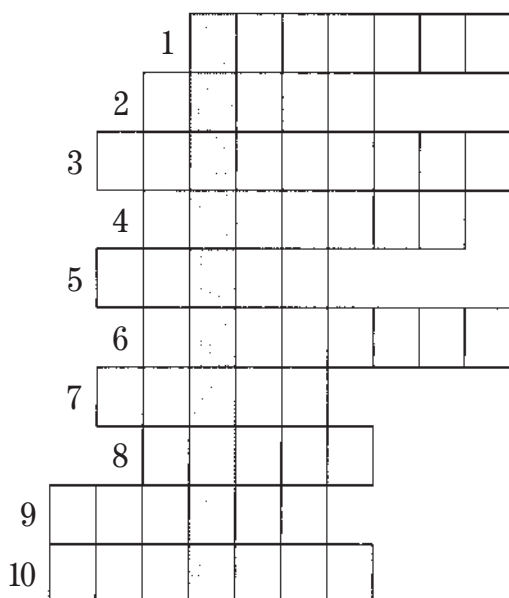

Abych mohl zastavit včas, musím mít seřízené (1). Tašku s nákupem nevozím na řídítkách, ale na (2). Ruce jsou nejlépe chráněny (3). Abych byl v noci vidět, musím mít světla a (4). Při odbočování musím vždy (5). Hlava je velice křehká. Každý správný cyklista má na hlavě (6).

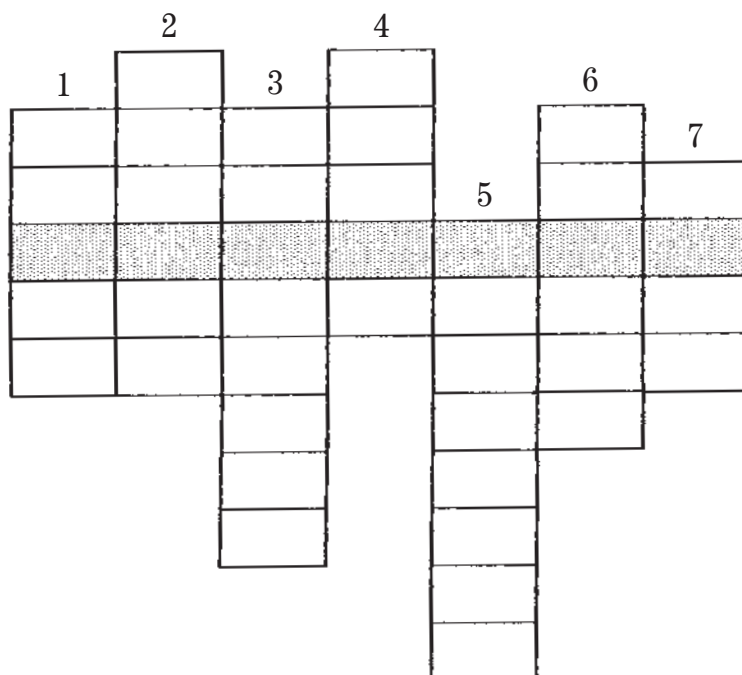
Jaký úraz hrozí Neplechům?

Na kamnech stojí (7) plný (2) polévky a malá Alenka si stoupá na židli a chce ji zamíchat. Karlík ji varuje, že je to nebezpečné a pokračuje ve své oblíbené hře na elektrikaře a šťourá se šroubovákem v elektrické (4), kde mu hrozí rána elektrickým (1). Luděk se chystá k chemickému pokusu, hledá škrtátko a přemýšlí, zda se spisovně říká (8) nebo (10). Škrtátko ale ani po pěti minutách nenajde, a tak si vezme tatínkův nový (3). Helena jde večer na rande, proto si natočila vlasy, bohužel v koupelně na kraji umyvadla nechala ležet ještě horkou (5). Tatínek usnul při opravování auta, a proto si nevšiml, že největší raubíř Pavel hledá v garáži s cigaretou v puse kanystr s (6), aby doplnil nádrž svého mopedu. A maminka? Ta nic netuší a opaluje se v žáru poledního (9).

Jede-li více kol po silnici ve skupině, musí jet u pravé krajnice v řadě (viz tajenka).

Aby se kola točila, musí se občas (1). Je vhodné s sebou vozit (2) na drobné opravy, ruční (3) na dohušťování pneumatik a (4) proti krádeži. Kvůli dešti musíme mít (5). Když chceme, aby o nás chodci věděli, použijeme (6). Jestliže píchne, musíme vyměnit nebo zalepit (7).

Z prvního slova vyškrtej písmena druhého slova a zbylé písmeno zapiš do tajenky.

Taneční zábava – zdomácnělý vlk

Posun nohy – část lidského těla

Zavazadlo – citoslovce frknutí

Zvuk při bouřce – smrtelná nemoc

				–				=	
				–				=	
				–				=	
				–				=	

				–				=	
				–				=	
				–				=	
				–				=	
				–				=	
				–				=	

Bicykl – hlt, doušek

Vzdech – představa ve spánku

Část ruky – citoslovce tišení

Chyba, závada – velké množství lidí

Bodavý hmyz – čára souměrnosti

Krátký kabát – černý zpěvný pták

Roh místnosti – omastek

Nástroj k orání – louka podél řeky

Velký kopec – co má nosorožec na nose

Citoslovce křupnutí – hokejový kotouč, touš

Bílé pečivo dlouhého tvaru – plátěný pytel

Plátěný přístřešek – stovky

Strom se srdčitými listy – povel ke střelbě

				–				=	
				–				=	
				–				=	
				–				=	
				–				=	
				–				=	
				–				=	

Zkus vymyslet vlastní křížovku o úrazech nebo o tom, jak se před nimi chránit!

Kvido byl vždycky nejlepší a nejrychlejší. S bruslemi jakoby se už narodil. Vždycky nosil modrou kšiltovku. Měl rád volnost a vítr kolem hlavy. Velice rychle se naučil přemety a otočky na U-rampě. Ale jeho největší touhou bylo sjet tu nejprudší dvouproudovku ve městě a překonat svůj starý rychlostní rekord. A hlavně – ten adrenalin. Podařilo se mu přemluvit Ludvíka, aby do toho šel s ním. Vsadili se, kdo bude dole rychleji. Soudci byli kluci ze třídy. Ludvík byl rychlejší, ale nestihl zastavit na červenou a vjel do křižovatky. Auto už nestihlo zabrzdit. Kvido tedy vyhrál? Další zbytečné úmrtí.

Byla celá událost náhoda, nebo můžete najít některé příčiny? Jaké to jsou?

.....

.....

Kde a kdy nastal kritický okamžik?

.....

.....

Jak celá událost ovlivní život Kvida a ostatních chlapců? Co se asi stane s řidičem auta?

.....

.....

Kdo nese odpovědnost za tragédii?

.....

.....

Pokud bys byl(a) na místě Ludvíka a někdo by se s tebou chtěl vsadit, jak bys reagoval(a)?

.....

.....

Kdo a kde udělal chybu?

.....

.....

Jak se měli kluci chovat, aby k tragédii nedošlo?

.....

.....

Konečně začalo jaro a Jana se s přáteli mohla vydat na první výlet na kole. Byla ráda, že mají sraz až v jedenáct hodin dopoledne, alespoň si stihne dát po dlouhé zimě kolo do pořádku. Jana se probudila v půl jedenácté – samozřejmě zaspala, rychle se oblékla, nasadila čelenku, nasnídala se, sbalila svačinu, popadla kolo a vyjela. Protože Jana je výborná a rychlá cyklistka, přijela na místo srazu včas. Skupinka vyjela z Horní Lhoty a vydala se na sever do Dolní Lhoty. Hned za vesnicí je vždycky nej příjemnější část cesty. Nemusí se šlapat, protože se jede z kopce, na silnici není téměř žádný provoz. Jana si, jako vždycky, mohla s ostatními v klidu vyprávět, co zažila na pátečním večírku. V polovině kopce u odbočky k rybníku ze zatáčky vyjelo auto. Jak byla Jana zabraná do hovoru, auta si nevšimla a ve velké rychlosti do sebe narazili. Kamarádi ihned zavolali záchranku. Při pádu na hlavu si Jana poškodila zrakové centrum v mozku. Přišla o zrak.

Byla celá událost náhoda, nebo můžete najít některé příčiny, jaké to jsou?

.....

.....

Kde a kdy nastal kritický okamžik?

.....

.....

Jak celá událost ovlivní život Jany a kamarádů?

.....

.....

Co všechno musíš zkontrolovat, než vyjedeš na kolo?

.....

.....

Jaké chyby se v příběhu vyskytly a jak se měla Jana s kamarády chovat, aby k tragédii nedošlo?

.....

.....

Kdo nese zodpovědnost za tragédii?

.....

.....

Jaké vybavení a jaké oblečení musíš mít při jízdě na kole?

.....

.....

Rozhodnutí je na tobě

D3

Zaškrtni, zda je chování nezodpovědné, nebo zodpovědné a vysvětli proč.

Než se vrhnu do nějakého dobrodružství, předem si promyslím všechna rizika.

☐ N ☐ Z

Odskočím si za kamarádem a nechám tříletého sourozence samotného v kuchyni – vždyť je to jen na chvíli.

☐ N ☐ Z

Sám musím dělat něco pro to, abych byl zdravý a aby se mi nestal úraz.

☐ N ☐ Z

Přemluvím kamaráda, aby se nebál a sjel se mnou na bruslích prudkou silnici.

☐ N ☐ Z

Svoje síly odhadovat nemusím, zvládnou všechno, na co pomyslím.

☐ N ☐ Z

Zastanu se spolužáka, kterému se ostatní smějí, že nechce experimentovat s nalezenými chemikáliemi.

☐ N ☐ Z

Všichni říkají, že nosit helmu je zbytečné, a tak ji nenesím ani já.

☐ N ☐ Z

Na dětském hřišti se nemůže nic stát, mohu tam nechat pětiletého bratra klidně samotného.

☐ N ☐ Z

Mně se nikdy nic stát nemůže.

☐ N ☐ Z

Když mám malého sourozence, elektrické zásuvky jsou chráněné krytkou.

☐ N ☐ Z

Můj pes je hodný a má rád děti, tak ho mohu vodit na hřiště bez košíku.

☐ N ☐ Z

Vždy piji jen to, o čem stoprocentně vím, že je pitné – ani doma nepiji z první lahve, kterou uvidím.

☐ N ☐ Z

Cyklista má výhodu, že se může pohybovat po chodníku i po silnici, ale protože cyklista neřídí auto, nemusí znát dopravní předpisy.

☐ N ☐ Z

Napište definici:

Nezodpovědné chování je

.....
.....

Zodpovědné chování je

.....
.....

Zaškrtni, zda je výrok pravda, nebo lež a vysvětli proč.

Úraz se stává náhodou, nedá se proti tomu nic dělat.

(P)

(L)

Rozcvičování před sportem je naprosto zbytečné, jenom se unavím.

(P)

(L)

Léčba jedné těžké popáleniny stojí kolem dvou milionů korun.

(P)

(L)

Odrázky a světla na kolo musím mít i za šera a za deště.

(P)

(L)

Cyklistická přilba je škodlivá, protože se v ní potí hlava.

(P)

(L)

Jedovaté tekutiny poznám podle barvy a vůně.

(P)

(L)

Nebezpečnou hračkou se pro malé děti mohou stát obyčejné věci, jako např. korálky či igelitová taška.

(P)

(L)

Pravidelné hrátky s výbušninou přispívají k odolnosti proti ohni.

(P)

(L)

Už od tří let by měly děti pro jistotu vědět, kde jsou schované všechny léky.

(P)

(L)

Pestré oblečení na kole je nebezpečné, protože rozptyluje řidiče.

(P)

(L)

I na dětských hřištích můžeme najít velice nebezpečné předměty.

(P)

(L)

Zvonek nepatří do povinné výbavy cyklisty.

(P)

(L)

Vždy můžeme vypátrat příčinu úrazu.

(P)

(L)

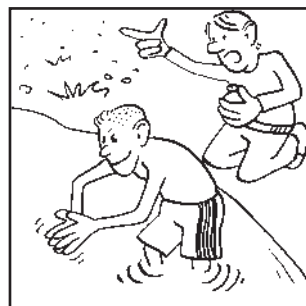
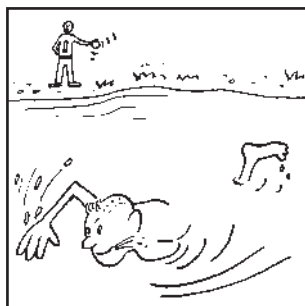
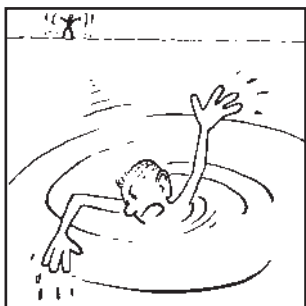
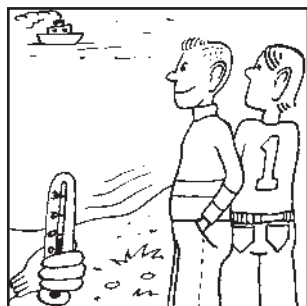
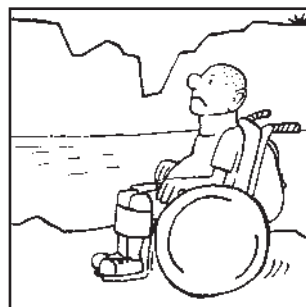
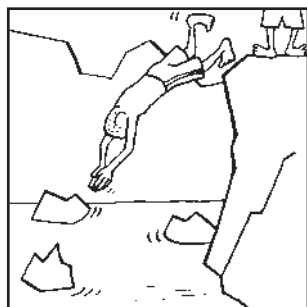
Pokud nejsme v autě připoutaní, můžeme při nárazu proletět sklem už při rychlosti 30 km/h.

(P)

(L)

Obrázky v komiksech jsou přeházené. Do okénka napiš jejich správné pořadí a do prázdných řádků dopiš, co postavy říkají nebo co si myslí.

Kdo a kde udělal chybu?

Proč může být nebezpečné plavání v přehradě?

Jak se po neštěstí změní životy kluků?

Jak se měli kluci chovat, aby se nikomu nic nestalo?

Detektiv Hruška seděl v nevelké pracovně v hlubokém křesle a kouřil višňovou dýmku... Tohle je zatraceně zapeklitý případ. Detektiv si znova přehrává všechny podrobnosti případu a tuší, že rozluštění už je blízko...

...včera večer v 19:38 ho zavolali do nemocnice, kam přivezli těžký případ. Chlapci bylo teprve 12 let. Jmenoval se Kuba. Určitě musel trpět: byl bledý jako stěna, špatně dýchal, bolelo ho břicho. Když se u jeho lůžka objevil detektiv Hruška, Kuba jen slabě zašeptal, že ho bolí hlava.

Celý večer pak detektiv vyslýchal všechny možné svědky, po hodině se mu podařilo najít Kubovi rodiče a až druhý den ráno mohl mluvit s jeho kamarády. Jo, jo, to by sedělo, pomyslel si Hruška, tak by to mohlo být...

...13:00 Kubovi rodiče s pětiletou Janičkou odjeli na celé odpoledne k babičce.

14:10 Kuba má sraz s kamarády ze třídy a všichni společně odchází na kopec Větrník za město pouštět draka. Celé odpoledne kluci běhali po kopci a jejich drak lítal nádherně...

Detektiv Hruška si na chvíli zavzpomínal na své dětství, když se zlaté slunce opíralo do barevného listí... ale zpět k případu.

Všichni chlapci se ve svých výpovědích shodli na tom, že asi po hodině si Kuba sedl a stěžoval si na bolest hlavy a chtěl jít domů dřív. Kluci si ale mysleli, že Kuba je padavka a chce trhat partu, a přemluvili ho, aby s nimi ještě zůstal venku.

17:00 Začalo pršet a všichni chlapci se společně vydali zpátky domů do města.

17:20 Viděla sousedka Kubu, jak si odemyká dveře a jde domů. Rodiče ještě nebyli doma. Z domova Kuba pak už neodešel.

Večer kolem 18:30 přišli domů rodiče a pár minut na to odvezla sanitka Kubu do nemocnice. První pomoc, číslo 155, zavolali rodiče, když našli Kubu na zemi.

Co se ale dělo doma? Bylo tam něco nebezpečného? Detektiv Hruška se znova zamyslel, popotáhl ze své višňové dýmky, napil se horkého čaje a znova se pohroužil do případu...

...Když včera večer přišli rodiče domů, našli na stole různé léky, i když Kubova maminka večer před tím všechno ze stolu uklízela. Detektiv si znova v hlavě přehrál tu nejdůležitější část rozhovoru:

„Aha, a jak vaše domácí lékárnička vypadá?“ zeptal se Hruška.

„Obyčejná krabice od bot a máme ji položenou v ložnici pod postelí,“ odpověděla maminka.

„Bere u vás někdo pravidelně léky?“ zeptal se Hruška.

„Ne, to ne. Ale minulý týden u nás byla babička a ta si brala léky vždy po snídani, po obědě a po večeři,“ řekla maminka. A malá Janička, která jí seděla na klíně, radostně vyprávěla: „Babička si vždycky brala jiné tabletky. Byly takové hezky barevné, říkala jim bonbonky pro babičky.“

Detektiv se pečlivě rozhlédl po pokoji a padla mu do oka láhev od balené vody na stole se zbytkem nějaké tekutiny: „Co je v té láhvi?“ zeptal se Kubovy maminky.

„To je moje láhev s hnojivem na květiny, ale kde se tu vzala?“

Inspektor Hruška o celé záhadě chvíli přemýšlel a po chvíli uvažování, splétání a rozplétání mu bylo všechno jasné.

Víš také ty, co se stalo a proč se to stalo?

Čím se provinili kamarádi, rodiče, ale také sám Kuba?

- A. Rád(a) chodím s přáteli ven.
B. Je pro mě důležité chodit dobře oblečený(á).
C. Rád(a) hraji počítačové hry.
D. Rád(a) jezdím na kole.
E. Rád(a) poslouchám svoji oblíbenou hudbu.
F. Je pro mě důležité, jak vypadám a jakou mám postavu.
G. Rád(a) cestuji a poznávám cizí země.
H. Je pro mě důležité vědět, že umím dobře
I. Rád(a) sportuji.
J. Rád(a) chodím do kina nebo se dívám na filmy v televizi.
K.
L.
M.

--	--	--	--	--	--

Ted'si predstav, že by se ti stal úraz (vyber a zakrúžkuj jednu z možností):

...a ty bys následkem toho
ochrnul(a) a musel(a) jezdit
na invalidním vozíku.

...a ty bys oslepl(a).

...a ty bys měl(a) následkem
opaření nebo popálení
zjižený obličej a část těla.

Jak by tento úraz zasáhl do všeho, co máš rád(a) a co je pro tebe důležité? Škrtni si v rámečcích ty věci, které bys následkem úrazu už nemohl(a) dělat.

Představ si a napiš, jak by tento úraz změnil tvůj každodenní život. Co bys mohl(a) a nemohl(a) dělat? Mohl(a) bys přijít o některé kamarády?

[illegible]

Takové krátké články najdeš v novinách často. Dozvíš se v nich, kdo si vlastní nebo cizí neopatrností přivodil menší či vážnější úraz. Úrazů se však děje daleko více, než je zaznamenáno v novinách. Prohlédni si nejdříve články z novin a podtrhni barevně:

Co se stalo (událost, situace)

Komu

Proč

Kdo to zavinil

Jaké to mělo následky

Jak tomu šlo zabránit

I ty už jsi se jistě někdy dostal do nebezpečné situace. Zkus si zahrát na novináře a napsat do „černé kroniky“ článek o tom, co se mohlo stát a jak to mohlo dopadnout.

Dívka se zranila odloženou zbraní

Zlín Při manipulaci s volně odloženou zbraní se v pátek postřelila 11letá dívka z Napajedel na Zlínsku. Zbraň značky Flobert odložil na stůl otec, který se ji chystal vyčistit. Dívka utrpěla drobná poranění na hrudníku, řekl večer mluvčí zlínské policie Ivo Mitáček.

Dívka zbraň chytila ve chvíli, kdy 38letý otec nechal zbraň ležet na stole a telefonoval. V nestřeženém okamžiku vyšel výstřel. (ČTK)

Hra na fakíra skončila popálením

Liberec Těžkými popálenými skončila pro patnáctiletého chlapce z Liberce hra na fakíra. V úterý večer ho chtěl předvést vrstevníkům na dětském hřišti. Na klacek namotal hadr, zapálil ho a pak na něj vypusť technický benzin. Vzápětí se na něm vznalo oblečení. Chlapec má vážné popáleniny obličeje a hrudníku, zasaženy jsou i dýchací cesty. (ČTK)

Čtyřletá dívka přežila pád z třetího patra

Karviná (les, pol) - Obrovské štěstí měla čtyřletá Pavlínka z Karviné, která ve čtvrtek večer vypadla z okna dětského pokoje ve třetím patře. Skončila sice s těžkým poraněním v ostravské fakultní nemocnici, ale přežije.

„Dívka má četné zhmožděny. Je ve vážném stavu, ale není v ohrožení života,” řekl vedoucí lékař dětského oddělení intenzivní a resuscitační péče anesteziologicko-resuscitační kliniky René Hrdlička.

Pavlínka, která spadla na trávník před domem zhruba z osmi-metrové výšky, zůstane na ARO asi čtyři dny, potom ji přeloží na standardní pokoj. „Dítě mělo velké štěstí, že jeho pád zbrzdilo křoví,” dodal lékař. Případ šetří policie. „Dívka vypadla z okna ve čtvrtek před osmou hodinou večer, když byla doma sama. Její rodiče odešli do práce na noční službu. Hlídat ji měl třináctiletý bratr. Ten však byt uzamkl a odešel s

kamarády před dům,” uvedla policejní mluvčí Dagmar Bednarčíková.

Matku dítěte už policie vyslechla. „Výpovědi svědků nezveřejňujeme,” uvedla Bednarčíková s tím, že zatím nic nenásvedčuje trestnímu stíhání. „Vše nasvědčuje tomu, že šlo o nešťastnou náhodu,” řekla Bednarčíková.

Tragicky naopak skončil včera pád patnáctiměsíčního chlapce schodišťovou šachtou panelového domu v Přesticích. Ten dopad nepřežil. Policisté zahájili trestní stíhání jeho otce pro ublížení na zdraví z nedbalosti. Dítě se dostalo z bytu ve čtvrtém patře pravděpodobně tak, že jeho o rok starší bratr otevřel dveře na chodbu v okamžiku, kdy byl otec - pečující o potomky na mateřské dovolené - na záchodě. „Chlapec slezl nebo se skutálel do mezipatra, a tam propadl mezi zábradlím,” informovala mluvčí západočeských policistů Milada Suchá.

Skruž zabila osmiletého chlapce

Moravský Písek - Osmiletého chlapce, který si v Moravském Písce na Hodonínsku hrál na právě opravované silnici, zavalila ve čtvrtek večer betonová skruž. Dítě bylo na místě mrtvé.

Ulice v centru obce, kde se tragédie stala, je už měsíc staveniště. Mrtvý osmiletý chlapec se sem se svými rodiči přistěhoval teprve nedávno.

„Děti si tady na ulici hrají denně. Na vesnici je to tak. Bohužel, je to tragédie,” řekla mladá žena z Moravského Píska. „Je běžné, že si tady děti hrají. Co mají dělat. Vydou z domu a jsou na staveništi,” řekl zástupce zdejšího starosty Zdeněk Janík.

Obec zadala stavbu hodonínské firmě. Skruž umístili bez vědomí stavbyvedoucího na střed jednoho z jízdních pruhů dva zaměstnanci fir-

my. „Skruž povalili na zem a tím ji zabezpečili proti převrácení. Chtěli zabránit vjezdu vozidel na opravovanou vozovku,” popsala událost hodonínská policejní mluvčí Dana Prajková.

Druhý den ve čtvrtek ráno jeden z mužů betonový kolos postavil tak, aby nebránil vjezd nákladnímu vozu se stavebním materiálem. Zapomněl ho však zajistit.

„Odjíždějícímu řidiči auta řekl, že skruž později zajistí se svým kolegou. Na to ale během dne zapomněli,” uvedla Prajková.

Betonová skruž se odpoledne, krátce před čtvrtou hodinou, převrhla na hrajícího si chlapce. Dítě utrpělo zranění hlavy a na místě zemřelo. Dělník, který je podezřelý z trestného činu ublížení na zdraví, může být potrestán dvouletým odnětím svobody.

Stejný případ se stal v Srníně na Českokrumlovsku. Vlani v květnu si na betonových skružích před tamním obecním úřadem hrály tři děti. Na desetiletou školáčku se překlápěla betonová skruž a usmrtila ji.

Starostka Marie Skočilasová byla odsouzena za ublížení na zdraví s následkem smrti z nedbalosti k deseti měsícům vězení s podmíněným odkladem na dva roky za to, že nezajistila bezpečné uložení stavebního materiálu. Starostka během procesu vinu odmítala a událost označovala za nešťastnou náhodu.

Podobná tragédie se stala také minulý týden v Dambořicích na Hodonínsku. Devítiletá dívka nasedala na opravované silnici na své jízdní kolo ve chvíli, kdy kolem ní projížděl pracovní stroj. Dívka byla na místě mrtvá.

HANA ČERNOHORSKÁ

Reklamy moc dobře znáš – vtipně, trapně, vtíravě, vážně i potrhle ti radí, co máš dělat nebo kupovat, jak se oblékat apod. Ty máš teď jedinečnou možnost stát se tvůrcem reklamy, která radí něco, co by se určitě dělat mělo/nemělo, pokud chce člověk zůstat naživu a zdravý. Pokus se vymyslet pár vtipných sloganů nebo dokonce namalovat billboard! Z vašich prací si pak můžete udělat výstavu a ocenit ty, které se vám zdají nejlepší. Tady máš pár příkladů, abys věděl, jak na to:

Chceš ránu? Zásuvka ti poslouží!

Po silnici v noci razí bez světel jen sebevrazi.

Tatra nezná bratra!

Bonbony z lékárničky – barevné pokušení!

Býk jde po červené. Vůl na červenou.

Těšíš se, až v pátek skončí škola a budeš mít zase aspoň na víkend volno? Máš nějaké plány na sobotu a neděli? Co bys chtěl(a) dělat a na co se těšíš? Zamysli se nad svými plány na víkend a napiš je do diáře v krátkých větách.

So 24 Jana Budu spát do 9 hodin. 	Ne 25 Viola
--	--

Ted' si ale představ, že než bys stačil(a) svoje plány uskutečnit, stal by se ti úraz! Vyber si a zakroužkuj jednu z možností:

Poranil(a) sis páteř a následkem toho jsi ochrnl(a). Nemůžeš chodit...	Poškodil(a) sis zrak a oslepl(a) jsi.	Měl(a) jsi štěstí - „jen“ sis zlomil(a) nohu a máš vyražené dva přední zuby.
---	---------------------------------------	--

Jak změnil úraz tvé plány na víkend? Kolik z věcí, které jsi chtěl(a) dělat, můžeš uskutečnit a kolik už ne? Škrtni si v diáři plánovanou věc, kterou bys po úrazu nemohl(a) uskutečnit.

Úraz se ale nestává jen tak, vždycky má nějakou příčinu! Může se úraz, který jsi zakroužkoval(a), stát i tobě? Zamysli se nad tím, co obvykle děláš nebo kde se pohybuješ, a napiš ke každému úrazu, jak a proč by se ti mohl stát.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

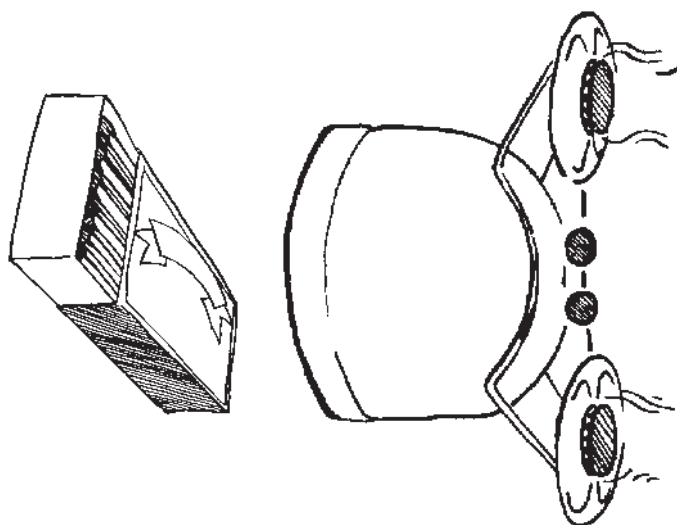
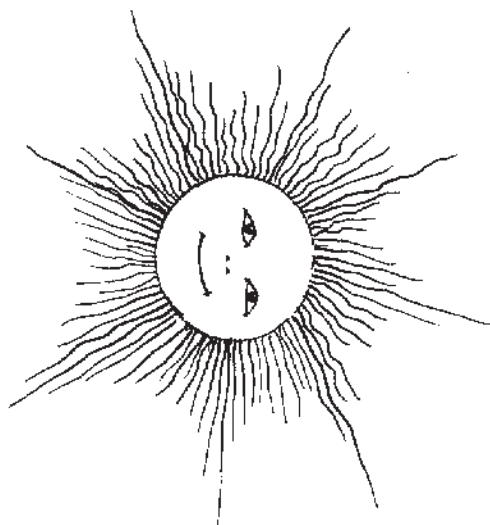
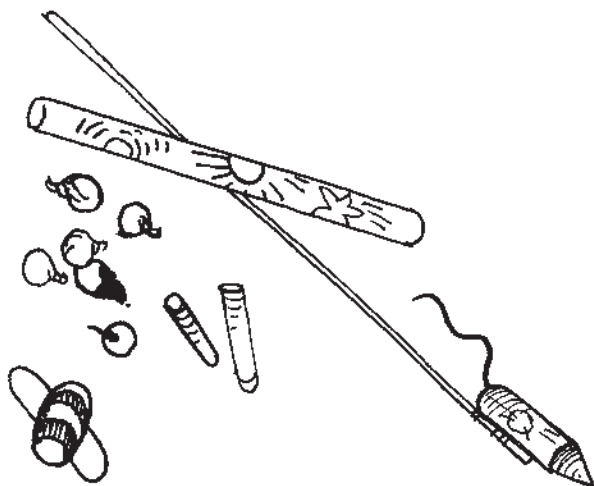
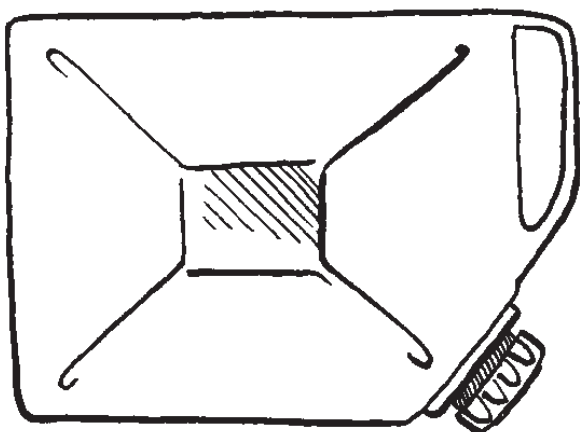
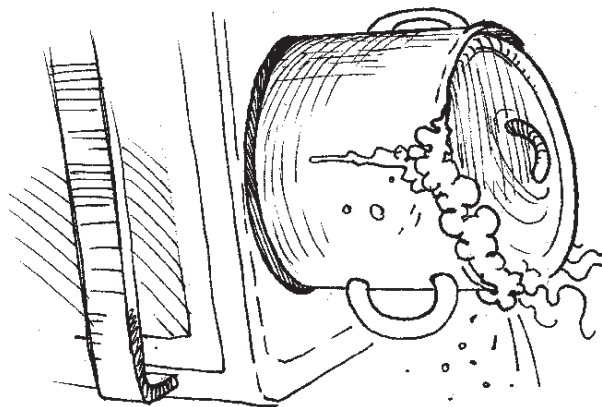
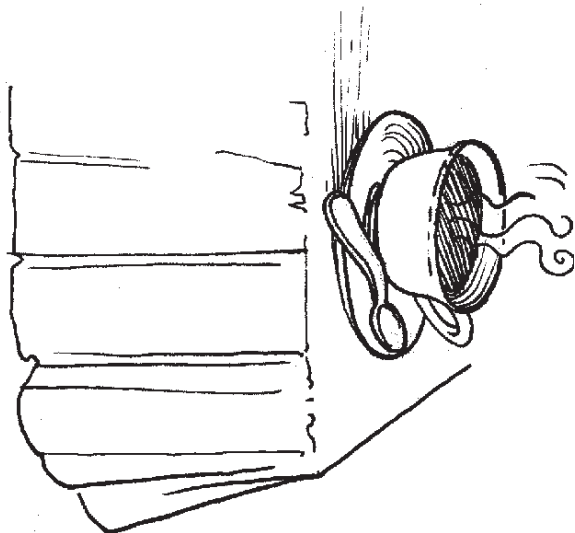
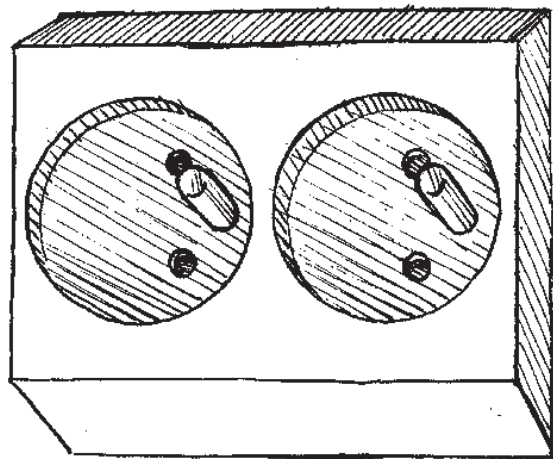
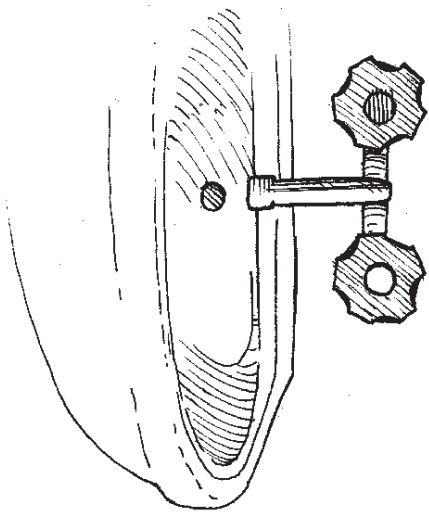
A co dál? Dál už je jen na tobě, aby sis promyslel(a), na co si musíš dát pozor a jak se chovat, aby se ti úraz nestal a nezměnil ti plány (nejen) na víkend!

Napište do prázdných kolonek pod sebe Vaše jméno (tak, aby každé písmeno bylo v jednom čtverečku). Zamyslete se a ke každému písmenu napište vpravo od něj Vaši silnou stránku, tak, aby oním písmenem začínala. Nalevo od písmene napište, co se Vám na sobě nelíbí, nějakou Vaši negativní stránku.

A vertical column of eight empty square boxes, each with a black border, arranged one above the other. The boxes are positioned between two sets of horizontal dotted lines that span the width of the page. The first set of dotted lines is above the top box, and the second set is below the bottom box.

To samé se nyní pokuste vytvořit pro svého kamaráda. Pak si své výtvary ukažte a porovnejte.

V lampičce praskla žárovka a Pěťá se rozhodl, že ji vymění. Když vychladla, zkusil ji vyšroubovat, jenže skleněná baňka mu zůstala v ruce, zatímco spodní část žárovky pevně držela v objímce. Pěťá vzal tátovy ocelové kleště a chytil jimi zbytek žárovky. Co se mu mohlo stát a proč? Kde udělal chybu? Co nesmí chybět na každé zásuvce?

Honza přišel domů z tenisu velice unavený. Chtěl se rychle vysprchovat a jít spát. Vlezl si pod sprchu a pustil na sebe vodu. V tu chvíli maminka uslyšela výkřik. Víte, co se Honzovi stalo? Proč se mu to stalo? Jak měl postupovat správně?

Malá Janička hrozně ráda pomáhala mamince s vařením. Jednou, když maminka telefonovala, Janička se rozhodla, že sundá z plotýnky velký hrnec plný vařených těstovin a scedí je. Co se mohlo Janičce stát? Jak by měla celá situace být správně?

Zuzka si na oslavu pozvala kamarádky. Tatínek jim uvařil čaj. Čaj byl ale ještě moc horký. Holky si hrníčky připravily na kraj stolu, aby je měly po ruce, až čaj vychladne. Vesele si povídaly a ani si nevšimly, že do pokoje přišel tříletý Kuba. Co by se mohlo stát? Kde udělaly holky chybu? Proč? Jak se měly chovat správně?

Řehoř, Hugo a Albert se sešli za městem, že vyzkouší nové rachejtle. „To je bezpečný, tady se to zapálí, ne?“ Hugo vzal sirky a zapálil knot. Je to opravdu bezpečné? Co by se mohlo klukům stát? Kdo smí zapalovat pyrotechniku?

Mirka bavila chemie, a tak dělal pokusy i doma. Na dvoře zkoušel, které látky a věci dobře hoří. Aby nezapálil nic okolo, nalil trochu benzínu do plechové nádoby, do které pak hodil hořící sirku. Bylo to bezpečné? Co se mohlo stát?

Pětiletý Eda byl doma se starší sestrou Adélou. Adéla se chystala do kina – oblékala se a česala... Eda se nudil. Nejdřív si chvíli hrál s plynovým vaříčem, ale pak ho to přestalo bavit. Na stole našel zápalky a zkoušel si škrtat. Co by se mohlo Edovi stát? Kde se stala chyba?

Byl horký srpnový den, nikde ani mráček. Děti šly na výlet. Nic si s sebou nevzaly, vždyť přece nic nepotřebují. Večer ale Jirku bolela hlava, Věrku pálili oči a Lukáš měl úplně spálená ramena. Na co děti zapomněly? Co si měly vzít na výlet? Proč?

**Jste s malou sestrou sami doma,
maminka si na chvíli odskočila do
obchodu a sestra na sebe zvrhla
hrnec s horkou polévkou.
Co uděláte?**

**Jedete s kamarádem na kole,
on dostane smyk a spadne.
Kamarád nemá helmu.
Bolí ho hlava, ale tvrdí, že jinak
mu nic není. Co uděláte?**

**Jdete po ulici a najednou vidíte,
že se na silnici srazila dvě auta.
Co uděláte?**

**Jdete na výlet a všimnete si,
že nedaleko u cesty hoří.
Co uděláte?**

**Jdete po ulici a vidíte,
že o obrubník zakopla a spadla
stará paní. Nemůže vstát.
Co uděláte?**

**Jste v létě u vody a najednou
slyšíte zmatený křik.
Někdo se topí.
Co uděláte?**

**S kamarádem lezete na strom
natrhat si jablka. Kamarád ale
nedává pozor, sklouzne mu noha
a spadne. Leží na zemi a naříká,
bolí ho celé tělo
a nemůže se pohnout.
Co uděláte?**

**Jdete po cestě na kraji města
a vidíte, že plot, který byl kolem
nebezpečné skládky, je povalený
a hrají si tam malé děti.
Co uděláte?**

**DENATUROVANÝ
LÍH**

**ROZTOK
CHEMIKÁLIE**

**PROSTŘEDEK
NA HUBENÍ ŠKŮDCŮ**

**HNOJIVO
NA KVĚTINY**

**HYDROXID
SODNÝ**

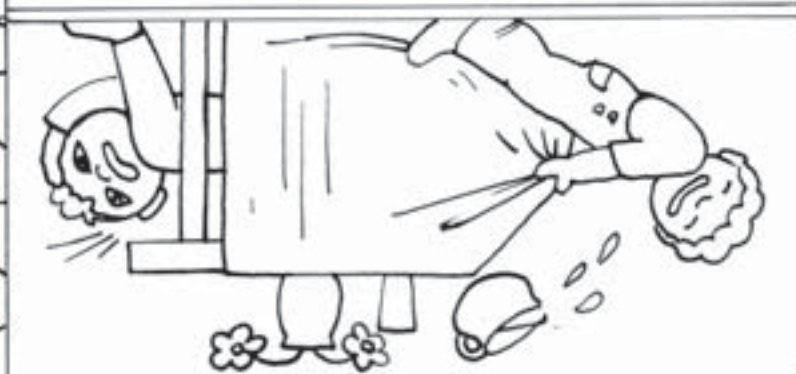
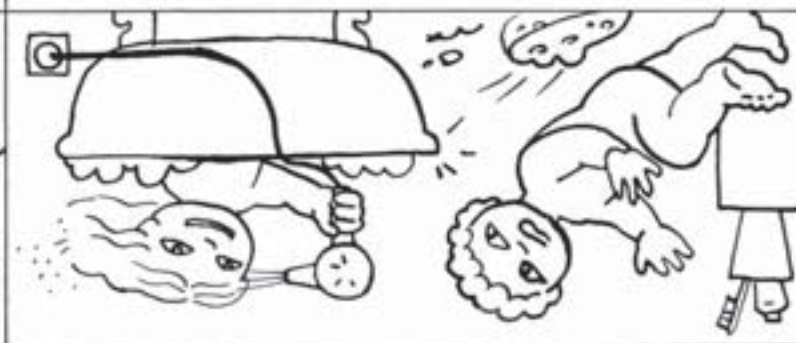
**PEROXID
VODÍKU**

1 KDYŽ NA ULICI NAJDEME ZAPOMENUTOU NEVYBUCHLOU RACHEJTLI, a) nesaháme na ni a ohlásíme to dospělým. b) klidně ji odpálíme, protože v originálním obalu je bezpečná. c) odpálíme pouze tehdy, když se na tom shodneme s kamarádem.	2 LÉKÁRNIČKU NA VÝLETY a) nenosíme, je to zbytečná zátěž. b) nosíme s sebou. c) nosíme, jen když jdeme sami.	3 POKUD JSME ÚČASTNÍKY DOPRAVNÍ NEHODY, MUSÍME a) rychle utéct, auto by mohlo vybuchnout. b) okamžitě ohlásit nehodu policii. c) poskytnout zraněným první pomoc a přivolat policii a záchrannou službu.	4 KDYŽ MĚ BOLÍ HLAVA, a) vezmu si léky, které vždy bere babička. b) řeknu to rodičům a žádné léky si sám nikdy neberu. c) mohu si vzít jen ty léky, které mi pan doktor předepsal, když jsem byl nemocný.
5 JESTLIŽE SE NĚKOMU V PŘÍRODĚ STANE ÚRAZ, a) zavoláme na tel. číslo 155 záchrannou službu. b) zraněného okamžitě dopravíme k lékaři. c) zraněnému poskytneme první pomoc a pak dopravíme k lékaři nebo zavoláme záchranku.	6 POKUD SE NĚKDO TOPIL A NEDÝCHÁ, JE NUTNÉ V PRVNÍ ŘADĚ a) okamžitě zahájit umělé dýchání a zkontrolovat činnost srdce. b) vypumpovat z něj vodu. c) ce nejrychleji ho převézt do nemocnice.	7 PŘI BOUŘCE HROZÍ NEBEZPEČÍ OD a) hromů. b) blesků. c) deště.	8 HROMOSVOD SLOUŽÍ JAKO a) ochrana před hromy. b) speciální výstražná anténa. c) ochrana před blesky.
9 VE VOLNÉ PŘÍRODĚ SE PŘED BLESKY CHRÁNÍME TAK, ŽE a) se schováme pod strom. b) vylezeme na nejvyšší bod v okolí a rozevřeme deštník. c) vyhybáme se stromům, stožárům a snažíme se dostat někam, kde nás terén převyšuje.	10 PŘED KLÍŠŤATY SE CHRÁNÍME TAK, ŽE a) chodíme co nejméně oblečení, klíště se tak nemá kde zachytit. b) chodíme dobře oblečení, důležité jsou plné boty a dlouhé nohavice, můžeme použít i speciální přípravky proti hmyzu. c) pořádně dupeme, klíšťata nesnášejí otřesy.	11 KDYŽ UVIDÍME V PŘÍRODĚ KROTKÉ ZVÍŘE (LIŠKU, PSA), a) pohladíme si ho, je určitě ochočené. b) zavedeme je do hájovny, třeba se zranilo. c) nedotýkáme se ho, může mít vzteklinu.	12 VZTEKLINA JE a) nemoc, která napadá pouze zvířata. b) vztekklé dítě. c) nebezpečná nemoc, která se přenáší i na člověka.
13 DO NEZNÁMÉ VODY (ZATOPENÝCH DOLŮ, JEZÍREK, NÁDRŽÍ) SE SKÁKAT a) nesmí. b) smí pouze speciálním skokem. c) může, ale jen na vlastní nebezpečí.	14 HOUBY SBÍRÁME a) jen ty, co bezpečně poznáme jako jedlé. b) všechny, dědeček je doma přebere. c) jedlé, ty sníme, jedovaté, ty vyhodíme, nejedlé necháme zvíři.	15 JESTLIŽE NÁM NEJDE VYTÁHNOUT ZÁSTRČKA Z ELEKTRICKÉ ZÁSUVKY, a) chytíme za šňůru a ze všech sil taháme. b) nikdy za šňůru netaháme, je to velmi nebezpečné, necháme to dospělým. c) pomocí nějakého prostředku zástrčku vypáčíme.	16 DO ELEKTRICKÉ ZÁSUVKY SE NESMÍ STRKAT a) prsty, nesly by vytáhnout. b) vůbec nic, hrozí úraz elektrickým proudem. c) kovové a mokré předměty.

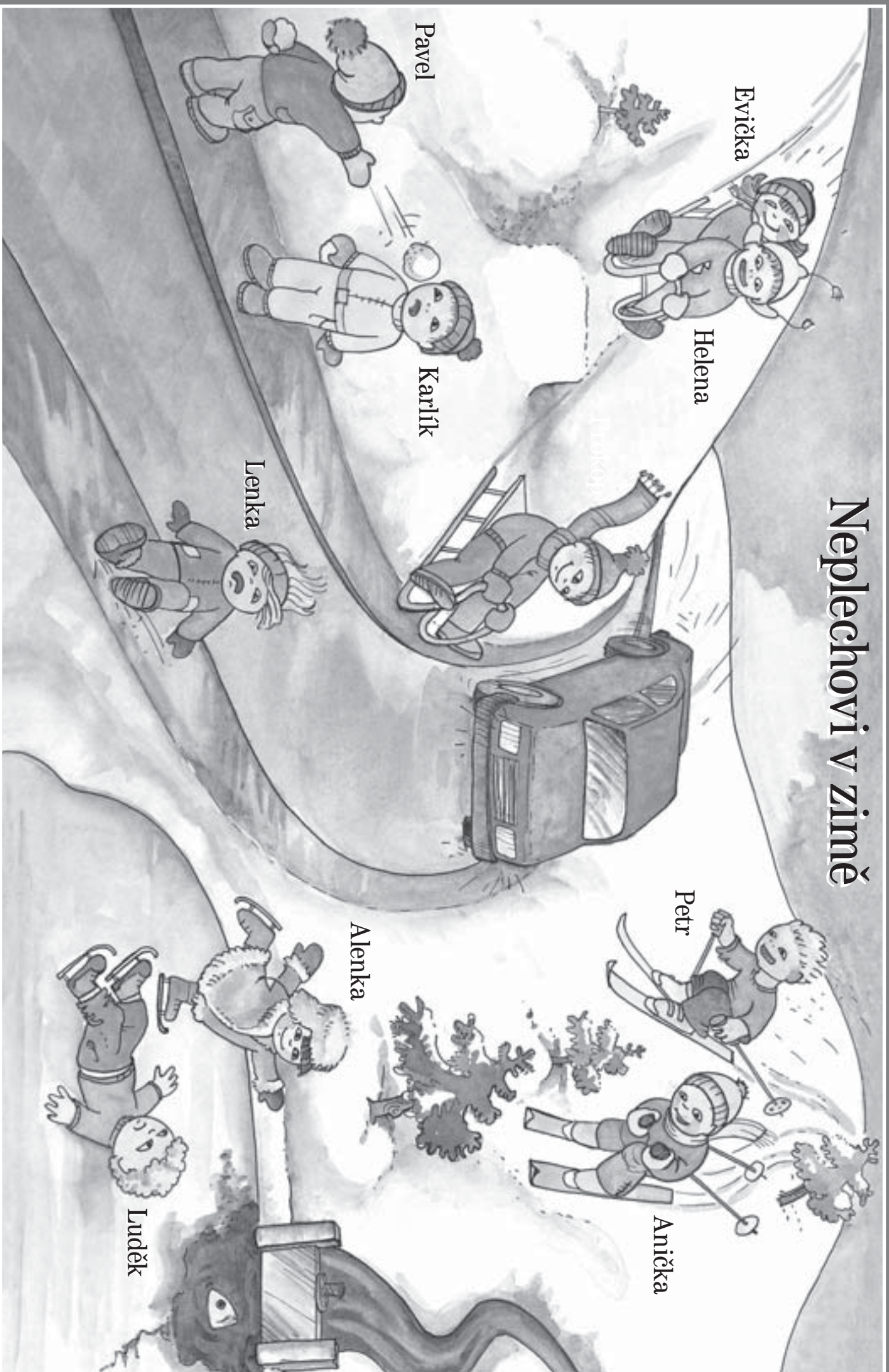
17 ÚRAZ ELEKTRICKÝM PROUDEM a) není vážný, jen trochu brní. b) je velmi vážný, dokáže člověka i usmrtit. c) je vážný, ale není smrtelný.	18 VE VANĚ SE ELEKTRICKÉ SPOTŘEBIČE POUŽÍVAT a) nesmí, riziko úrazu je velmi vysoké. b) mohou, ale musí být dobře izolované. c) nemají, mohly by se poškodit.	19 HORKÉ TEKUTINY JE NUTNÉ ZABEZPEČIT TAK, ABY a) nevychladly, musely by se znovu ohřívat. b) nehrozilo nebezpečí převržení a opaření, zvláště u malých dětí. c) nehrozilo nebezpečí vylití na koberec a nábytek.	20 PRÁDLA A OBLEČENÍ Z UMĚLÝCH VLÁKEN JAKO SILON, NYLON ATD. JE PŘI PREVENCI POPÁLENIN a) nejvhodnější, protože nehoří. b) nejméně vhodné, protože látky se vlivem tepla přiřkvaří na kůži. c) nevyhovující, ale lepší než přírodní materiály.
21 CHEMICKÉ PŘÍPRAVKY POUŽÍVANÉ V DOMÁCNOSTI a) mohou být velmi nebezpečné, jsou to často žiraviny, hořlaviny nebo jedy. b) jsou neškodné, jinak by se nedaly koupit. c) jsou nebezpečné, pokud se smíchají dohromady.	22 NEJRŮZNĚJŠÍ CHEMIKÁLIE, HOŘLAVINY A JEDY MUSÍ BÝT ZABEZPEČENY TAK, ABY a) se nemohly náhodně smíchat. b) se k nim nedostala domácí zvířata. c) se nevylyly a nepoškodily okolí, aby se předešlo jejich náhodnému použití a nedostaly se do rukou malým dětem.	23 POKOJOVÉ ROSTLINY MOHOU BÝT NEBEZPEČNÉ MALÝM DĚTEM, PROTOŽE a) některé jsou jedovaté. b) na ně mohou spadnout. c) stíní denní světlo.	24 CÍTÍME-LI ZÁPACH PLYNU, a) uzavřeme celý byt a zavoláme telefonem hasiče. b) zapálenou sirkou najdeme místo, kde uniká a utěšíme je. c) otevřeme okna a dveře a dojdeme pro pomoc.
25 ZNAČKA „ZÁKAZ VJEZDU“ PLATÍ a) pro všechny účastníky silničního provozu, tedy i pro cyklisty. b) platí sice i pro cyklisty, ale můžeme tam vjet, když potřebujeme. c) platí jen pro auta, můžeme tam klidně na kole jezdit.	26 V JEDNOSMĚRCE NA KOLE a) jezdit můžeme i v zakázaném směru, snadno se vyhneme. b) jezdíme v povoleném směru, v opačném, jen když nic nejede. c) jezdíme jen v povoleném směru.	27 PŘI ODBOČOVÁNÍ NA KOLE VLEVO Z HLAVNÍ SILNICE a) ukážeme, že chceme odbočit a co nejrychleji odbočíme. b) včas ukážeme, že chceme odbočit, opatrně najedeme ke středu vozovky a pokud je v protisměru volno, odbočujeme. c) máme přednost.	28 PŘI ODBOČOVÁNÍ NA KOLE VPRAVO Z HLAVNÍ SILNICE a) neukazujeme, je to zbytečné. b) ukážeme, že chceme odbočit, zpomalíme a odbočíme. c) si trochu nadjedeme a nakloníme se vpravo kvůli odstředivé síle.
29 NA KOLE BRZDÍME a) vždycky, když jedeme moc rychle. b) přerušovaně, abychom nedostali smyk. c) nejprve zadní brzdou, přední jen dobrzdíme, abychom si nezablokovali přední kolo a nepřepadli přes řídítka.	30 KOLO MUSÍ BÝT VYBAVENO MIMO JINÉ a) brzdovým světlem, aby auta jedoucí za námi stihla zpomalit. b) výkonným předním světlem, abychom v noci viděli. c) zadním i předním světlem, abychom byli vidět ve tmě nebo za snížené viditelnosti.	31 OCHRANNÁ PŘILBA NA KOLO a) se musí nosit, ale jen při rychlé jízdě na silnici. b) – měli bychom ji nosit, můžeme zabránit těžkému úrazu hlavy. c) je vhodná do terénu a pro mladší děti, starší už umějí jezdit dobře.	32 NEŽ NA KOLO NASEDNEME, MĚLI BYCHOM a) se najíst a napít, abychom měli dost sil. b) zkontrolovat kolo, zda fungují brzdy a světla. Nasadit si cyklistickou přilbu a rukavice. c) nahustit trochu víc pneumatiky, lépe to pak jede.

33 JDEME-LI PO SILNICI V MENŠÍM POČTU, CHODÍME VŽDY a) po levé krajnici za sebou. b) po pravé krajnici za sebou. c) po té straně vozovky, kde je více místa, nejede-li auto, můžeme jít po dvojicích.	34 JDEME-LI PO SILNICI VE VĚTŠÍM POČTU, CHODÍME VŽDY a) po levé krajnici v řadě za sebou. b) po pravé krajnici v útvaru po dvojicích. c) vpravo, utvoříme útvar a chováme se jako auto.	35 NA PŘECHODU PRO CHODCE a) mají přednost auta. b) máme přednost před auty, jakmile vstoupíme do vozovky. c) máme sice před auty přednost, radši na to nespolehneme a přecházíme, jen když je bezpečno.	36 DOPRAVNÍ PŘEDPISY MUSÍ DODRŽOVAT a) všichni řidiči, tedy i cyklisté. b) všichni řidiči s výjimkou cyklistů. c) vždy jen řidiči, cyklisté jen někdy.
37 KDYŽ CHCEME PŘEJÍT PŘES KOLEJE A JSOU STAŽENÉ ZÁVORY, a) počkáme, až přejede vlak. b) když se rozhlédneme, klidně můžeme přejít, závory jsou jen pro auta. c) můžeme bez obav projít, protože vlak nás sám upozorní houkáním a popřípadě i lehce zastaví.	38 JESLIŽE NA PŘECHODU PRO CHODCE SVÍTÍ ČERVENÝ PANÁČEK, ZNAMENÁ TO, ŽE a) mohou přecházet jen dospělí. b) mohou přecházet i děti, ale jen v doprovodu rodičů. c) nikdo nesmí přecházet.	39 VSTUPUJE-LI CHODEC DO VOZOVKY, MUSÍ SE ROZHLÉDNOUT a) jen vlevo. b) nejprve vlevo, potom vpravo a pak znovu vlevo. c) jen vpravo.	40 CHODEC JE V NOCI NEJLEPŠÍ VIDĚT, JESTLIŽE MÁ NA SOBĚ a) bílou větrovku. b) tmavočervený svetr. c) černý kabát.
41 PŘI PŘECHÁZENÍ SILNICE JE NEJLEPŠÍ a) se rychle rozhlédnout a přeběhnout přes silnici. b) počkat, až bude přecházet více lidí. c) nejprve se důkladně rozhlédnout, jestli nejede nějaké auto a poté opatrně přejít.	42 DO POVINNÉ VÝBAVY CYKLISTY PATŘÍ a) zvonek nebo klakson. b) láhev s pitím. c) pumpička.	43 SVÍTÍ-LI ORANŽOVÉ SVĚTLO NA SEMAFORU SAMOSTATNĚ, ZNAMENÁ TO: a) můžeš klidně projet. b) pozor, připrav se k jízdě. c) jsi-li těsně u semaforu, můžeš projet, jinak stůj, bude červená.	44 BLIKÁ-LI NA SEMAFORU SE TŘEMI SVĚTLY ORANŽOVÉ SVĚTLO, a) mohu klidně projet. b) semafor nefunguje, řídím se pravidly pro křižovatku bez semaforů. c) znamená to pozor, nebezpečí.
45 NEJNEBEZPEČNĚJŠÍ MÍSTO V AUTĚ JE a) místo řidiče. b) místo hned za řidičem. c) místo vedle řidiče.	46 VYKLÁNĚT SE ZA JÍZDY Z OKNA JEDOUČÍHO AUTA a) můžeme jen s brýlemi. b) můžeme jen v létě při malé rychlosti. c) nesmíme, i náraz malého předmětu v rychlosti je velmi nebezpečný.	47 BEZPEČNOSTNÍMI PÁSY SE MUSÍME POUTAT, a) protože i při pomalé jízdě může dojít k nehodě (např. někdo nabourá do nás). b) pokud jedeme rychle. c) pokaždé, ale jen na předních sedadlech, abychom při prudkém brzdění nebo nárazu nerozbili hlavou sklo.	48 PŘI JÍZDĚ AUTEM SE MUSÍ PŘIPOUTAT BEZPEČNOSTNÍMI PÁSY a) jen řidič. b) všichni cestující. c) jen děti.

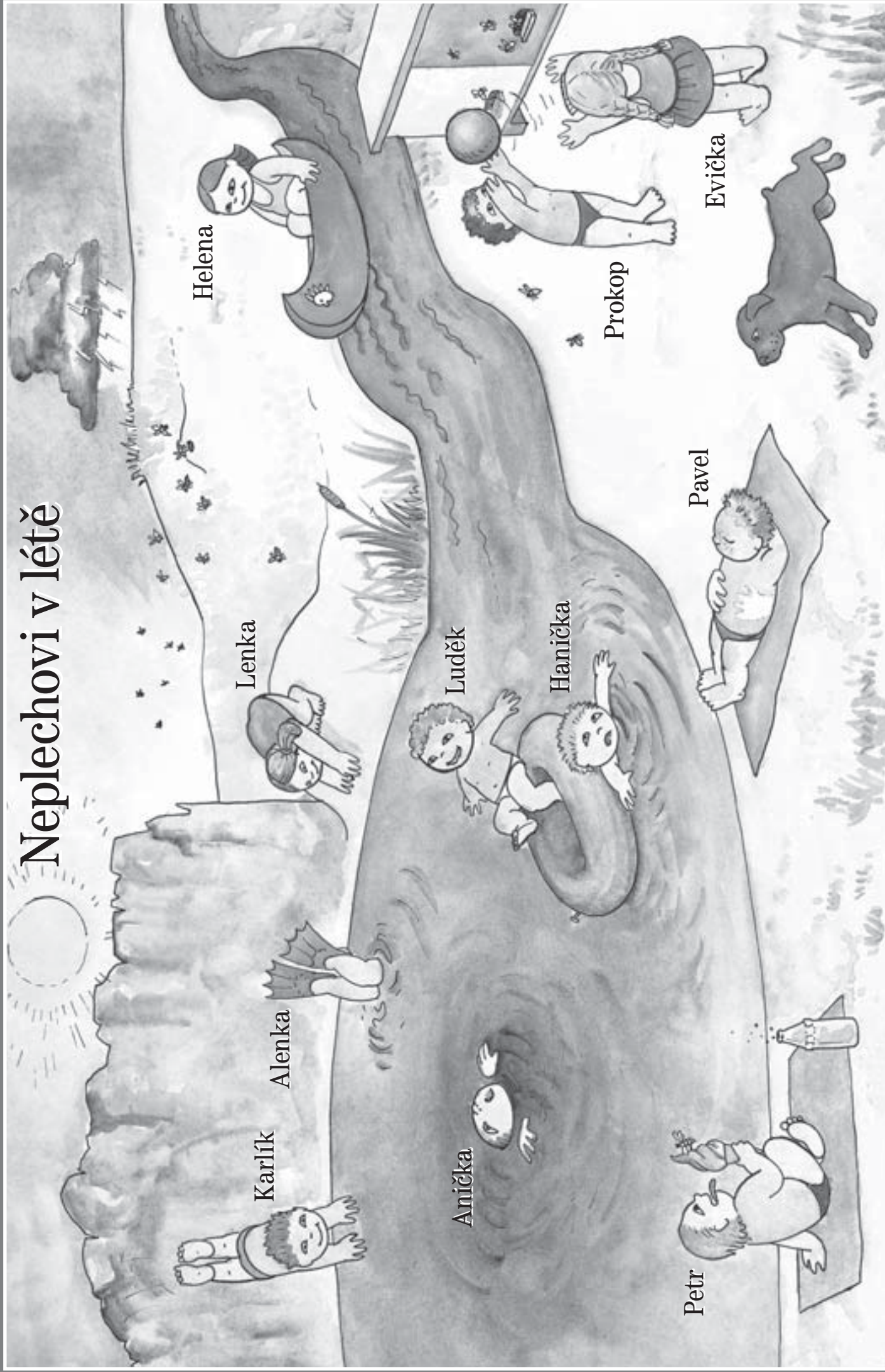
49 CESTUJÍ-LI AUTEM TAKÉ MALÉ DĚTI, MĚLY BY SEDĚT a) v dětské autosedačce. b) mezi dvěma dospělými osobami. c) mamince na klíně.	50 JEDOVATOU ROSTLINU POZNÁME PODLE TOHO, ŽE a) má trny nebo jiné zvláštní výrůstky. b) jejich plody jsou hořké. c) nepoznáme, musíme se je naučit z knihy.	51 HRÁT SI SE ZÁPALKAMI a) nesmí nikdo a zvláště dětem do ruky zápalky nepatří. b) si může hrát kdokoli, ale pouze v přírodě. c) si klidně hrát můžeme, protože malý plamínek sirek každý hravě sfoukne.	52 BONBONY a) jíme jen ty, které si sami koupíme nebo nám je dají rodiče. b) jíme i od neznámých, ale vždy sympatických lidí c) od neznámých lidí nejíme, ale můžeme jíst nalezené na ulici.
53 MÁM RÁD VŠECHNA ZVÍŘATA, a) ale cizí psy přesto nikdy nehladím. b) ale hladím pouze psy, kteří štěkají, protože „pes, který štěká, nekouše“. c) ale hladím jen malé psy.	54 HRNEK S HORKÝM ČAJEM a) nedávám na kraj stolu nikdy. b) nedávám na kraj stolu pouze tehdy, když je doma malé dítě, které by ho zvrhlo. c) můžu dát na kraj stolu bez obav, protože dospělí si všimnou a dítě se mu automaticky vyhne.	55 NA SILNICI MŮŽE CYKLISTA SÁM OD a) 9 let. b) 10 let. c) 11 let.	56 V PŘÍRODĚ MŮŽEME OCHUTNÁVAT a) ze všech rostlin jakoukoli část, jedovaté rostliny u nás nerostou. b) ze všech rostlin jen plody. c) plody jen z těch rostlin, které bezpečně známe a víme, že jsou jedlé.
57 IGELITOVÁ TAŠKA a) je nebezpečná, jen když se roztrhne a nám se vysype nákup. b) je nebezpečná hlavně pro malé děti, když si ji nasadí na hlavu, mohou se udusit. c) není vůbec nebezpečná.	58 ELEKTRICKÁ SŇŮRA OD ŽEHLIČKY JE PRO MALÉ DÍTĚ a) naprosto nebezpečná. b) nebezpečná tím, že připomíná hada. c) nebezpečná, protože když dítě za šňůru zatahá, strhne na sebe horkou žehličku a popálí se, u zásuvky také dítěti hrozí poranění elektrickým proudem.	59 PŘED KAŽDÝM SPORTOVNÍM VÝKONEM a) si musím vzít čisté tričko. b) se musím rozvičit, protáhnout si svaly a sundat si šperky. c) musím upozornit kamarády, aby sledovali můj sportovní výkon.	60 KDYŽ JEDU NA KANOI NA VODU, JEDU a) v klobouku, s náhradním pádlem. b) v záchranné vestě, s někým dospělým. c) namazaný krémem na opalování, ve slunečních brýlích.

Neplechovi v zimě

Neplechovi v létě

Neplechovi doma

Pavel

Zuzanka

Hanicka

Alenka

Vojta

Evička

Prokop

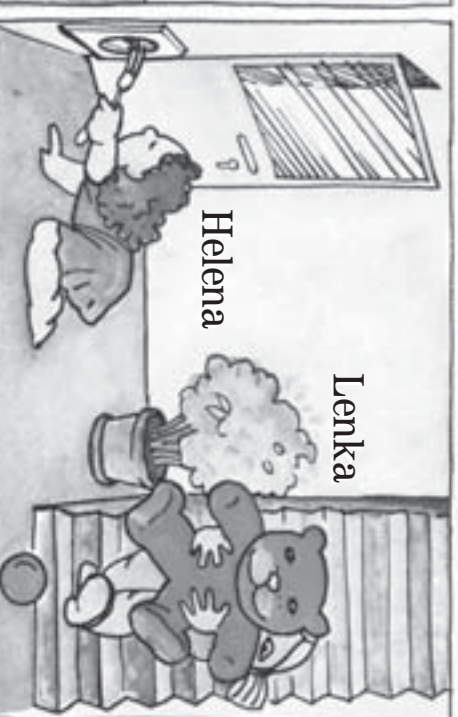

Anička

Karlík

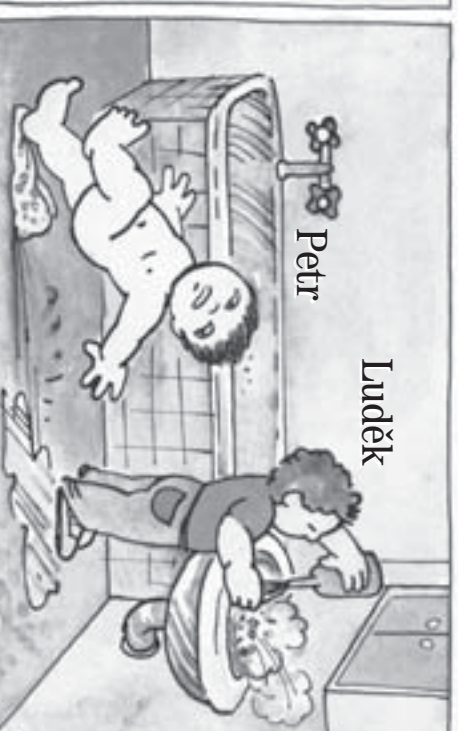

Matěj

Helena

Lenka

Luděk

Petr

Neplechovi na výletě

Karlík

Matěj

Hanička

Prokop

Zuzanka

Petr

Pavel

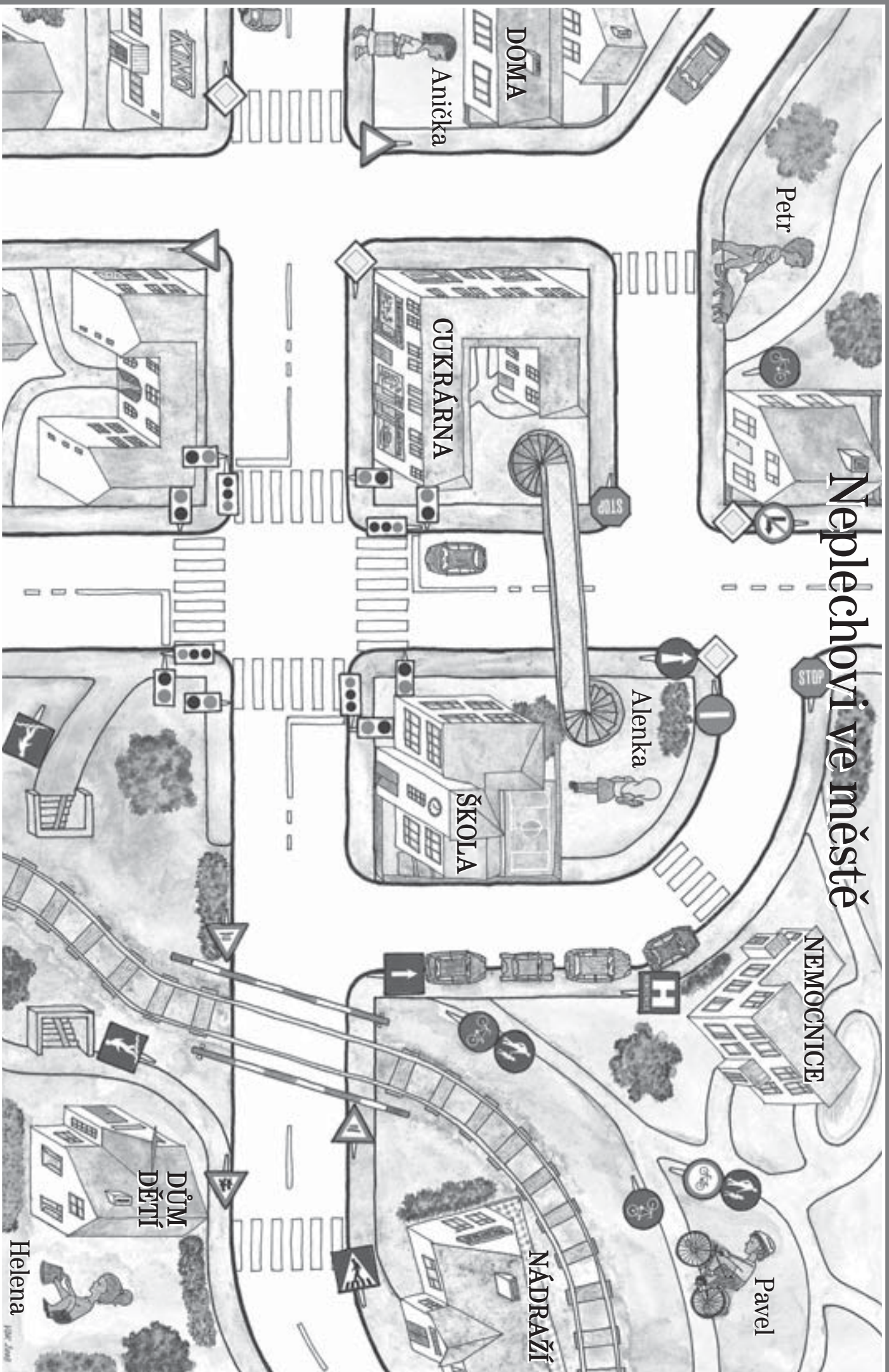
Tomáš

Anička

Evička

Vojta

Něplechovi ve městě

Jak se jezdí na kole

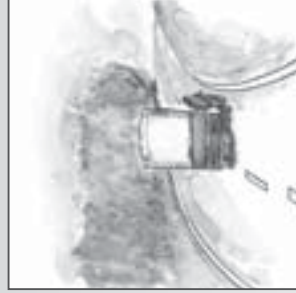

Co bych měl(a) mít při jízdě na kole:

- abych si nezranil(a) hlavu a ruce ...
- abych viděl(a) a byl(a) viděn(a) ...
- abych mohl(a) zpomalit a zastavit ...
- aby o mně chodci věděli ...
- abych mohl(a) jezdit i v dešti ...

Co musím na kole udělat:

- když mě předjíždí auto ...
- když odbočuji ...
- když jedu s kamarádem ...

OBSAH

Úvod	2
Projekt Dětsví bez úrazů	2
Několik slov o úrazech	2
Co to je úraz?	2
Úraz se stane během jedné vteřiny, jeho následky jsou pak na celý život.	2
Hlavní příčiny úrazů	2
Úmrtí na úrazy	3
Dělení úrazů podle věku dítěte	3
Prevence úrazů	3
Videokazeta „Rozhodni se!“	4
Preventivní program pro mateřské školy	4
Omalovánky	5
A1 — Pády (viz 1. díl videa)	6
A2 — Nebezpečí popálení (viz 2. díl videa)	6
A3 — Nebezpečí opaření (viz 3. díl videa)	6
A4 — Nebezpečí tonutí (viz 4. díl videa)	7
A5 — Nebezpečí otravy (viz 5. díl videa)	7
A6 — Jízda na kole nebo na tříkolce (viz 6. díl videa)	7
A7 — Silniční provoz (viz 7. díl videa)	8
A8 — Sportování, zdravý životní styl (viz 8. díl videa – není pro děti v MŠ příliš vhodný)	8
A9 — Psi (viz 9. díl videa)	9
A10 — Nebezpečné hry (viz 10. díl videa – není pro děti v MŠ příliš vhodný)	9
A11 — Nebezpečí od cizích lidí (viz 12. díl videa)	9
Výukové dokreslovací plakáty (lamina)	10
Neplechovi v létě	10
Neplechovi v zimě	10
Neplechovi doma	10
Neplechovi na výletě	11
Preventivní program pro první stupeň základní školy	12
Neplechovi ve městě	12
Jak se jezdí na kole	12
Neplechovi doma	13
Neplechovi na výletě	13
Neplechovi v létě	14
Neplechovi v zimě	14
Pracovní listy pro 1. a 2. ročník ZŠ	15
B1 — Pozor, pálí!	15
B2 — Jak zkrátit silnici	15
B3 — Co tě může zachránit?	16
B4 — S čím si smím a nesmím hrát	16
B5 — Když mám psa	17
B6, B7 — Co udělám?	17
B8 — Co říkají značky	18
B9 — Bludišťátka	18
B10 — Pozor, nespádni!	18
Pracovní listy pro 3. až 5. ročník ZŠ	19
C1 — Jak se neutopit	19
C2 — Šermování	19
C3 — Jak jsem boural na kole	20
C4 — Nebezpečné děti	20
C5 — Tondův příběh	20
C6 — Hledání moudrých lidí	21
C7 — Při bouři	21
C8 — Rébusy	22
C9 — Křížovky	22
C10 — Mínusky	23

Preventivní program pro druhý stupeň základní školy	24
Pracovní listy pro 6. a 7. ročník ZŠ	24
D1 — Kvidova sázka	24
D2 — Jarní výlet	24
D3 — Rozhodnutí je na tobě!	25
D4 — Pravda, nebo lež	25
D5 — Komiks	25
D6 — Detektiv Hruška	26
D7 — Proč mě baví svět?	26
D8 — Černá kronika	27
D9 — Reklama	27
D10 — O víkendu	27
D11 — Kdo jsem	28
Dětský den bez úrazů, aktivity pro volný čas dětí	29
Stanoviště: Neplechovi ve městě	29
Stanoviště: Správné vybavení kola	29
Stanoviště: Jízda zručnosti na kole	30
Stanoviště: Popáleniny a opařeniny	30
Stanoviště: Jaké to je, když nevidím	31
Stanoviště: Nebezpečné prostředí – nebezpečí venku	32
Stanoviště: Průzkum nebezpečné místnosti	32
Stanoviště: Pozor, čeho se napiješ!	33
Stanoviště: Telefonovat a pomoci	33
Stanoviště: Neplechovi doma	34
Stanoviště: Neplechovi na výletě	34
Stanoviště: Neplechovi v létě	35
Stanoviště: Neplechovi v zimě	35
Přílohy ke kopírování – Úvod	36
A — Omalovánky	37 – 47
B — Pracovní listy pro 1. – 2. třídu ZŠ	48 – 57
C — Pracovní listy pro 3. – 5. třídu ZŠ	58 – 67
D — Pracovní listy pro 6. – 7. třídu ZŠ	68 – 78
E — Kartičky na stanoviště Popáleniny a opařeniny	79 – 80
F — Kartičky na stanoviště Telefonovat a pomoci	81
G — Polepky na PET lahve	82 – 83
H — Testové otázky	84 – 87
I — Skládací domeček bezpečného bydlení	88
J — Výukové dokreslovací plakáty	89 – 94
OBSAH	95 – 96

Tato publikace byla vydána v rámci projektu "Vzdělávání pedagogů v oblasti prevence úrazů dětí." Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem, rozpočtem České republiky a rozpočtem hlavního města Prahy.

Evropský sociální fond napomáhá rozvoji zaměstnanosti podporou zaměstnatelnosti, podnikatelského ducha a rovných příležitostí a investicemi do lidských zdrojů.

DĚTSTVÍ BEZ ÚRAZŮ